

Årsredovisning 2004

Foto: Roger Lundberg

www.t.lst.se

Länstyrelsen
Örebro län

Publ.nr. 2005:2
Dnr. 100-00846-2005

Innehåll

Närheten till medborgarna i fokus	2
Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2004	5
Länsstyrelsens verksamhetsområden samt verksamhetsgrenar	8
Verksamhetsgren Regional utveckling	20
Verksamhetsgren Miljömålsarbete	28
VO Tillsyn och vägledning	37
Verksamhetsgren Social tillsyn.....	42
Verksamhetsgren Miljötillsyn.....	50
Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn	52
Verksamhetsgren Övrig tillsyn	55
VO Ärendehandläggning.....	57
Verksamhetsgren EU-stöd	62
Verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning.....	66
Övrig rapportering	69
Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2004	80
Sammanställning över väsentliga uppgifter	87
Finansiell redovisning.....	89

Närheten till medborgarna i fokus

Utgången av det första året som landshövding avslutades brutalt och allas våra varma julomsorger fick en annan färg och smak då vi började förstå vidden av Asienkatastrofen. Plötsligt känns länets medborgare mycket nära och vår vilja att möta de drabbades behov tänjer ut de vanliga gränserna för vad vi anser att vi bör och kan göra.

Utgången av 2004 blev omtumlande, arbetskrävande och ett verkligt test på vår kapacitet i en tid när våra anställda hade räknat med vila.

Myndighetens förberedelser för att kunna sköta den samordnande funktionen vid eventuella kriser har varit god och det visade sig också i ett gott utfört arbete under katastrofens akuta fas. Vi kan med viss stolthet läsa svaren från 25 enkla frågor i en enkät till kommunerna att vi tillsammans med kommunerna, Landstinget, Polisen och andra organisationer tagit det ansvar vi anser vilar på oss.

Länsstyrelsen i Örebro län började använda den så kallade Kriswebben innan vi ens hunnit lansera den. Här ser vi stora fördelar då vi når medborgarna snabbt och enkelt. Det visar sig också att det bakomliggande systemet, där ”krisfamiljens” olika aktörer kan utbyta information med varandra, enligt aktörerna själva varit värdefull. Här ser vi också möjligheter att i kunna bidra med vår kunskap om KBM (Krisberedskapsmyndigheten) väljer att utveckla en nationell Kriswebb.

Fördelen med en ny landshövding som är bekant med länet

Att bli landshövding efter att i så många år suttit i styrelsen för Länsstyrelsen i Örebro län innebär att nyheterna är få för mig. Jag har haft fördelen av att snabbt kunna ge mig i kast med det konkreta uppdraget.

I mitt uppdrag har jag som utgångspunkt att Örebro län ska utvecklas på ett sätt som ger de nationella målen genomslag samtidigt som hänsyn tas till de regionala förhållanden och förutsättningar som råder. Det gäller att förverkliga den nationella politiken långsiktigt hållbart genom samordning. Vi söker effektiva lösningar till en hållbar regional utveckling genom samordning och genom ett sektorsövergripande arbete.

Det är också mycket tillfredsställande att ta vid i det goda klimat av samverkan som råder i länet. Inom Utvecklingsrådet bedriver vi ett nära samarbete med kommuner, näringsliv, myndigheter samt fackliga och andra organisationer. Att öka länets tillväxt är vårt gemensamma mål vilket sker på ett gränslöst sätt och med tydliga mål i det gemensamma tillväxtprogrammet för länet.

Även den samverkan som skett inom miljöområdet har varit unik. Kommuner och Länsstyrelsen har slutit ett samverkansavtal om genomförandet av de nationella miljömålen i vårt län. Andra organisationer erbjuds ett associationsavtal.

Regionens betydelse för landets tillväxt

För länet är det absolut nödvändigt att också ingå i de större regionala sammanhangen för att gemensamt med andra län göra vår konkurrenskraft starkare. Länsstyrelserna inom Mälardalen har tillsammans brutit ner långtidsutredningen till vår region och analysen visar på sambandet mellan tillväxt och regionstorlek. Produktionsutvecklingen i vår region hör till de snabbaste i världen under 90-talet. En fortsatt integrering inom Mälardalen är av central betydelse för välfärdsutvecklingen. Den har betydelse inte bara för vår region utan för hela landet då prognoserna pekar på en befolkningsökning i regionen på över en halv miljon fram till 2030.

För att den gynnsamma utvecklingen ska bli verklighet fordras, förutom de förutsättningar som den internationella ekonomin ger, att riksdag och regering finansierar investeringar i kommunikationsinfrastruktur, utbildning och bostadsbyggande. Risken finns annars att tillväxten hämmas.

Samtidigt med samarbetet inom Mälardalen pågår ett arbete åt det geografiskt motsatta hållet mot Karlskoga, Karlstad och Kristinehamn i det så kallade säkerhetsbältet. Även här är det angeläget att finna synergieffekter av den specialistkompetens som finns inom området säkerhet för att skapa bästa tillväxten.

Samtidigt gäller att inte förblindas av de ljusa prognoserna. Gruppen ej sysselsatta är för närvarande ca 200 000 i Mälardalen och den har ökat under 90-talet med 60 procent. Skillnaderna mellan kommunerna är stora. Vissa kommuner, främst så kallade brukskommuner, har en minskande och åldrande befolkning och detta leder till betydande ansträngningar på den kommunala ekonomin och påverkar kommunernas möjlighet att erbjuda invånarna god service.

Enskilda frågor för länet

Det finns en stor tillfredsställelse hos länets kommuner sedan utbyggnaden av bredband varit lyckosam. Efter ett intensivt arbete beräknar vi att ha 100 procent bredbandstäckning i flertalet av våra kommuner under förutsättning att regeringen inte reducerar de medel staten ställer till förfogande.

Det är med glädje jag konstaterar att alla nödvändiga beslut nu finns för att under 2005 starta motorvägsbygget E18 mot Karlskoga.

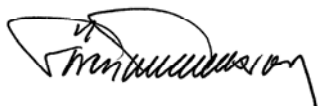
Förhoppningen är att frågan om en etablering av läkarutbildning blir klar under 2005. Universitetssjukhuset har förutsättningarna och Sverige behöver läkare.

Länsstyrelsen i Örebro län, en myndighet i framtiden

Jag har kommit till en myndighet där personalsammansättningen är god med hög utbildningsnivå, yngsta genomsnittsålder bland länsstyrelserna och motiverade medarbetare. Det arbetsklimat och den kompetens som finns samlad här borgar för att myndigheten ska kunna möta kraven i ett modernt samhälle.

Här bedrivs ett kvalitetsarbete som spänner över fyra fokusområden: jämställdhet, miljö, rättssäkerhet och service.

Avslutningsvis kan jag konstatera att Länsstyrelsen är väl rustad för att också framledes vara en uppskattad och effektiv aktör i det svenska samhällsbyggandet.

Landshövding i Örebro län

Organisation

Styrelse och Länsledning						
Regional Utveckling	Lantbruk	Miljöskydd	Staben	Förvaltning	Intern service	Natur, Kultur Plan, Fiske
Företagsstöd Projektstöd EU-stöd Infrastruktur- planering Jämställdhet		Miljötillsyn, tillståndsprovning, förorenade områden och miljöövervakning	Personal Information Skydd och säkerhet	Allmänna val Körkort Sociala frågor Bostads- finansiering Veterinära frågor Yrkesmässig trafik Juridik	IT Ekonomi Intern service	Naturvård Kulturmiljö Hållbar samhällsplanering Jakt Fiske

Övergripande redovisning av verksamhetskostnader 2004

Tabell A - Verksamhetskostnader 2004

Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar samt myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		Kostnader inkl OH	
	Tkr	%	Tkr	%
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	41 383	34	61 804	52
VG Generellt sektorsövergripande arbete	19 049	16	28 449	24
VG Regional utveckling	6 158	5	9 196	8
VG Miljömålsarbete	16 176	13	24 159	20
VO Tillsyn och vägledning	13 892	12	20 747	17
VG Social tillsyn	3 531	3	5 273	4
VG Miljötillsyn	6 666	6	9 956	8
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 505	1	2 248	2
VG Övrig tillsyn	2 190	2	3 270	3
VO Ärendehandläggning	24 734	21	36 939	31
VG Trafikärenden	4 508	4	6 732	6
VG EG/EU-stöd	15 749	13	23 521	20
VG Övrig ärendehandläggning	4 477	4	6 686	5
SUMMA PRODUKTION	80 009	67	119 490	100
Myndighetsövergripande verksamhet (10) samt Administration och intern service (11)	39 481	33		
SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	119 490	100	119 490	100
Resurssamverkan				
Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen	119 490		119 490	
<i>Myndighetsövergripande verksamhet, uppdelat på:</i>				
Nivå 1 (113-115)	21 923	34		
Nivå 2 (110-112, 116-119)	7 217	11		
Nivå 3 (100-109)	10 341	16		
Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	64 322	61		

Tabell B - Verksamhetskostnader 2002 - 2004

Kostnader per VO och VG	2004	2003	2002
VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete	41 383	39 736	30 695
VG Generellt sektorsövergripande arbete	19 049	19 585	16 860
VG Regional utveckling	6 158	5 205	3 567
VG Miljömålsarbete	16 176	14 946	10 268
VO Tillsyn och vägledning	13 892	11 419	11 210
VG Social tillsyn	3 531	2 378	1 577
VG Miljötillsyn	6 666	6 127	6 793
VG Djur- och livsmedelstillsyn	1 505	1 139	1 068
VG Övrig tillsyn	2 190	1 775	1 772
VO Ärendehandläggning	24 734	25 171	19 368
VG Trafikärenden	4 508	4 515	3 487
VG EG/EU-stöd	15 749	15 641	11 787
VG Övrig ärendehandläggning	4 477	5 015	4 094
Resurssamverkan	0	0	0
Myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	39 481	35 528	34 774
Summa	119 490	111 854	96 047

Tabell - Årsarbetskrafter per sakområde

Årsarbetskrafter per sakområde	2004	2003	2002
Övrig förvaltning (20+21)	7,2	4,6	5,9
Kommunikationer (24+25+34)	15,5	16,1	14,3
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	2,4	2,3	2,2
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	26,4	25,9	17,1
Hållbar samhällsplanering och boende (40+41)	3,8	4,1	3,2
Kulturmiljö (43)	6,7	6,8	7,6
Civilt försvar och räddningstjänst m.m. (45)	4,6	4,2	3,0
Naturvård och miljöskydd (5)	35,6	34	27,7
Lantbruk (60)	24	25,1	26,2
Fiske (62)	1,0	1,1	1,1
Social omvårdnad (70)	7,0	5,5	4,9
Jämställdhet (80)	2,1	2,2	1,7
Integration	0,3	0,1	0
Myndighetsövergripande verksamhet (10 + 11)	32,4	33,5	30,4
Summa	169	165,5	145

Länsstyrelsens verksamhetsområden samt verksamhetsgrenar

VO Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Verksamhetsgren Generellt sektorsövergripande arbete

Tabell 1.1 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Generellt sektorsövergripande arbete

Verksamhetskostnader för VG Generellt sektorsövergripande arbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (exkl. OH)	19 049	30,4
<i>varav</i> Övrig förvaltning (200, 201)	1 375	2,4
<i>varav</i> Trafik (240, 250)	332	0,8
<i>varav</i> Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor. (280, 289)	112	0,1
<i>varav</i> Regional utvecklingspolitik och konkurrens (300)	1 930	3,0
<i>varav</i> Infrastruktur (34)	2 068	3,1
<i>varav</i> Hållbar samhällsplanering och boende (400-402)	826	1,6
<i>varav</i> Kulturmiljö (430)	819	0,9
<i>varav</i> Civilt försvar och räddningstjänst (45)	3 609	4,5
<i>varav</i> Naturvård och miljöskydd (500)	3 149	6,1
<i>varav</i> Lantbruk (600)	2 070	4,0
<i>varav</i> Fiske (620)	111	0,2
<i>varav</i> Social omvårdnad (700)	698	1,3
<i>varav</i> Jämställdhet (80)	1 768	2,1
<i>varav</i> Integration (85)	182	0,3
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	9 400	7,7
Totala kostnader VG Generellt sektorsövergripande arbete (inkl. OH)	28 449	38,10

Tabell 1.1.2 – För sakområde Jämställdhet

	2004	2003	2002
Kostnader/intäkter för sakområde Jämställdhet	2004	2003	2002
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr)	2 516	2 375	1 640
<i>varav</i> ramanslag 32:1 (18 C1), netto (tkr)	933	850	1 202
<i>varav</i> övrig finansiering (tkr)	1 583	1 525	438
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	2,1%	2,1%	1,7%
Verksamhetsintäkter	113	199	0

Mål: Länsstyrelsens arbete skall baseras på myndighetens samlade kompetens inom olika sakområden och som helhet gynna en hållbar utveckling i länet och regionen. Olika aspekter såsom krishantering i fred samt civilt försvar, jämställdhet, kulturarv, regional utveckling samt miljö skall beaktas och samordnas.

Exempel på hur kulturarv har beaktats i Länsstyrelsens arbete

Genom handläggning av ärenden enligt kulturminneslagen, miljöbalken, förordningen om bidrag till kulturmiljövård m.m. har Länsstyrelsen arbetat för att ta tillvara kulturarvet som en resurs i arbetet för en hållbar utveckling i länet. Kulturarvsaspekter är en självklar del i länets arbete med regionalisering av miljömålen. I vårt arbete med kommunikations- och planfrågor sker samordning och avvägningar utifrån bl.a. kulturmiljöaspekter.

För att långsiktigt säkerställa ett större landskapsavsnitt med rikt kulturmiljöinnehåll har Länsstyrelsen under året prioriterat arbetet med att bilda länets första kulturreservat, Pershyttans bergsmansby. För att olika värden och målsättningar inom det blivande kulturreservatet ska kunna vägas samman, har arbetet med att ta fram beslutsunderlag präglats av tvärspektoriell samverkan. Länsstyrelsens stora bredd av kompetenser har då kunnat tas tillvara.

Vid fördelningen av byggnads- och fornvårdsbidrag i länet har vi särskilt prioriterat besöksobjekt och objekt som bidrar till att förstärka den ”regionala jordmånen” (ett insatsområde i länets tillväxtprogram som syftar till att skapa goda förutsättningar för företagsamhet, god livsmiljö m.m.). På så sätt har förutsättningarna för länets tillväxt befrämjats. Medel från anslag 28:26 Bidrag till kulturmiljövård har under 2004 använts som medfinansiering till ett EU Mål 2 Västra-projekt (Dåtid, Nutid, Framtid), som syftar till utveckling av Pershytteområdet.

Exempel på hur miljö har beaktats i Länsstyrelsens arbete

Miljömålsarbetet drivs i bred samverkan mellan Länsstyrelsens sakområden samt kommuner, organisationer och enskilda i länet. Medarbetare inom flertalet sakområden ingår i de arbetsgrupper som under året arbetat med att formulera mål och åtgärder.

Länsstyrelsen har arbetat med att ta fram underlag, kunskap och metodik för uppföljning av miljömålen. Arbetet med åtgärder för att nå målen berör flera sakområden. En viktig grund för åtgärdsplaneringen är uppföljningen av miljömålen och lätt tillgänglig kunskap om miljötillståndet. En sammanställning av miljötillståndet i länet pågår parallellt med arbetet med att ta fram ett program för övervakning av biologisk mångfald som stöd för den regionala miljömålsuppföljningen. Länsstyrelsen har följt upp miljömålet Levande sjöar och vattendrag genom fyra projekt. Projekten har drivits i samarbete mellan miljöskyddsenheten och enheten för natur, kultur, plan och fiske. I ett projekt har Länsstyrelsen samarbetat med Örebro läns museum för att utveckla en metod för klassificering av skyddsvärda natur- och kulturmiljöer i

och vid vattendrag. I ett annat projekt har vi samarbetat med Länsstyrelsen i Jönköpings län för att ta fram en metod för kartering av vattendrag.

Samråd om och granskning av detalj- och översiktsplaner är liksom planeringsprocessen för transportinfrastrukturen sådana arbetsområden där samarbetet mellan olika sakområden är viktigt och där vi gör avvägningar med hänsyn till bland annat natur, kultur och miljöskydd.

Regionalpolitiska företagsstöd handläggs i kontakt med miljöskyddshandläggare, antingen inom Länsstyrelsen eller hos kommunerna, beroende på vilken typ av verksamhet företaget bedriver. Samtliga ansökningar om projektmedel ska bedömas utifrån projektets påverkan på miljön. Under året har en checklista tagits fram för att underlätta miljöbedömningar vid handläggningen. Arbete pågår även med att förtydliga miljödimensionen i de handlingsprogram som hör till det regionala tillväxtprogrammet. Seminarier har genomförts för att höja stödhandläggarnas kunskap på miljöområdet.

Samverkan mellan naturvården och kulturmiljövården har ökat då vi infört en ny rutin när det gäller förslag till beslut för naturreservat. Gemensamma besiktningar och exkursioner har företagits i några objekt.

Inom tillsynen av några ärendegrupper enligt miljöbalken samverkar kompetens från flera enheter.

I arbetet med inventering och riskklassificering av förorenade områden använder Länsstyrelsen kunskaper från kulturmiljöområdet. Vår industrihistoriska inventering har bidragit till att ett stort antal förorenade områden, som tidigare inte var kända, har kunnat spåras. Många av dessa och andra förorenade områden som kan bli aktuella för efterbehandling berör värdefulla kulturmiljöer. I avvägningen mellan de delvis motstående intressen som kan finnas i dessa fall utnyttjar vi vår samlade kompetens inom områdena kulturmiljö och miljöskydd.

Under året har Länsstyrelsen gjort en genomgripande översyn och uppdatering av det interna miljöledningsarbetet. Arbetet är inriktat på att öka medarbetarnas medvetenhet om miljömålen och miljöfrågor i allmänhet. Det påbörjade systematiska förbättringsarbetet syftar till att föra in miljöhänsyn i all löpande verksamhet inom alla sakområden, så att både direkta och indirekta miljöaspekter beaktas.

Exempel på hur regional utveckling har beaktats i Länsstyrelsens arbete

Regional utveckling är ett brett område som spänner över flera områden i samhället. I Länsstyrelsens arbete med tillväxt och regional utveckling är det därför naturligt att ständigt söka samarbete och samverkan över sektorsgränserna. Det största nätverket för samverkan är Utvecklingsrådet, där 33 intresseorganisationer, myndigheter och kommuner är representerade.

Under 2004 har tio handlingsprogram inom det regionala tillväxtprogrammet (RTP) tagits fram, ett för varje åtgärd. Arbetet sker i bred samverkan i Örebro läns utvecklingsråd. I arbetet med handlingsprogrammen har flera samhällsaktörer varit representerade. Länsstyrelsen har skött skrivarbetet. Programmen behandlar till exempel livskvalitetsfrågor och miljödriven näringslivsutveckling, områden där flera av Länsstyrelsens sektorer berörs.

Under 2004 har vi också påbörjat arbetet med att ta fram det regionala utvecklingsprogrammet (RUP). Strukturen har förankrats inom Utvecklingsrådet.

Praktiska exempel på hur regional utveckling får genomslag är samverkansträffar av olika slag. Främst träffar vi kommunalråd, kommundirektörer och näringslivschefer. På senare tid har även stadsarkitekter och ordförande i byggnadsnämnderna bjudits in till Länsstyrelsen av

länsarkitekten och enheten Regional utveckling. Diskussionerna har varit givande och aktiva, och kopplingarna mellan våra respektive arbetsområden har blivit tydliga.

Landsbygdsutveckling är ett område som idag hanteras mer sektorsövergripande, och som länsstyrelsen fokuserar ytterligare på inför 2005. Traditionellt behandlas landsbygdsfrågorna i samhället inom lantbrukssektorn, separerat från frågor som exempelvis näringslivsutveckling. Vi bedömer att en stor del av regionens utveckling inom de närmaste åren kommer att vara landsbygdsrelaterad, till exempel inom boende och näringsliv, och det är därför naturligt att behandla landsbygdsfrågorna gemensamt över sektorsgränserna. Landsbygdsdimensionen har ett eget område i RUP, där ett landsbygdsprogram håller på att tas fram under ledning av Hushållningssällskapet och med Länsstyrelsen som en av flera parter. Länsstyrelsen representeras av både lantbruksenheten och regional utveckling.

Exempel på hur jämställdhet har beaktats i Länsstyrelsens arbete

Jämställdhet skär horisontellt i dagens samhälle. Medvetenheten om jämställdhetsproblematiken ökar långsamt men säkert i vårt län. Länets största utmaning på jämställdhetsområdet är den könsuppdelade arbetsmarknaden, lönebildningen för kvinnor och män och förståelsen synen på ansvar för hem och barn. Länsstyrelsen försöker utifrån sina resurser, bidra med att utvecklingen går mot större jämlikhet mellan kvinnor och män.

Länsstyrelsen har i sin ledningsdeklaration stadfäst att jämställdhet är en av fyra utgångspunkter för länsstyrelsens arbete. Länsstyrelsen har en jämställdhetspolicy för år 2002-2006 "Tillsammans stärker vi vårt län". På Länsstyrelsen har särskilt sakkunnig i jämställdhetsfrågor gått runt till alla enheter tillsammans med personalchefen och informerat om jämställdhetspolicyn, jämställdhetsplan och vårt jämställdhetsarbete. Jämställdhetspolicyn är idag ett bekant och levande dokument för alla länsstyrelsemedarbetare. I den introduktionsutbildning som alla nyanställda på Länsstyrelsen genomgår tas Länsstyrelsens uppdrag, policy och arbete inom jämställdhetsområdet upp.

Länsstyrelsen har under 2004 fortsatt arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet i Länsstyrelsens olika sakområden. En betydande intern insats är att jämställdhet är ett av fyra fokusområden i Länsstyrelsens kvalitetsarbete. Länsstyrelsen har som mål att garantera ett jämställt förhållningssätt i allt sitt arbete. Varje enhet har att redovisa i verksamhetsplaneringen jämställdhetsperspektivet och ska sedan i uppföljningen redovisa hur arbetet genomförts.

Länsstyrelsen har en arbetsgrupp – Jämtegreringsgruppen – bestående av elva representanter från enheterna, med uppgift att utveckla och stödja integreringen av jämställdhetsperspektivet på Länsstyrelsen. Gruppen träffas åtta gånger per år och leds av särskilt sakkunnig i jämställdhetsfrågor.

Riktad utbildning till jämtegreringsgrupp, sakområdesansvariga, enhetschefer och fackliga företrädare har genomförts. Särskilt sakkunnig i jämställdhetsfrågor har tagit initiativ till att gå runt och träffa respektive enhetschef och enhetens representant i jämtegreringsgruppen, för att diskutera hur jämställdhetsintegreringen på enheten kan utvecklas.

Figur - 3-stegsmodell för jämställdhetsintegrering

Upptakt	Utveckling	Överföring
Beslut av ledningen	Arbetsformer och rutiner förändras	Arbetet förs över till ordinarie struktur
Beskrivning av dagsläget	Inventera	Uppföljning
Policy för jämställd verksamhet	Höja kunskapsnivån	Utvärdering
	Konkretisera Etappmål ex VP Kartläggning Utmana stereotyper	Genomförande i linjen

Jämställdhetsledningssystem

Länsstyrelsen har en jämställdhetspolicy för år 2002-2006 ”Tillsammans stärker vi vårt län”.

Länsstyrelsen har tillsammans med Utvecklingsrådet - 33 parter i länet – arbetat fram en länsstrategi för det gemensamma jämställdhetsarbetet – ”Jämställdhet som drivkraft till utveckling och tillväxt i Örebro län”. Länsstyrelsen är sammankallande till en partsammansatt arbetsgrupp som träffas en gång per månad och följer upp hur arbetet fortgår i länet utifrån strategin. Länsgruppens arbete har utvecklats till en grund för samverkan på bred basis i länet, viktiga aktörer är här kommunerna, Landstinget, Försäkringskassan, Länsarbetsnämnden, LO, SIF och näringslivets intresseorganisationer. Även nya initiativ tas. De områden som hittills belysts är makt och inflytande, arbetsliv, utbildning och företagande.

På uppdrag av NUTEK har länsstyrelserna i Örebro och Värmlands län genomfört en utbildning för strukturfondshandläggare inom Mål 2 Västra i hantering av jämställdhetsperspektivet i sin handläggning. Utbildningen innehöll teori och praktisk genomgång av projektärenden. Länsstyrelsen har, också tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland, bjudit in länets privata

respektive offentliga arbetsgivare till en dags utbildning i lönekartläggning, ett samarrangemang med JämO. Cirka 120 arbetsgivare deltog.

Länsstyrelsen har under året genomfört och publicerat rapporter för att synliggöra hur det ser ut i länet på jämställdhetsområdet. Rapporten *Kvinnors och mäns företagande i Örebro län* (publ.nr 2004:26) visar inom vilka branscher kvinnor och män startar företag, i vilken form samt vilken tillväxtvilja som finns i länets samtliga kommuner.

Tillsammans med kommunernas näringslivskontor, Handelskammaren, Universitetet, Landstinget och Utvecklingsrådet har vi startat ett regionalt resurscentrum för kvinnor. Alla projekt och initiativ som tas i länet för att öka kvinnligt deltagande i samhällsutvecklingen samordnas genom Länsstyrelsen. Exempel är projekt inom företagande, affärsrådgivning, regionala tillväxtarbetet, teknikutveckling och -utbildning, kvinnligt ledarskapsforum och styrelseakademi för kvinnor. I arbetets målsättning ligger att påverka de ordinarie strukturerna så att särskilda satsningar för kvinnor på sikt inte behövs.

Länsstyrelsen har medverkat till att två nya kommunala teknikskolor i länet har startat. Länet har nu tre skolor, i Örebro, Karlskoga och Laxå.

Länsstyrelsen har tillsammans med Örebro läns Kvinnolobby lyft frågan om sexualiseringen av det offentliga rummet, bland annat har vi uppmanat länets myndigheter att boka porrfria hotell. Vi har belyst länets kvinnliga elitidrottarens ekonomiska villkor och bjudit in media för att synliggöra hur kvinnor och män skildras i media. I länet drivs också projektet Styrelseakademien, som utbildar kvinnor i styrelsearbete och förmedlar praktik i näringslivets styrelser. Detta har lett till att flera kvinnor kommit in i styrelser på ordinarie plats.

Exempel på hur krishantering i fred och civilt försvar har beaktats i Länsstyrelsens arbete

Utvecklingen av Länsstyrelsens krishanteringsfunktion fortsätter. Krishanteringsorganisationen utgår från ansvars- och likhetsprinciperna för bemanning samt rutiner för ledning och beslut. Samtlig personal på Länsstyrelsen står till krishanteringsorganisationens förfogande.

Övning och utbildning av krishanteringsorganisationen är prioriterade uppgifter inom Länsstyrelsen. Framförallt genomförs ledningsövningar för samverkan såväl internt som externt.

Funktionen vakthavande beslutsfattare, som är knuten till krishanteringsorganisationen, har permanentats och bemannas av ledningsgruppen, försvarsdirektören och en länsveterinär.

VB-funktionen möjliggör att Länsstyrelsen kan nå dygnet runt året om.

För att möjliggöra samordnad information mellan beslutsfattare och organisationer och för att kunna informera allmänheten utvecklar vi för närvarande en kriswebb. Arbetet med kriswebben samordnas med Krisberedskapsmyndighetens uppdrag att anordna en nationell portal för samordnad krisinformation.

Länsstyrelsens tekniska ledningsstödsförmåga förnyas och utvecklas kontinuerligt. Detta sker i samverkan mellan ansvariga för televäxel, samband, signalskydd, GIS och IT.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser bedrivs på tvärspektoriell basis. Internt inventerar Länsstyrelsen i nuläget material från samtliga enheter, som sedan kommer att ligga till grund för arbetet med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen. Prioriterade områden är el, tele, IT, transporter och höga flöden.

Flera enheter arbetar tillsammans med samordning i frågor kring dammsäkerhet och höga flöden

Mål: Länsstyrelserna skall vidareutveckla arbetet med att integrera lärandet i myndighetens arbete så att kunskaper från genomförda insatser, uppföljningar och utvärderingar tillvaratas.

Länsstyrelsens strategi för lärandet och hur denna har integrerats i myndighetens arbete med regional utveckling samt miljömålsarbete

Regional utveckling: Länsstyrelsen har under de senaste åren förstärkt sitt arbete med uppföljning och utvärdering genom att tillsätta en särskild arbetsgrupp, fyra personer, som arbetar med övergripande uppföljning och utvärdering, främst inom det regionala utvecklingsområdet. Gruppen har vidareutvecklat den strategi för lärande, det uppföljningssystem, som tillämpas inom enheten Regional utveckling.

Den grundläggande uppföljningen av beslutade medel sker som tidigare inom ramen för handläggningen. Länsstyrelsen granskar lägesrapporter, gör särskilda uppföljningsbesök i varje projekt under projektperioden och går igenom slutrapporten efter det att projektet avslutats. Företag som söker stöd får som regel besök från Länsstyrelsen innan stöd beviljas, och alltid efter genomförd investering.

Den särskilda uppföljnings- och utvärderingsgruppen arbetar med mer övergripande uppföljning och utvärdering. Strategin utgår från en lista över prioriterade uppföljningsområden, som har upprättats i dialog med arbetsgrupper, med enhetschef och länsråd. Områden som faller inom ramen för tillväxtavtal/tillväxtprogram prioriteras. Under året har gruppen bland annat presenterat rapporter om effekterna av måltidsprojekt i Grythyttan (publ.nr 2004:23), om projekt med inriktning mot entreprenörskap (publ.nr 2004:45), om effekterna av det så kallade mikrobidraget (publ.nr 2004:39) och om Länsstyrelsens prioritering av stöd till företag som avser att bredda sin marknad (publ.nr 2004:42).

På gruppen vilar också ansvaret för att utvecklingen i Örebro län, inom ramen för arbetet med det regionala tillväxtprogrammet (RTP), varje år redovisas för länets partnerskap, Utvecklingsrådet. Detta innebär en årlig uppföljning av utvecklingen inom programmets tio områden och de till dessa kopplade handlingsprogrammen. Ett specifikt lärandesystem har formulerats för arbetet med uppföljningen av RTP, som omfattar uppföljningsinsatser från Länsstyrelsens, handlingsprogrammgruppernas och kommunernas sida. Uppföljningen ska utgöra grund för eventuella revideringar av RTP eller av handlingsprogrammen. Utifrån uppföljningen planeras också särskilda seminarier och studieresor. Utvecklingsrådet är också en viktig målgrupp för annat arbete som uppföljnings- och utvärderingsgruppen gör.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen har under året kommit att ta stor del i arbetet med uppföljning av EU:s strukturfondsprogram Mål 2 Västra, som Länsstyrelsen i Örebro län är förvaltningsmyndighet för. Detta arbete har bland annat resulterat i en rapport om alla avslutade projekt inom Mål 2 Västra till och med 2003 (publ.nr 2004:20). Gruppen arbetar också tillsammans med Länsstyrelsens jämställdhetsexpert och har exempelvis kartlagt kvinnors och mäns företagande i Örebro län (publ.nr 2004:26). Dessutom har man genom riktade insatser arbetat för att kunna fungera som en resurs i lärandeprocesser i länets kommuner, inom andra enheter inom Länsstyrelsen och i samarbetet med andra län.

Resultatet av uppföljningsgruppens arbete presenteras löpande för de personer som berörs direkt i sitt arbete inom Länsstyrelsen. I samband med publiceringen av rapporter har särskilda seminarier hållits för att diskutera resultat och slutsatser. I olika sammanhang har resultatet av uppföljnings- och utvärderingsgruppens arbete också spridits till och presenterats för länets kommuner, företagareföreningar, andra myndigheter och för EU:s Technical Group on Evaluation.

Miljö: Länsstyrelsen har i det pågående miljömålsarbetet gjort stora ansträngningar för att skapa en bred samverkan kring arbetet med regionala mål och åtgärdsprogram. Grunden för arbetet är

ett samarbetsavtal mellan Länsstyrelsen, samtliga kommuner, landstinget och Skogsvårdsstyrelsen. Avtalsparterna åtar sig att medverka genom att utarbeta och gemensamt ställa sig bakom regionala miljömål. Näringsliv, organisationer och enskilda ges möjlighet att medverka genom arbetsgrupper, seminarier och en bred remissbehandling. Vi sätter både uppföljningsbara mål för miljös kvaliteten och mål för åtgärdsarbetet.

Hur har uppföljningar och utvärderingar tagits tillvara och påverkat inriktningen av insatserna inom verksamhetsgrenarna regional utveckling samt miljömålsarbete?

Regional utveckling: Arbetssättet med en särskild arbetsgrupp för uppföljning och utvärdering, fick fullt genomslag under 2004. Det har inneburit att uppföljning och utvärdering och diskussioner om detta fått större utrymme i enhetens arbete. De rapporter som uppföljnings- och utvärderingsgruppen publicerat används som underlag i prioriterings- och strategidiskussioner. Arbetsgruppen utgör ofta en resurs i sådana diskussioner inom Länsstyrelsen och i vissa fall med andra målgrupper. Under de seminarier som hållits i samband med publicering av rapporterna har diskussionerna resulterat i konkreta förslag att beakta i arbetet med verksamhets- och aktivitetsplaner. Exempelvis har en rapport om effekterna av så kallat mikrobidrag (publ.nr 2004:39) inneburit att man planerar att marknadsföra stödet mer aktivt än under de senaste åren.

2003 följde uppföljnings- och utvärderingsgruppen upp processen för att ta fram det regionala tillväxtprogrammet (publ.nr 2003:28). I rapporten påpekades, precis som i ITPS:s (Institutet för tillväxtpolitiska studier) ex ante-bedömning, att de horisontella målen inte i tillräckligt hög grad genomsyrat arbetet och programmet. Detta har medfört att man i arbetet med handlingsprogrammen lagt stor vikt vid att de horisontella perspektiven ska finnas med inom varje enskilt område.

Efter halvtidsutvärderingen av Mål 2 Västra, *Med näringslivet i fokus*, som gjordes av IM-gruppen i Uppsala AB, har Länsstyrelsen i Örebro län, både som förvaltningsmyndighet och som medfinansiär till strukturfondsprojekt, inlett ett förändringsarbete. Slutsatserna i utvärderingen ledde till omfattande diskussioner som bland annat resulterade i särskilda utbildningar kring de olika horisontella målen och i ett tydligare fokus på att identifiera strategiska projekt för dynamisk utveckling. För att få bättre överblick har också utbetalande myndighet för Mål 2 Västra ändrat sitt arbetssätt till att numera också omfatta systematiska stickprovskontroller.

Miljö: I miljömålsarbetet har Länsstyrelsen tagit tillvara erfarenheterna från arbetet med föregångaren STRAM (Strategi för regional miljö). Arbetet med STRAM genomfördes med mycket begränsat externt deltagande. Det blev till stor del en länsstyrelseprodukt, vilket sannolikt bidrog till att den fick begränsad betydelse för miljöarbetet. Konkretiseringsgraden var låg och möjligheterna att följa upp målen små.

Faktorer som vi tror kommer att få stor effekt på åtgärdsarbetet är att vi nu sätter mer konkreta mål för åtgärderna utifrån utförda uppföljningar samt antagna nationella och regionala miljömål och delmål. Kunskaper och erfarenheter från den pågående miljöövervakningen är en viktig grund för arbetet med det nya uppföljningssystemet för miljömålen. En viktig grund utgörs också av de kunskaper och resultat som vi fått från de olika arbetsgrupperna under arbetet med regionalisering av miljömålen för länet. Tillsammans med erfarenheterna och resultaten från arbetet med ett gemensamt regionalt uppföljningssystem (RUS) utgör detta grunden för att bygga upp länets system för miljömålsuppföljning.

Under 2003 genomfördes ett projekt i syfte att utveckla metoder för identifiering och värdering av natur- och kulturmiljövärden i anslutning till vattendrag. Under 2004 har erfarenheterna från det projektet utnyttjats för att i samarbete med Naturvårdsverket utveckla en metod för kartering

av vattendrag som kan användas i den nationella basinventeringen av Natura 2000 vatten och skyddade vattendrag.

Mål: Länsstyrelsen skall bidra till ökad jämställdhet i länet genom att i all sin verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen, samt genom att i samverkan med centrala aktörer i länet stödja arbetet med jämställdhetsintegrering. Särskilt fokus skall under året läggas på områdena Regional utveckling, Social tillsyn, Kommunikationer, Hållbar samhällsplanering och boende. Länsstyrelsens sakkunnige för frågor om jämställdhet skall vara ett konsultativt stöd i detta arbete.

Hur har Länsstyrelsens handlingsplan för sitt arbete med jämställdhetsintegrering följts under året, samt hur har Länsstyrelsen stöttat arbetet med jämställdhetsintegrering genom samverkan med centrala aktörer i länet?

Jämställdhet är en av fyra utgångspunkter för Länsstyrelsens arbete. Länsstyrelsen har antagit en jämställdhetspolicy för år 2002- 2006, *Tillsammans stärker vi vårt län* (publ.nr 2003:6). Den särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor har träffat alla enheter tillsammans med personalchefen och informerat om jämställdhetspolicyen och vår jämställdhetsplan.

Vi har under året fortsatt arbetet med att integrera jämställdhetsperspektivet i de olika sakområdena. En betydande intern insats är att jämställdhet är ett fokusområde i Länsstyrelsens kvalitetsarbete. Detta innebär att vårt mål är att garantera ett jämställt förhållningssätt i allt vårt arbete. Varje enhet redovisar jämställdhetsperspektivet i verksamhetsplaneringen och i uppföljningen av verksamhetsplanen.

Länsstyrelsen har en arbetsgrupp – Jämtegreringsgruppen – bestående av elva representanter från enheterna. Gruppens uppgift är att utveckla och stödja integreringen av jämställdhetsperspektivet på Länsstyrelsen. Gruppen träffas åtta gånger per år och leds av den särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor. Under temat metoder för jämställdhetsintegrering har konsulten Ann Boman utbildat länsledning, enhetschefer, sakområdesansvariga och Jämtegreringsgruppen. Träffar sker med respektive enhetschef och enhetens representant i Jämtegreringsgruppen för att diskutera hur jämställdhetsintegreringen på enheten kan utvecklas. Varje enhet har därefter haft en halvdags utbildning med den särskilt sakkunniga i jämställdhetsfrågor och Tomas Wetterberg som föreläsare.

Med detta som grund har det inte behövts något särskild organisation för att ta fram en handlingsplan. Alla enheter och sakområden har arbetat med att identifiera målgrupper, att hitta förbättringsområden och att sätta in dessa i handlingsplanen med långsiktiga mål, delmål för åren 2005, 2006 och 2007 samt aktiviteter och indikatorer. Varje enhet har själv skrivit sin del i den länsstyrelsegemensamma handlingsplanen. Planen återkommer i verksamhetsplaneringen och följs upp i samband med den.

Länsstyrelsens särskilt sakkunniga är sammankallande för en länsgrupp i jämställdhetsfrågor där representanter för hela länet finns med. Arbetsgruppen träffas en gång per månad och följer upp hur arbetet fortgår utifrån de åtgärder länet kommit överens om. Även nya initiativ tas.

- Försäkringskassan har i samarbete med Örebro Universitet tagit fram en rapport om *Föräldraledighetens förhandling – en kvalitativ studie om mäns och kvinnors fördelning av föräldraledigheten*.
- Svenskt Näringsliv och Länsstyrelsen har tillsammans genomfört en enkätundersökning bland 850 företag för att hitta goda exempel på företag som arbetar bra med förebyggande jämställdhetsarbete.
- Kommunförbundet har tagit in jämställdhet i sin verksamhetsplan.

- Örebro Universitet har initierat ett jämställdhetsråd med halvtidsordförande och representanter från alla fakulteter. Detta är ett viktigt steg för jämställdhetsintegrering inom universitetet.
- Diskussioner har förts om initiativ för att ge förtroendevalda i länet en grundlig jämställdhetsutbildning.
- Länsarbetsnämnden och Länsstyrelsen har tillsammans tittat på deltidslösheten i länet och initierat ett stort projekt för att minska deltidslösheten inom hotell- och restaurangbranschen.
- Länsstyrelsen har bjudit in länets arbetsgivare till en dags utbildning i lönekartläggning, ett samarrangemang med JämO och Länsstyrelsen i Värmland. Arrangemanget lockade ca 110 deltagare.
- Länsstyrelsen har kartlagt förekomsten av hedersrelaterat våld i länet och i samarbete med kommunernas socialtjänster, Landstinget, Kommunförbundet och Polisen initierat utbildning inom området för hela länet.
- Insatserna för jämställdhetsintegreringen inom fysisk planering har resulterat i checklistan *Planera jämt – En checklista för jämställdhet i fysisk planering* (publ.nr 2004:22). Checklistan har distribuerats till alla kommuner i länet. Jämställdhetsintegrering tas upp i Länsstyrelsens arbete med granskning av planer och i samråd med länets kommuner i ärenden rörande fysisk planering.

Mål: Underlag om hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt skall i ett tidigt skede och på ett samlat sätt användas i länsstyrelsernas verksamhet inom olika sakområden. Länsstyrelsen skall genom tidiga kontakter och samråd verka för att det nationella perspektivet får genomslag i kommunernas fysiska planering och att planeringen samordnas så att den främjar en hållbar utveckling i länet och regionen.

Länsstyrelsen påbörjade under 2003 en sammanställning av underlagsmaterial som rör den fysiska planeringen och som avser att främja en hållbar utveckling i regionen. Arbetet har fortsatt under 2004, men på grund av personalbrist har det inte kunnat fullföljas som planerat. Vi har återkommande samråd med aktörer inom den fysiska planeringen i kommuner och organisationer i länet med syftet att främja en långsiktig hållbar utveckling.

Länsstyrelsen fortsätter arbetet med att sammanställa miljöövervakningsdata och data från tillsynsverksamheten i databaser, som beskriver miljötillståndet i länet och de faktorer som påverkar miljötillståndet. Databaserna är GIS-anknutna för att underlaget ska vara lätt tillgängligt både internt och externt. Utsläppsdata för vatten och luft har förberetts för att kunna kompletteras med modeller för spridningsberäkningar. Spridningsmodellen för luft finansieras till största delen via länets luftvårdsförbund.

I samrådsprocesserna kring detalj- och översiktsplaner enligt PBL, flerårsplaner för vägar och järnvägar samt arbetsplaner för vägar och järnvägar deltar personal med kompetens och erfarenhet inom natur, kultur och miljöskydd. Deras uppgift är att i ett tidigt skede se till att tillgänglig kunskap utnyttjas och att bevaka att hänsynen till en hållbar utveckling vägs in i projekten i ett tidigt skede.

Mål: Länsstyrelsen skall vid ett väpnat angrepp och vid svåra påfrestningar på samhället i fredstid vara en organisation som kan stödja inblandade parter, såsom kommuner, myndigheter och organisationer, i syfte att få till stånd samordning och skapa en gemensam inriktning för de åtgärder som behöver vidtas, såväl före som under och efter en kris. I händelse av krig eller annat krisläge skall länsstyrelsen på en sektorsövergripande nivå kunna informera samhällsaktörer och allmänhet om förlopp, konsekvenser och de åtgärder som planeras av ansvariga myndigheter.

Exempel på de viktigaste insatserna inom fredstida krishantering och civilt försvar

Övning och utbildning av krishanteringsorganisationen har genomförts med en rad insatser under året. Länsstyrelsen i Örebro deltog i övningen SAMÖ 04, där framför allt krisledning och information övades. Huvudmålsättning med övningen var att öva samordning genom samverkan både inom Länsstyrelsen och med externa aktörer. Länsstyrelsen deltog också i mindre omfattning under den kärntekniska övningen Havsörn.

Kriswebben för samordning av myndigheters information och förmedling av information till allmänheten har fortsatt utvecklats. Kriswebben prövades för första gången i samband med övningen SAMÖ 04 med gott resultat. Länsstyrelsen i Örebro län kommer nu att tillsammans med övriga länsstyrelser att samordna arbetet med länsstyrelsernas kriswebbar. Samordning sker också med Krisberedskapsmyndigheten för att nå fram till en bra lösning när det gäller den nationella portalen för samordning av information som KBM har i uppdrag att lösa.

När det gäller utvecklingen av det tekniska ledningsstödet så har Länsstyrelsens ledningsplats moderniserats under året för att bereda möjlighet för mer effektiv samordnad ledning. Dessutom har ett nytt skyddat serverrum för IT byggts i anslutning till ledningsplatsen.

I Länsstyrelsens regi har det anordnats en regional samverkanskurs om 40 timmar, med ca tioalet deltagande myndigheter och organisationer. Vi har utbildat, informerat och övat samtliga tolv kommuner i länet i krishanteringssystemet och ledningsmetodik. Dessutom anordnade Länsstyrelsen under året en IT-dag med temat säkerhet.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet fortsätter att utvecklas bland annat inom ramen för ÖSAM – åtta län i samverkan i mellersta Sverige. Fokusområden under året har varit el- och telestörningar, riskhänsyn i samhällsplaneringen och höga flöden i Mälardalen.

Arbetet med frågeställningar kring höga flöden i Mälardalen har i huvudsak bedrivits inom ramen för Mälardalens översvämningssgrupp, där en fokusfråga som drivits mot regeringen varit behov av ökad avtappningskapacitet från Mälaren. Under året har även samordningsgrupper för höga flöden bildats för Arbogaåns respektive Eskilstunaåns avrinningsområden.

Inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser har vi projektanställt en medarbetare. I huvudsak har vi inriktat arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser på att stödja kommunerna i deras process med att komma igång. Vi har även fokuserat på frågor kring el, tele, IT, transporter och höga flöden. Som enskilda aktiviteter kan vi nämna en gemensam risk- och sårbarhetskonferens med kommunerna och el- och teleföreträdare, samt informationstillfällen för samtliga kommuner på temat att använda GIS som stöd i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. Även internt inom Länsstyrelsen har vi på ett bredare sätt förankrat process och frågor kring arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

Vi har haft kontinuerliga nätverksträffar med Regionala Samverkansrådet, räddningscheferna och de kommunala beredskapssamordnarna. Länsstyrelsernas försvarsdirektörer träffas kontinuerligt, liksom ansvariga för tekniskt ledningsstöd m.m. Vår försvarsdirektör deltar också i den centrala planeringsprocessen och ingår där i samverkansområdena *Områdesvis samordning, samverkan och information* samt *Skydd, undsättning och vård*.

Under annandag jul inträffade en av vår tids största naturkatastrofer, då en jordbävning på havsbotten i Indiska oceanen orsakade kraftiga flodvågor, Tsunamis, som svepte in över bland annat Thailands och Indonesiens västra kustområden. Denna händelse ledde till den största svenska insatsen inom ramen för det fredstida krishanteringssystemet. Länsstyrelsen i Örebro läns roll vid denna händelse var att genom samverkan samordna vissa aktiviteter i länet för att ge en gemensam och enhetlig inriktning på krishanteringsarbetet. En samverkansgrupp bestående av Länsstyrelsen, Polismyndigheten i Örebro län, Örebro läns landsting, Örebro kommun, Kommunförbundet, Svenska kyrkan och SOS Alarm bildades och samverkade fram olika lösningar och inriktningar på problemställningar. En inriktning var gemensam information till media och en annan var kontinuerlig information till kommunerna. Vi använde också vår kriswebb i skarpt läge för första gången och trots att den inte var helt färdigutvecklad så användes den med stor framgång. Arbetet med att hantera Asienkatastrofen fortsatte sedan in i år 2005.

Mål: Prövning och tillsyn enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor skall samordnas.

Planering av tillsynen enligt miljöbalken och enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor har liksom föregående år integrerats genom att båda tillsynsområdena ingår i en integrerad tillsynsplan. Den miljöhandläggare som ansvarar för tillsynen över den miljöfarliga verksamheten ansvarar även för tillsynen enligt Sevesobestämmelserna. Två handläggare har specialiserat sig inom området och bistår övriga handläggare med sin kompetens. Specialisterna svarar också för de delar som avser Sevesotillsynen i den samlade tillsynsplanen för miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen har även samverkat med Arbetsmiljöinspektionen när tillsynsplanen upprättats. Handläggningen av prövningsärenden sköts på motsvarande sätt som tillsynen.

Länsstyrelsen har initierat en utbildning i riskhantering i samarbete med Kommunförbundet Örebro län. Utbildningen vände sig till handläggare på såväl Länsstyrelsen som i kommunerna och syftar till att höja kompetensnivån på området bland dem som sysslar med miljötillsyn i länet.

Verksamhetsgren Regional utveckling

Tabell 1.2 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Regional utveckling

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Regional utveckling	Kostnader	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (exkl. OH)	6 158	10,5
<i>varav</i> Tillväxtavtal och –program m.m. (301, 309)	1 336	2,6
<i>varav</i> Företagsstöd (302)	1 465	2,8
<i>varav</i> Regional projektverksamhet (303)	1 031	1,8
<i>varav</i> Uppföljning och utvärdering av regionala stöd (305)*	1 260	3,2
<i>varav</i> Gränsregionalt samarbete (306)	0	0
<i>varav</i> Konkurrensfrågor (307)	22	0
<i>varav</i> Utveckling av jordbruksnäringen och landsbygden (604)	44	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 038	2,5
Totala kostnader VG Regional utveckling (30 samt 604, exkl 300, 304) (inkl. OH)	9 196	13,0

* En årsarbetskraft mer på uppföljning och utvärdering, där vi byggt kompetens. I övrigt inga större förändringar.

Mål: Länsstyrelserna skall medverka till att arbetet med regionala tillväxtprogram bedrivs effektivt och i överensstämmelse med det nationella målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Hur främjas och genomförs en statlig finansiering av regionala tillväxtprogram genom dialog med andra centrala och regionala statliga myndigheter, samt hur har Länsstyrelsen som huvudansvarig organiserat arbetet för att effektivt driva och samordna tillväxtprogrammen?

Utvecklingsrådet Örebro län är länets partnerskap och består av politiker och tjänstemän från 33 organisationer i länet. Utvecklingsrådet är ett forum för samverkan mellan olika sektorer. Rådet träffas regelbundet för att tillsammans arbeta för en hållbar utveckling i länet. Ordförande i Utvecklingsrådet är landshövdingen.

Det regionala tillväxtprogrammet (RTP) processades fram av Utvecklingsrådets aktörer under ledning av Länsstyrelsen. I slutet av 2003 tillsatte Länsstyrelsen tillsammans med Utvecklingsrådet tio arbetsgrupper, en för varje åtgärd i tillväxtprogrammet. Totalt är ca 60 personer engagerade i arbetsgrupperna, 62 procent män och 38 procent kvinnor. Deltagarna representerar Utvecklingsrådets organisationer. Grupperna har en sekreterare från Länsstyrelsen och en ordförande som i de flesta fall är ett kommunalråd. Arbetsgrupperna har under året tagit fram handlingsprogram för respektive åtgärd som processats och antagits av partnerskapet (Utvecklingsrådet). Länsstyrelsens sakkunniga inom jämställdhet, integration och miljö har deltagit i arbetet med att ta fram handlingsprogrammen.

Arbetsgrupperna ska träffas löpande under programperioden för att följa, och i viss utsträckning även driva, genomförandet av RTP. Grupperna kommer tillsammans med Länsstyrelsens

uppföljnings- och utvärderingsgrupp att följa upp genomförandet och ge förslag till eventuella revideringar av handlingsprogrammen. Utvecklingsrådet har utsett personer som har ansvar för att ta initiativ till de aktiviteter som finns angivna i handlingsprogrammen och som kommer att följas upp för första gången under första kvartalet 2005.

Arbetsgrupperna har tagit initiativ till flera aktiviteter under året. Exempelvis kan nämnas en studiedag om avancerad tillverkningsindustri med besök på olika företag, en studieresa till Warwick i England för att hämta erfarenheter från en region som har en god utveckling och ett bra samarbete mellan universitet, företag och region samt en studieresa till Kristinehamns och Arvika kommuner för att hämta erfarenheter om hur man kan förbättra företagsklimatet.

RTP-kanslierna i Mälardalen (Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Västmanlands och Örebro län) har inlett ett samarbete för att diskutera förutsättningarna för samarbete mellan länens RTP-partnerskap inom olika områden. Mälardalsrådet medverkar vid överläggningarna. Grunden för samarbetet finns inom länens regionala tillväxtprogram, som tagits fram av respektive län och godkänts av regeringen. De områden som för närvarande har eller kan bli aktuella för ett funktionellt samarbete över länsgränserna är Trafik och bostäder, Utbildning och kompetensförsörjning, Innovationssamarbete inklusive vissa tillväxtkluster, Östersjösamarbete samt Marknadsföring av Stockholm-Mälardalenregionen. Berörda samarbeten över länsgränserna kommer att konkretiseras i RTP:s handlingsprogram och i andra initiativ.

Länsstyrelsen sammanställde under hösten en total indikativ finansieringsplan för tillväxtprogrammet där aktörerna i Utvecklingsrådet har bedömt sin medfinansiering av tillväxtprogrammet. Det stora flertalet har framfört att finansieringen för åren 2005-2007 är mycket osäker. När det gäller de statliga regionala myndigheterna har Länsstyrelsen under våren diskuterat finansiering med Örebro Universitet, Länsarbetsnämnden och ESF-rådet. På nationell nivå har samtal förts med NUTEK. Överlag tar parterna sällan ställning till medfinansiering av regionala utvecklingsaktiviteter i ett tidigt skede, utan först när projekten är så pass konkreta att faktiska kostnader och tidsperiod finns framtagna.

Hur håller sig Länsstyrelsen underrättad om hur den löpande verksamheten vid de statliga myndigheterna följer det regionala utvecklingsarbetet, hur de statliga myndigheternas insatser samordnas inom ramen för det arbetet och hur det bidrar till en hållbar regional utveckling?

Länsstyrelsen arbetar med att utveckla sin samordnande roll. Vi har under året deltagit i en arbetsgrupp bestående av representanter från ett antal län i landet för att diskutera och byta erfarenheter i frågan. Länsstyrelsen har gjort en genomgång av de statliga myndigheterna i länet för att uppdatera sina adresslistor för möten med mera.

Under våren har vi samlat de statliga myndigheterna i länet för att diskutera Ansvarskommitténs betänkande Utvecklingskraft och hållbar välfärd (SOU 2003:123) inom den statliga sektorn.

I länet finns flera olika grupperingar vari statliga myndigheter ingår. I Utvecklingsrådet som leds av landshövdingen finns förutom Länsstyrelsen representation av Örebro universitet, Länsarbetsnämnden och Försäkringskassan. Partnerskapet för Växtkraft Mål 3 och det regionala kompetensrådet är andra grupperingar där Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter deltar. Länsstyrelsen samordnar länets regionala miljömålsarbete som sker i en bred samverkan med andra aktörer i länet. Inom infrastrukturområdet sker samarbetet med framförallt Vägverket och Banverket. Vi deltar också i flera länsöverskridande projekt och grupperingar, som exempelvis kan nämnas E 18-gruppen, E 20-gruppen, Bergslagsdiagonalen, Bergslagsbanan och Kinnekullebanan där kommuner, länsstyrelser och andra aktörer ingår, till exempel universitet, landsting och NTF.

Länsstyrelsen har också samordnat de statliga myndigheterna för en regional samverkan om utveckling av introduktion för flyktingar och andra invandrare. Arbetet ledde till en regional överenskommelse om att förbättra mottagandet. Den särskilt sakkunnige i jämställdhetsfrågor vid Länsstyrelsen samordnar även Utvecklingsrådets länsgrupp för jämställdhet. I länsgruppen ingår bland annat Försäkringskassan, Örebro universitet och Länsarbetsnämnden. För närvarande planeras att bilda ett särskilt statligt nätverk för samverkan kring jämställdhetsintegrering hos berörda statliga myndigheter i länet. Det finns planer på att även samverka med andra län kring gemensamma insatser, till exempel utbildning för statliga myndigheter.

Mål: Kvinnor och män skall ha samma inflytande över utformningen av den regionala utvecklingspolitiken och dess insatser i länen på alla nivåer, samt få del av dem på lika villkor.

I vilken utsträckning har kvinnor och män som representanter för olika aktörer i länet under året haft inflytande över genomförandet av regionala tillväxtprogram och hur har insatserna kommit kvinnor och män till del?

Örebro läns regionala tillväxtprogram består av tio åtgärder. För varje åtgärd finns det en arbetsgrupp som har arbetat fram ett handlingsprogram för åtgärden. Länsstyrelsen har tillsammans med Utvecklingsrådets sekreterare tillsatt arbetsgrupperna med en så jämn könsfördelning som möjligt, representationen är 62 procent män och 38 procent kvinnor. Länsstyrelsens sakkunniga i jämställdhetsfrågor har deltagit i arbetet med att ta fram handlingsprogrammen. För att insatser inom det regionala tillväxtprogrammet ska komma både kvinnor och män till del arbetar Länsstyrelsen exempelvis med att projekt som beviljas regionala projektmedel ska integrera jämställdhetsaspekter. Vi har nyligen infört att det i regionala projektbeslut ska framgå om projektet aktivt arbetar med jämställdhet. På så sätt kan vi göra en bättre uppföljning på området. Vi är i slutskedet av ett arbete med checklistor för integrering av jämställdhetsaspekter. Checklistorna ska kunna användas av både projektägare och Länsstyrelsens handläggare.

Vilka insatser och initiativ har i övrigt vidtagits för jämställdhet och i vilken utsträckning har detta inneburit en förstärkning av Länsstyrelsens arbete inom området?

I beredningen av ansökningar om företagsstöd kräver Länsstyrelsen alltid in jämställdhetsplan av företag som har minst tio anställda. Under 2004 har ett frågeformulär utarbetats som används i samband med besök på företagen för att handläggaren ska få bättre information om vilka konkreta åtgärder/aktiviteter som gjorts eller planeras för att främja jämställdheten i verksamheten. Jämställdhetsplanen och svaren på frågorna ligger sedan till grund för bedömningen av hur företaget bidrar till att uppfylla det horisontella målet jämställdhet.

Länsstyrelsen har tagit fram rapporten *Kvinnors och mäns företagande i Örebro län* (publ.nr 2004:26). Rapporten visar inom vilka branscher kvinnor och män startar företag, i vilken form samt vilken tillväxtvilja som finns i länets samtliga kommuner.

I länet finns ett Regionalt resurscentrum för kvinnor. Bakom detta står Utvecklingsrådet med främst kommunernas näringslivskontor, Handelskammaren, Örebro Universitet, Landstinget och Länsstyrelsen. I arbetets målsättning ligger att påverka de ordinarie strukturerna så att särskilda satsningar för kvinnor inte behövs. Regionalt resurscentrum är ett starkt stöd både för målgruppen kvinnor och för aktörerna bakom genom att frågorna får ett särskilt fokus och insatserna kan koncentreras.

Hur har möjligheterna för stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor uppmärksammats?

Länsstyrelsen beviljar inga projektmedel till lokala resurscentrum i länet. Efter en period av lokala resurscentrum ansåg såväl målgruppen som finansierarna att effektiviteten i det

arbetet inte var särskilt hög. Istället bestämde länets aktörer att man skulle fokusera på ett starkare resurscentrum med hela länet som arbetsfält. Tanken är att de aktörer som är särskilt bra inom något område driver sin verksamhet över hela länet. På så sätt blir tillgången god på bra service till kvinnliga företagare och kvinnor som vill driva företag. Sedan starten av Regionalt resurscentrum har flera projekt initierats. Många av dessa har finansiering från Länsstyrelsen.

Projektledaren för länets regionala resurscentrum är placerad på Länsstyrelsen. Regionalt resurscentrum är en särskild sammanhållande funktion för alla delprojekt i länet som riktar sig med särskilda insatser för kvinnors deltagande i tillväxtarbete och kvinnors företagande. Regionalt resurscentrum arbetar med att:

- ta vara på den erfarenhet som finns för att utveckla kvinnors företagande
- bredda verksamheten och målgruppen för att på ett innovativt sätt ta tillvara kvinnors kapacitet när det gäller regionens utvecklingsfrågor och tillväxtmål
- verka för att verksamheten även ska omfatta unga kvinnor
- verka för att fler kvinnor med utländsk bakgrund deltar.

Ett kvinnligt utvecklingsråd – Örebro läns kvinnolobby – är kopplat till det regionala utvecklingsarbetet. Idag finns följande projekt på gång i länet: Kvinnors affärsnätverk, Affärsrådgivning, Ledarskapsforum, Styrelseakademin, Könnsbalans inom teknikområdet, Drivhuset, Qvinnova, Affärsvägledning, Länskonferens och Integration/Mötesplats/Mentorskap. Samordnaren har under 2004 träffat varje kommuns näringslivschef kring bland annat kvinnors företagande. Att fortsätta med särskilda insatser för kvinnor är nödvändigt för att stärka kvinnors kreativitet, företagande och för att få en bättre jämställdhet i länet och i näringslivet. Det är viktigt att erbjuda utvecklingsmöjligheter för kvinnor som är företagare, styrelseledamöter och på beslutfattande positioner samt att verka för att fler kvinnor etablerar nya företag.

Tabell 1.2.1 – 1.2.4

Åtgärder inom regional utvecklingspolitik

Tabell 1.2.1

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande (tkr)	2004	2003
1. Regionalt utvecklingsbidrag	19205	10813
2. Landsbygdsbidrag (exkl. stöd till kommersiell service)		
<i>varav</i> landsbygdsbidrag (exkl. konsultcheckar)	11487	14669,4
<i>varav</i> konsultcheckar	3522	1720
3. Stöd till kommersiell service	2763,5	1811,7
4. Småföretagsstöd	0	0
5. Sysselsättningsbidrag	0	1134
6. Såddfinansiering	0	0
7. Regional projektverksamhet	22712	38708,7
8. Uppföljning och utvärdering	1500	1500
Totalt	61189,5	70356,8
9. Företagsstöd 2004 mot bemyndigande (ändamål 1-6 ovan) som avser medfinansiera EG:s strukturfondsprogram (tkr)	19493	

10. Regional projektverksamhet 2004 som medfinansierar EG:s strukturfondsprogram (tkr)	6589	9170,3
11. Beslut år 2004 mot bemyndigande som avser medfinansiering av regionala tillväxtavtal (tkr)	55391	62733,3
<i>varav</i> medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	6588,5	

Redovisade belopp under ändamålen 1-7 skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram (se 20 § Anslagsförordning-en(1996:1189)) Beslut mot ändamål 8 Uppföljning och utvärdering görs mot anslag.

Tabell 1.2.2

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till ekonomiska föreningar (t.ex. kooperativ verksamhet) (tkr)	2004	2003
Företagsstöd	145	410
Regional projektverksamhet	538	0
Totalt	683	410

Redovisade belopp skall inkludera ev. medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram

Tabell 1.2.3

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till utsatta lokala arbetsmarknadsregioner (tkr)	2004
LA-region Ludvika (Ljusnarsbergs kommun)	4346
LA-region Hällefors (Hällefors kommun)	4015
LA-region Karlskoga (Karlskoga och Degerfors kommuner)	27675
LA-region Laxå (Laxå kommun)	3094
LA-region Örebro (Lindesbergs, Nora, Lekebergs, Örebro, Hallsbergs, Kumla och Askersunds kommuner)	9131
Totalt	48261

Tabell 1.2.4

Fördelning av beslut fattade mot bemyndigande avseende stöd till lokala och regionala resurscentra för kvinnor (tkr)	2004
Inga nya beslut fattade under 2004	0

Mål: Länsstyrelsen skall utveckla åtgärder för kommersiell service i serviceglesa områden.

Vilket finansiellt stöd, inklusive regionala projektmedel, har givits till kommersiell service, stödets fördelning uppdelat på kvinnor och män som företagare, samt i vilken utsträckning och på vilket sätt stödet bidrar till en god tillgång till kommersiell service för kvinnor respektive män?

Tabell - Stöd till kommersiell service (tkr)

	Kvinnor	Män	Summa
Investeringsbidrag	724,5 (6 beslut)	819 (9 beslut)	1543,5
Servicebidrag	450 (3 beslut)	700 (5 beslut)	1150
Hemsändningsbidrag			69 (3 beslut)
Regionala projektmedel			0

Stöd till kommersiell service är en förhållandevis liten stödform hos oss med endast 15 beviljade ansökningar om investeringsbidrag. 47 procent av medlen har beviljats till butiker med kvinnlig affärsidkare. Inom servicebidraget är motsvarande siffra 40 procent. Eftersom hemsändningsbidraget beviljas till kommuner är det inte möjligt att göra någon uppdelning på kön inom stödformen. Inga nya projektmedel är beviljade, däremot pågår projektet Affär på landet med finansiering från Länsstyrelsen.

Inom stöd till kommersiell service gör Länsstyrelsen ingen särskild bedömning baserad på kön, varken hos affärsidkare eller konsumentgrupper. Vi kan inte se några skillnader mellan mäns och kvinnors tillgång på service kopplat till de stöd som Länsstyrelsen beviljar. Vi bidrar primärt till att säkerställa nuvarande service i länet genom att butikerna bereds möjlighet till stöd, antingen investeringsstöd eller mentorsstöd inom ramen för projektet Affär på landet. Insatserna inom det lokala programmet för kommersiell service förväntas bidra till en bättre servicestruktur i och med de utpekade servicestrategiska orterna, men det arbetet är långt ifrån slutfört.

Hur genomförs lokala utvecklingsprogram för kommersiell service?

Inom ramen för det arbete som inletts i samband med att ett lokalt program för kommersiell service togs fram gör Länsstyrelsen en översyn av på vilka grunder en butik kan/bör beviljas stöd. Programmet har pekat ut ett antal servicestrategiska orter, dit insatserna för service ska koncentreras. Programmet har två insatsområden. Inom insatsområdet Utveckling av landsbygdsbutikerna finns tre åtgärder varav Stöd till kommersiell service är den ena. De övriga två är Affär på landet och Kommunal upphandling. Inom insatsområdet Samordning och nya strukturer finns åtgärder som Multiservice, Hemsändning, Kommunikationer, Översiktsplaner och Beredskap för nya lösningar.

Av de olika åtgärdernas namn att döma öppnas möjligheten för Länsstyrelsen att i större utsträckning använda projektmedel som ett led i arbetet med god tillgång på service. Att hitta nya sätt att bidra till god tillgång på service ser vi som ett viktigt led för att skapa varaktighet. Vi har även initierat ett närmare samarbete med kommunernas stadsarkitekter för att diskutera servicefrågorna ur flera perspektiv.

Serviceperspektivet behandlas också i arbetet med att ta fram ett landsbygdsprogram inom ramen för Regionalt utvecklingsprogram (RUP). Programmet för kommersiell service är ett underprogram till landsbygdsprogrammet. I brett partnerskap diskuteras såväl kommersiell som offentlig service, och förutsättningarna för att serviceperspektivet ska beaktas är goda då flera

av partnererna som arbetar med landsbygdsprogrammet även är delaktiga i partnerskapet för programmet för kommersiell service.

Mål: Länsstyrelsernas arbete med jordbruks- och fiskeåtgärder skall bidra till att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken. Länsstyrelsen skall också arbeta för att uppnå de mål som slagits fast i miljö- och landsbygdsprogrammet samt för jordbruks- och fiskeåtgärder i Mål 1-programmen. Arbetet skall underlätta och främja lantbrukarens och fiskarens roll som företagare.

Fiske

Länets yrkesmässiga fiske bedrivs i sjöarna Hjälmaran och Vättern. Sjöarnas fiskresurser är begränsade och beroende av en biologiskt acceptabel och långsiktig hushållning.

Länsstyrelserna runt dessa sjöar har i samverkansdokument för respektive sjö och i årliga verksamhetsplaner en genomtänkt strategi för att hushålla med fiskresursen. Etablerade yrkesfiskare ska kunna ha ett lönsamt fiske och allmänheten ska ges en tillfredställande rekreation, samtidigt som bestånden inte överutnyttjas utan hålls på biologiskt säkra nivåer.

Väsentliga insatser för att underlätta och främja lantbrukarens roll som företagare

För att underlätta och främja lantbrukarens roll som företagare har olika utbildningsinsatser genomförts inom ramen för K2 i syfte att stärka övriga åtgärder för en ekonomisk och socialt hållbar utveckling på landsbygden.

Tabell - Investeringsstödet användning

Användningsområde	% av totalt utbetalat belopp
Främja betande djur	28
Kompletterande åtgärder	15
Förbättrad miljö och effektivare drift	57

Projektet att ta fram ett koncept för lokalt producerat naturbeteskött har avslutats, och nu går det i handeln att köpa naturbeteskött från Närke. Det kommer att både bidra till miljömålet biologisk mångfald i betesmarker och ge stärkt ekonomi för företag med betesproduktion. Projektet har bedrivits i samarbete med Naturvårdsverket och WWF.

Samverkan med olika myndigheter och organisationer

Ett stort antal aktörer har varit verksamma inom ramen för projektstöden och K2, t.ex. Svenska Husdjur, WWF, Hushållningssällskapet i Örebro län, Kvinnerstaskolan och LRF.

För att verkställa målen i miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde 2 krävs det också en samverkan inom Länsstyrelsen. Det behövs dialog med regional utveckling för att skapa en samsyn för arbetet med landsbygdsutveckling, med sakkunniga inom miljöskydd för miljöfarlig verksamhet, med natur vid byggnationer och anläggningar i känsliga miljöer samt med kulturmiljövården vid ärenden som syftar till att bevara lantbrukets kulturarv.

Synergieffekter

I det regionala tillväxtprogrammet för Örebro län är Måltiden ett av satsningsområdena. Kompetensutvecklingspengar inom miljö- och landsbygdsprogrammet har använts för att stötta detta satsningsområde genom kurser i småskalig livsmedelsproduktion. Även projektstöd har använts i detta syfte.

Länsstyrelsen prioriterar projekt och investeringar som leder till att flera mål i miljö- och landsbygdsprogrammet uppnås. Detta kan vara satsningar som ger både en ny affärsverksamhet och en ökad biologisk mångfald. Som exempel kan nämnas att investeringsstöd till företag med betesdrift gynnar miljömålet att bevara biologisk mångfald och kulturhistoriska värden i betesmarker. Stöd till förbättrad miljö leder till bättre djurvälstånd, och i många fall har de en positiv påverkan när det gäller att uppnå miljömål om näringsläckage och vattenkvalitet. Lantbrukare som söker stöd för investeringar i kompletterande verksamheter med koppling till natur och bevarande av kulturarvet på landsbygden ses som prioriterade. Stöden i olika program samverkar också genom att de är avsedda för olika faser i ett utvecklingsarbete.

Verksamhetsgren Miljömålsarbete

Tabell 1.3 - Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Miljömålsarbete

Kostnader för VG Miljömålsarbete	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter	Varav kostnader (tkr) i enlighet med uppdrag 12*	Varav årsarbetskrafter i enlighet med uppdrag 12*
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (exkl. OH)	16 176	20,0		
<i>varav</i> Övergripande miljömålsarbete och miljöövervakning (501, 502)	4 364	6,4		
<i>varav skydd av områden inkl skötsel mm (5119)</i>	3 871	7,4		
<i>varav (512)</i>	4 027	1,4		
<i>varav (513)</i>	159	0,5		
<i>Varav (519)</i>	7	0,1		
<i>varav</i> Efterbehandling av förorenade områden (577)	2 932	2,6		
<i>varav</i> Kalkning (58)	657	1,3		
<i>varav</i> Miljöarbete inom fiske (621, 629)	159	0,3		
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	7 983	6,6		
Totala kostnader VG Miljömålsarbete (inkl. OH)	24 159	26,6		

* svar kan ej lämnas för kolumnerna, varav kostnader (tkr) i enlighet med uppdrag 12 och varav årsarbetskrafter i enlighet med uppdrag 12, då återrapporteringskravet är felaktigt formulerat

Tabell 1.3.1 – 1.3.3

Länsfakta inom miljöområdet

Tabell 1.3.1

Länsfakta inom fiskeområdet	2004-12-31	2003-12-31	2002-12-31
Antal fiskevårdsområden	42	42	42
Antal yrkesfiskelicenser	19	19	17
Antal fartygstillstånd			
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	1	1	5

Tabell 1.3.2

Länsfakta kulturmiljö	2004-12-31	2003-12-31	2002-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	Ca 8 000	Ca 7950	Ca 7 900
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	36	35	25
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	81	81	81
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	51	51	51
<i>yta (ha)</i>	15 932	15 932	15 932
Kulturresevat <i>antal,</i>	1	0	0
<i>yta (ha)</i>	128	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	17	17	17

Tabell 1.3.3

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2004	2003	2002
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	8 918	8 260	11 468

Mål: Politikområde Miljöpolitik

Mål: Att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Verksamhetsområde Pådrivande och förebyggande arbete

Mål: Att nationellt och internationellt utveckla och tillämpa styrmedel i enlighet med de fem grundläggande miljövärdena samt påverka attityder och beteenden hos individer och organisationer så att de agerar i enlighet med sitt miljöansvar.

Verksamhetsområde Bevara och restaurera natur och miljö

Mål: Att effektivt genomföra insatser för att bevara, skydda och vårda miljö samt restaurera och återställa skadad miljö för att nå miljö kvalitetsmålen.

Verksamhetsområde Kunskap och underlag för miljöarbete

Mål: Att genom forskning, uppföljning och analys ta fram den kunskap som behövs för att genomföra och förnya insatser för att nå miljö kvalitetsmålen.

Pådrivande och förebyggande arbete

Miljömålsarbetet drivs i bred samverkan mellan Länsstyrelsens sakområden samt kommuner, organisationer och enskilda i länet. Grunden för samverkan är ett samarbetsavtal mellan Länsstyrelsen, samtliga kommuner, landstinget och Skogsvårdsstyrelsen. Avtalsparterna åtar sig att medverka genom att utarbeta och gemensamt ställa sig bakom regionala miljömål och åtgärdsförslag. Medarbetare inom flertalet sakområden ingår i de fem arbetsgrupper som under

året arbetat med att formulera mål och åtgärder. Näringsliv, organisationer och enskilda har getts möjlighet att medverka genom arbetsgrupper, seminarier och en bred remissbehandling.

Transporter och energianvändning är två frågor som lyfts fram i tillsynen genom projekt som syftar till att få verksamhetsutövarna att arbeta aktivt med dessa viktiga områden. Projekten omfattar flertalet verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över. Projektet fortsätter under 2005.

Arbetet med att höja lantbrukarnas kompetens inom miljöområdet är mycket viktigt. Länsstyrelsen har satsat på att utnyttja alla medel som varit tillgängliga för detta arbete. De viktigaste insatserna under året har varit olika kurser och informationsmöten, vars innehåll ligger väl i linje med målet för verksamhetsområdet pådrivande och förebyggande arbete. Speciella insatser har gjorts för det generella biotopskyddet i jordbruksmark. Vi har utarbetat och spridit en informationsbroschyr till lantbrukare, Småmiljöer i odlingslandskapet – livsviktiga för många växter och djur (publ.nr 2004:16). Information har lagts upp på Länsstyrelsens webbplats och möten har hållits med lantbrukare i samverkan med lantbruksenheten.

Länsstyrelsen har medverkat i ett antal aktiviteter som syftar till att påverka attityder och beteenden när det gäller ansvaret för kulturarvet. Bland annat har ett kulturarvsråd bildats som en arena för information och diskussion mellan stat, landsting, länsmuseum, kommuner och ideella organisationer. Vi har också arrangerat en seminariedag för länets ägare och förvaltare av byggnadsminnen.

Bevara och restaurera natur och miljö

Arbetet med skydd av naturområden har under 2004 inriktats på skydd av skog. Sex naturreservat har bildats omfattande ca 400 hektar. Den tilldelade ekonomiska ramen från Naturvårdsverket har utövat. Länet fick dessutom ett tillskott på 968 000 kronor till ramen.

Större restaureringsåtgärder har genomförts i sex naturreservat. I sex andra naturreservat har större underhållsinsatser eller iståndsättningsåtgärder genomförts i fråga om leder och mottagningsanordningar. Dessutom har ett större våtmarksprojekt påbörjats i en del av naturreservatet Kvismaren med medel från EU:s ”Projektstöd för våtmarker”, förstärkt med nationella pengar.

Länsstyrelsen har medverkat till att tillgängliga medel för restaurering av betesmarker har använts till 100 procent. Intresset hos lantbrukarna fortsätter att vara stort när det gäller att restaurera betesmarker. De tilldelade medlen för restaureringsstödet har inte räckt till alla marker som bedömts vara intressanta.

Arbetet med information om skyddade områden har inriktats på att ta fram reservatsskyltar och foldrar. Två naturreservat har invigts under året. Vi har medverkat vid Nationalparkernas dag. Natura 2000-arbetet har inriktats på att skriva bevarandeplaner, att medverka som testlän i basinventeringen samt att fortsätta informationsarbetet till markägare m.fl.

Den övervakning av rödlistade växter och svampar som bedrivits under året ger underlag för skydd av hotade arter. Ett samarbete med ArtDatabanken har inletts om den nya nationella databasen Artportalen samt med kommunerna och Skogsvårdsstyrelsen om utbyte av data om hotade arter. Genom miljöstöden görs stora insatser för att bevara och restaurera naturmiljöer i odlingslandskapet.

För att långsiktigt säkerställa ett större landskapsavsnitt med rikt kulturmiljöinnehåll har Länsstyrelsen under året prioriterat arbetet med att bilda länets första kulturresevat, Pershyttans bergsmansby.

Åtgärdsplanen för kalkningsverksamheten i länets sjöar och vattendrag har uppdaterats. Under året har ca 200 sjöar kalkats.

Arbetet med inventering, riskklassificering och efterbehandling av förorenade områden bedrivs dels enligt upprättad aktivitetsplan, dels enligt det regionala program som årligen redovisas för Naturvårdsverket. Inom inventeringsarbetet har hittills 2 500 förorenade områden identifierats. Med Länsstyrelsen som huvudman har 18 undersökningar genomförts under år 2004. Inom ramen för Länsstyrelsens tillsyn har 4 objekt efterbehandlats.

Kunskap och underlag för miljöarbete

Den regionala miljöövervakningen har genomförts enligt plan. Resultaten från verksamheten används bl.a. som underlag för att beskriva miljötillståndet i länet, för att följa upp miljömål och som ett kunskapsunderlag vid olika typer av handläggning inom Länsstyrelsen och hos andra myndigheter. Under 2004 har sex rapporter publicerats inom miljöövervakningsverksamheten, i huvudsak med inriktning mot övervakning av biologisk mångfald. På uppdrag av Naturvårdsverket har Länsstyrelsen, i samarbete med Örebro universitet, tagit fram en s.k. undersökningstyp för större vattensalamander till den nationella handboken för miljöövervakning.

Länsstyrelserna i Örebro, Östergötlands, Västra Götalands och Jönköpings län bedriver tillsammans med Fiskeriverket ett gemensamt arbete med fiskevården i Vättern.

Länsstyrelsen har inventerat skyddsvärd skog i länet, och totalt har ca 1 500 hektar skogsmark inventerats. Dessa inventeringar syftar till att bedöma om skogen är skyddsvärd och därefter avgränsa den inför kommande naturreservatsbildningar.

Under 2004 har en koordinator anställts som arbetar med åtgärdsprogram för hotade arter. Flera inventeringar och åtgärder har genomförts i länet. Örebro län har under 2004, på uppdrag av Naturvårdsverket, tagit fram ett nationellt åtgärdsprogram för vit stjälkroksvamp, och en inventering av arten har genomförts på riksnivå.

Den riksomfattande inventeringen av värdefulla ängs- och betesmarker avslutas i år. Under sommaren inventerades ca 500 ha. Totalt har därmed ca 5 500 ha inventerats i länet under de tre år inventeringen har pågått. Resultatet används som kunskapsunderlag vid handläggning av olika typer av ärenden inom Länsstyrelsen samt i arbetet med att uppnå miljömålen.

Länsstyrelsen har påbörjat ett projekt för att ta fram en sammanfattande rapport över miljötillståndet i Örebro län. Rapporten kommer att innehålla information om den aktuella miljösituationen såväl som en redovisning av trender över utsläpp samt kemisk-fysikaliska och biologiska förhållanden i mark, luft och vatten. Målgrupper för rapporten är myndigheter, organisationer, som t.ex. förbund för samordnad recipientkontroll, företag och en allmänhet med relativt goda bakgrundskunskaper. Rapporten kommer att utgöra ett viktigt underlag för att modifiera existerande åtgärdsprogram eller föreslå nya åtgärdsprogram för att nå de nationella och regionala miljömålen.

Under sommaren 2004 har sammanlagt 39 vattendrag karterats med hjälp av karteringsmetoden som Länsstyrelsen utarbetat i ett utvecklingsprojekt finansierat av Naturvårdsverket. Metoden är publicerad i rapporten ”Metod för kartering av vandringshinder och annan fysisk påverkan i vattendrag” (publ.nr 2004:37). Inventeringen utgör ett bra kunskapsunderlag för miljömålet Levande sjöar och vattendrag.

Genom ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen, Kommunförbundet, ÖNET – det regionala energikontoret och landstinget har en energirapport för länet färdigställts. Rapporten ger ett värdefullt underlag för arbetet med klimatstrategier och energiplaner i kommunerna. Under året

har tio av länets tolv kommuner påbörjat arbetet med klimatstrategier. Åtta av kommunerna deltar i ett samarbetsprojekt som drivs av ÖNET.

Länets kulturmiljöprogram har tryckts och spridits i länet. Det innehåller en bred bakgrund till vår kulturhistoria och ett program för hur Länsstyrelsen ska arbeta med kulturmiljön på lång sikt.

Ett projekt för metodutveckling och kunskapsuppbyggnad kring mångkulturella avtryck i vår miljö har genomförts i samarbete med Örebro läns museum. Länsstyrelsen har medverkat i utbildningsinsatser rörande kulturmiljövården för såväl studenter vid Örebro universitet som allmänheten.

Inom ramen för miljömålet Levande sjöar och vattendrag, delmål 1 och 2, har Länsstyrelsen initierat en särskild kulturmiljöinventering längs Järleån, som avrapporterades vid årets början. Under året har arbetet med att samordna kulturmiljövårdens samt natur- och miljövårdens urvals- och klassificeringssystem fortsatt.

Under året har ett antal aktiviteter genomförts för att informera om länets kulturmiljövården, göra dem tillgängliga för alla och stimulera till delaktighet kring dem:

- En förstudie i syfte att åstadkomma en avsevärt förbättrad **information** vid länets viktigare kulturmiljöer (samarbete med Örebro läns museum).
- Utveckling av metoder för tillgänglighet till kulturmiljöer för **funktionshindrade** (samarbete med Örebro läns museum).
- Metodutveckling och kunskapsuppbyggnad kring **mångkulturella** avtryck i vår miljö (samarbete med Örebro läns museum).
- Arrangemang av **byggnadsvårdsläger** (i samarbete med Örebro läns museum, Svenska byggnadsvårdsföreningen m.fl.).
- Som en fortsättning på det arbete som grundlades genom länets deltagande i det s.k. Agenda K-arbetet 2002–2003 har ett **kulturarvsråd** bildats som en arena för information och diskussion mellan stat, landsting, länsmuseum, kommuner och ideella organisationer. Inom ramen för kulturarvsrådet har också en föreläsningsserie ägt rum.

Länsstyrelsen har tidigare inventerat åkerarealen inom två avrinningsområden och utvärderat tio års provtagningar av växtnäringssämnen som utlakats till vattendragen. Under 2004 genomförde vi därför kurser för lantbrukarna i de aktuella områdena. Det är värdefullt att få möjlighet att utnyttja lokala undersökningar i syfte att förbättra länets miljö eftersom engagemanget hos lantbrukarna då ökar.

Mål: Länsstyrelserna skall verka för att nå de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen med tillhörande delmål och sektorsmål som har beslutats inom särskilda politikområden såsom jordbrukspolitiken, fiskeripolitiken, kulturpolitiken, skogspolitiken, rennäringspolitiken och transportpolitiken. Härvid skall länsstyrelserna särskilt verka för

- en hög måluppfyllelse i de skilda handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter, särskilt miljö- och landsbygdsprogrammets insatsområde I,
- att andelen privatfinansierade åtgärder när det gäller efterbehandling av förorenade områden ökar,
- att arbetet med skydd av värdefulla områden och hotade arter prioriteras,
- att arbetet med skydd och skötsel av naturområden och hotade arter bedrivs så att biologisk mångfald bevaras och friluftslivet främjas och att fragmentering av naturmiljön motverkas.

Insatser för att förbereda genomförandet av EG:s ramdirektiv för vatten

Länsstyrelsen har bildat ett beredningssekretariat med uppgift att biträda vattenmyndigheterna i distrikten Norra Östersjön, Södra Östersjön och Västerhavet i samordningen av arbetet med förvaltning av vattenmiljön. Befintlig resurs har förstärkts med en handläggare som tillsvidareanställts för arbetet med frågor som rör ramdirektivet för vatten. En analys har gjorts för att utvärdera den kompetens som redan finns på Länsstyrelsen för arbete som rör ramdirektivet för vatten. Resultatet från analysen har meddelats vattenmyndigheterna. För att förbättra tillgängligheten och underlätta utbytet av information om vatten både internt och externt har en ny digital infrastruktur skapats på Länsstyrelsen för hantering av vatteninformation.

Hur Länsstyrelsen säkerställer en tillfredsställande kvalitet på miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) vid godkännandet av dessa enligt väglagen och lagen om byggande av järnväg

Länsstyrelsen har ett tvärsektorielt arbetssätt när det gäller att godkänna MKB, där sakkompetens inom främst naturvård, kulturmiljövård och miljövård deltar i ärendets beredning. Ärenden samordnas av den som är sakkunnig inom fysisk planering/kommunikation. Länsstyrelsen har under hösten 2004 utvecklat sin kompetens inom området MKB. Två medarbetare påbörjade kursen ”Miljökonsekvensbeskrivning – avancerad fördjupningskurs” motsvarande 5 högskolepoäng, detta för att höja medarbetarnas kompetens vid arbetet med att granska miljökonsekvensbeskrivningar.

Samarbetet mellan de regionala rovdjursgrupperna och rådet för rovdjursfrågor

Länsstyrelsens rovdjursgrupp har haft två sammanträden under året. Särskilt viktigt har varit att diskutera den förvaltningsplan för stora rovdjur som Länsstyrelsen ska färdigställa i början på nästa år. I uppdraget ingår att representanterna för rovdjursgruppens organisationer ska vara delaktiga i processen och få möjlighet att framföra sina synpunkter på den regionala rovdjursförvaltningen.

Insatser för att utveckla arbetsformerna i naturvården när det gäller att stärka dialogen med medborgarna och uppnå lokal delaktighet i bevarandearbetet

Under 2004 invigde Länsstyrelsen två naturreservat med totalt 220 personer närvarande. Vi samverkar med Kommunförbundet i Örebro och länets kommuner i regelbundna naturvårdsträffar. Länsstyrelsen samverkar dessutom med Hopajola (förening för att kartlägga, skydda och restaurera värdefull natur i Örebro län) om naturvårdssatsningar i länet vid regelbundna sammankomster. Informationsmöten har hållits om bidrag till lokala naturvårdsprojekt i samverkan med Kommunförbundet i Örebro, på inbjudan av kommuner och på ett naturvårdsseminarium om de regionala miljömålen.

Länsstyrelsen har anordnat ett seminarium om småvatten som viktiga livsmiljöer för växter och djur, i samverkan men Örebro universitet, Studieförbundet och Skogsvårdsstyrelsen. Deltagare var bl.a. kommunala tjänstemän, markägare, ideella organisationer och lärare.

För att övervaka rödlistade växter och svampar samt fåglar i länet samarbetar vi med ideella organisationer. Länsstyrelsen fungerar som samordnare.

Insatser och resultat när det gäller att integrera naturvårds- och miljöinsatser i arbetet med att genomföra regeringens politik för regional utveckling

När Länsstyrelsen bereder ansökningar om företagsstöd och projektmedel samråder enheten för regional utveckling vid behov med andra sakenheter, däribland naturvård och miljö.

Miljöaspekterna har integrerats i arbetet med att ta fram det regionala tillväxtprogrammet och tillhörande handlingsprogram. För närvarande pågår arbetet med att ta fram de regionala miljömålen, och därefter kommer handlingsprogrammen att uppdateras om det behövs. Vid beredningen av ansökningar om regionala projektmedel bedöms projektets påverkan på miljön. Länsstyrelsen har under året slutfört ett arbete med checklistor för integrering av miljöaspekter. Checklistorna ska kunna användas av både projektägare och Länsstyrelsens handläggare.

I samband med beredningen av ansökningar om företagsstöd bedömer Länsstyrelsen investeringens påverkan på miljön. I beredningen tar vi också hänsyn till företagets miljöarbete överlag och beaktar då miljöpolicy, miljöorganisation, miljöansvariga och miljöcertifiering. I samtliga ärenden där företaget är anmälnings- eller tillståndspliktigt hämtar vi in ett utlåtande från Länsstyrelsens miljöenhet eller kommunens miljöförvaltning för att se om verksamheten bedrivs i enlighet med gällande miljöbestämmelser.

Väsentliga insatser för att nå målen för handlingsprogrammen för jordbrukets miljöeffekter

Den viktigaste övergripande satsningen är att Länsstyrelsen arbetar hårt för att utnyttja tillgängliga medel för att erbjuda lantbrukare kompetensutveckling inom miljöområdet (KULM). En annan övergripande satsning för att nå miljömålen ett rikt odlingslandskap, ingen övergödning, giftfri miljö och levande våtmarker är informationsbladen *EkoT*, *Miljöråd för lantbrukare* och *EkologiskT lantbruk*, där Länsstyrelsen fortlöpande informerar lantbrukarna om olika miljöfrågor, visar på goda exempel och ger praktiska råd.

Ett rikt odlingslandskap

Projektet *Naturbeteskött i Närke* har avslutats under året. Syftet är att skapa en ekonomiskt hållbar hävd av värdefulla naturbetesmarker genom produktion av ett lokalt kvalitetskött. Nötkött från djur som betat på naturbetesmarker har under senhösten 2004 börjat saluföras under logon *Naturbeteskött i Närke*. Bland ansökningarna om investeringsstöd inom område 1 prioriteras stöd till företag som gör investeringar som avser produktion med betesdrift.

När den nya jordbrukspolitiken införs 2005 är det risk att många lantbrukare slutar med både mjölk- och nötköttsproduktion. Det är en stor fara för betesmarkerna att antalet betesdjur minskar. Vi har därför under 2004 satsat på kursverksamhet som vänder sig till lantbrukare med andra betesdjur, framför allt hästar och får.

Satsningen på hästägarna har genomförts, då dessa är allt viktigare aktörer i skötseln av odlingslandskapet. De påverkar såväl åkermark, genom att hästarna kräver hö som ska odlas, som betesmarker, då hästarna är viktiga betesdjur. Vi har därför funnit det viktigt att rikta insatser inom kompetensutveckling på miljöområdet direkt till denna grupp.

Lantbrukare med fårproduktion fortsätter att satsa på sin djurhållning, och fårens betydelse för landskapet kommer att öka. Intresset är stort både för ekologisk djurhållning och för kurser om god skötsel av får och lamm.

För att öka takten i omläggningen till ekologiskt lantbruk har vi använt medlen för kompetensutveckling bland annat till att satsa på att hitta odlingstekniska lösningar för att göra produktionen uthållig. Vi har även inventerat en växtskadegörare, dvärgskottssjuka, i ekologiskt odlade fält. Dvärgskottssjukan har drabbat havreodlingar i länets norra del.

Länsstyrelsen har under året också prioriterat rådgivning i syfte att öka lantbrukarnas kunskaper om kulturmiljövärden inom odlingslandskapet. Vi har också satsat på kurser i att underhålla lantbrukets byggnader med hjälp av traditionella tekniker.

För att uppnå målet att öka åkermarkens bördighet har vi under sommarens fältvandringar fokuserat på odlingsåtgärder som förbättrar markstrukturen.

Intresset är stort hos lantbrukarna att anlägga våtmarker. Alla medlen för projektstöd för våtmarksanläggning gällande 2004 är beslutade. Eftersom vi nu får utnyttja projektmedlen för hela perioden t.o.m. 15 oktober 2006, kan vi fortsätta att besluta om pengar till bra våtmarksprojekt, och lantbrukarna har en rimlig tid på sig att få anläggningen färdig.

Ingen övergödning

Länsstyrelsen har under året satsat på utbildningar med temat miljöbalken. För att miljöbelastningen från lantbruket ska vara så liten som möjligt, är det mycket viktigt att lantbrukarna känner till all den lagstiftning som berör deras verksamhet. Att gällande lagar följs är också mycket viktigt för att lantbrukarna ska behålla konsumenternas förtroende för den svenska livsmedelsproduktionen.

Länsstyrelsen har satsat speciellt på kurser om stallgödselhantering riktade till hästägare, i syfte att bidra till miljömålet ingen övergödning.

Vi har vidare stöttat en vattengrupp för lantbrukare med mark inom ett specifikt avrinningsområde. Vattengruppens syfte är att lantbrukarna ska få kunskaper att själva vidta nödvändiga åtgärder så att övergödning förhindras. Länsstyrelsen har i år genomfört ett projekt om skyddszoner längs vattendragen i området. Uppgifter har samlats in om hur den praktiska skötseln av skyddszonerna fungerar och även om lantbrukarnas attityd till dessa.

Giftfri miljö

För de lantbrukare som ska använda kemiska bekämpningsmedel anordnar vi kurser som ger tillstånd att använda dessa medel. Länsstyrelsen anordnar flera kurser för länets lantbrukare varje år. Vi är också ansvariga för s.k. betningskurser (för att få använda kemiska medel att behandla utsädet med) för lantbrukare från hela mellersta och norra Sverige.

Lantbrukare som lagt om till ekologiskt lantbruk har fortfarande stort intresse av att utveckla odlingstekniken. Vi har grupper med lantbrukare som träffas regelbundet för att hitta sådana bekämpningsstrategier mot ogräs som inte bygger på kemisk bekämpning.

Myllrande våtmarker

Tillgängliga medel för anläggning av våtmarker och småvatten har utnyttjats fullt ut. Länsstyrelsen har också haft kurser både om hur våtmarker minskar växtnärläckaget och om hur de ska anläggas för att öka den biologiska mångfalden.

Mål: Länsstyrelserna skall utveckla det regionala mål- och uppföljningsarbetet i bred förankring i länet så att det ger underlag för arbetet inom denna och andra verksamhetsgrenar.

Länsstyrelsen driver miljömålsarbetet i nära samverkan med länets kommuner, landstinget och Skogsvårdsstyrelsen. Samarbetet är befäst genom ett samverkansavtal. Avtalsparterna har utsett ett regionalt miljömålsråd och en styrgrupp som samordnar och leder arbetet. Organisationer, företag och enskilda involveras i arbetet genom arbetsgrupper och seminarier. Via vår webbplats kan alla intresserade göra en intresseanmälan för att få inbjudan till seminarier och aktuell miljöinformation.

Under året har fem brett sammansatta arbetsgrupper arbetat med att sätta regionala miljömål, ta fram åtgärdsstrategier och föreslå indikatorer för miljömålsuppföljningen. Förslaget har remissbehandlats brett både i och utanför länet. Det regionala miljömålsrådet leder arbetet.

Som ett led i förankringsarbetet har miljömålsremissen presenterats vid fyra länsdelsvisa seminarier. Länsstyrelsen har även hållit seminarier kring följande tre teman: Vattenfrågor, Att söka KLIMP-bidrag, Naturvård/friluftsliv. Vi har även deltagit i en trafikdebatt och ett energiseminarium samt varit utställare vid två publika arrangemang som arrangerats av andra organisationer.

VO Tillsyn och vägledning

Mål: Ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete. För 2004 gäller att de länsstyrelser som inte upprättat tillsynsplaner skall upprätta sådana.

Hållbar samhällsplanering och boende: Plan- och byggnadsfrågor

Det totala antalet tillsynsobjekt i länet enligt miljöbalken och strandskyddet i kapitel 7 är inte känt. Det finns ett mörkertal när det gäller åtgärder som krävt exempelvis dispens från strandskyddet men där dispens inte sökts. Länsstyrelsen uppmärksammas på sådana ärenden men har inte någon exakt kännedom om antalet. Tillsynen av strandskydd domineras av händelsestyrd tillsyn, som initieras efter klagomål eller från någon kommunal nämnd/förvaltning. Någon planerad egeninitierad tillsyn har inte genomförts under året. Länsstyrelsen har t.o.m. den 15 november 2004 granskat 46 inkomna dispenser från strandskyddet som delegerats till kommuner. Vi vet att inte samtliga fattade dispensbeslut i kommunerna meddelas till Länsstyrelsen. Det finns således ett mörkertal om det totala antalet dispensbeslut.

Tillsynen enligt PBL över kommunernas verksamhet har bedrivits genom samråd och rådgivning i samband med fysisk planering. Dessa möten sker efter behov i alla kommuner utom Örebro, där månatliga möten förekommer. Vi har inte kunnat arbeta med att utveckla tillsynsmetodik beroende på personalbrist. Anledningen till detta är personalomsättning och en vakans. Länsstyrelsen har lämnat tillsynsrapport till Boverket enligt Mål 2, återrapportering 2 för verksamhetsgren.

Kulturmiljö

Inom sakområdet kulturmiljö finns en tillsynsplan för tillsyn enligt kulturminneslagen, förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård samt tillämpliga delar av miljöbalken. Länsstyrelsen har fortsatt det arbete som påbörjades 2003 med att ta fram en systematiserad metodik för tillsynsarbetet. Vi har utövat tillsyn över objekt som omfattas av kulturminneslagen (fornminnen, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen) och av beslut enligt förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Av de 66 objekt som varit föremål för tillsyn (kolumn C) är 3 byggnadsminnen, 6 kyrkor, 20 byggnadvårdsobjekt, 28 fornminnen och 9 fornvårdsobjekt. Tillsynen av fornminnen har bedrivits dels efter anmälan om skada, dels som uppföljning av beslut fattade enligt 2 kap. 11–14 §§ kulturminneslagen (s.k. uppdragsarkeologi). När det gäller bidragsobjekten har tillsynen över objekt med byggnadvårdsbidrag utförts inom ramen för den s.k. antikvariska kontrollen. För objekt med fornvårdsbidrag har tillsynen utförts inom ramen för den översyn av fornvårdsarbetet i länet som Länsstyrelsen har genomfört.

Naturvård

Det totala antalet tillsynsobjekt i länet enligt miljöbalken och inom naturvårdsområdet är inte känt. En uppskattning är gjord, och den framgår av en bilaga till tillsynsplanen. Antalet generella biotopskydd, strandskyddsobjekt och åtgärder som omfattas av samråd kan inte exakt anges. Det finns ett mörkertal när det gäller åtgärder som kräver exempelvis dispens från strandskyddet och från biotopskyddet men där dispens inte sökts. Länsstyrelsen uppmärksammas på sådana ärenden via anmälningar men känner inte till det exakta antalet. I många fall finns utarbetade och vedertagna metoder för tillsynsarbetet, men inte inom alla ärendegrupper.

Genom internremisser sker samråd enligt miljöbalken inom Länsstyrelsen för fler ärendegrupper än de som natur-, kultur-, plan- och fiskeenheten ansvarar för på egen hand. Dessa ärenden

redovisas dock inte som tillsynsärenden utan ingår som en del av prövningen till ursprungsärendet. De egeninitierade tillsynsinsatserna har endast berört biotopskyddet och har i huvudsak inriktats på utbildning för lantbrukare.

Vid fem tillfällen har Länsstyrelsen arrangerat miljöbalksutbildningar för lantbrukare, där vi informerat om biotopskyddet, två kurser och tre fältvandringar. Ett av kurstillfällena samt alla tre fältvandringarna har endast riktat sig till kvinnor. Information sprids även vid kontakt med lantbrukare i samband med t.ex. KULM-verksamhet (kompetensutveckling för lantbrukare inom miljöområdet).

En broschyr om det generella biotopskyddet i jordbruksmark har tagits fram, Småmiljöer i odlingslandskapet – livsviktiga för många växter och djur (publ.nr 2004:16). Den innehåller förutom redovisningar av de biotoper som omfattas av skyddet och gällande lagstiftning även beskrivningar av de biologiska värden som är knutna till dessa miljöer. Broschyren finns tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats och har sänts ut till myndigheter och näringsutövare som bedöms ha intresse av den.

Miljöfarliga verksamheter, vattenverksamheter, täkter och förorenade områden

Tillsynen av miljöfarlig verksamhet domineras av tillsynsbesök, handläggning av miljörapporter och anmälningsärenden. Under året har granskningen av anpassnings- och avslutningsplaner för avfallsdeponierna varit en resurskrävande uppgift. Ett oklart regelverk har bidragit till att resursåtgången varit omotiverat stor. Den egeninitierade tillsynen har prioriterats med utgångspunkt i miljömålen. För att göra prioriteringarna tydligare har miljömålen grupperats i teman. De teman som prioriterats är *Klimat och luft*, *Kemikalier och förorenade områden* samt *Vattenmiljö*. Utgångspunkter för prioriteringen har varit miljötilståndet i länet och våra verktyg för att åstadkomma förändring.

Tillsynen av vattenverksamhet domineras av händelsestyrd tillsyn, som initieras efter klagomål från enskilda eller organisationer. Under året har vi arbetat med att utveckla tillsynsmetodiken för detta område. Till stöd för tillsynen har vi lagt upp en databas med administrativa uppgifter om de vattenverksamheter i länet där återkommande tillsyn bedöms motiverad. Vi har inlett en tillsynskampanj med inriktning på verksamhetsutövarnas egenkontroll.

Tillsynen av miljöfarliga verksamheter, täkter och vattenverksamheter har föranlett 7 åtalansmälningar och 16 beslut om miljöstraffavgift.

Förorenade områden har varit föremål för riktade insatser i tillsynen av pågående verksamheter under Länsstyrelsens tillsyn. Krav på inventeringar och riskklassningar har riktats mot verksamheter där det kan finnas anledning att misstänka markföroreningar. Det är ett led i uppdraget att öka andelen privatfinansierade saneringsåtgärder. Antalet kända förorenade områden ökar genom det pågående inventeringsarbetet och uppgår idag till mer än 2 400.

Tillsynsvägledning till kommunernas miljöförvaltningar har bedrivits genom miljösamråd, samverkansgrupper, handläggartreffar, informationsmaterial och individuell vägledning. Till miljösamråden, som genomförs två gånger per år, bjuds alla handläggare på kommunernas miljöförvaltningar in, och aktuella frågor inom hela miljöskyddsområdet behandlas. I samverkansgrupperna och vid handläggartreffarna behandlas frågor inom ett snävare område – ofta en bransch.

Fiske

Fiskeriverket har rätten att utfärda bestämmelser för hur fisket ska bedrivas i Hjälmarens och Vättern. Dessa bestämmelser syftar till att göra det möjligt att nyttja fiskeresursen på ett biologiskt hållbart sätt. Att bestämmelserna efterlevs är en förutsättning för att detta syfte ska

uppnås. Hög efterlevnad nås genom en effektiv fisketillsyn i kombination med att vi erbjuder den fiskeintresserade lättillgänglig information om vilka regler som gäller. Länsstyrelserna runt Hjälmaren och Vättern samverkar inom dessa områden och tar årligen fram fisketillsynsplaner och sprider fiskeinformation i form av broschyr, webbsida och strategiskt uppsatta informationstavlor runt dessa båda sjöar. Verksamheten finansieras med medel från det statliga fiskevårdsanslaget 43:11. Länsstyrelsen i Örebro län har samordningsansvaret för Hjälmaren, vilket bl.a. omfattar ansvaret att genomföra fisketillsynen. Sammanfattningsvis konstaterar vi att efterlevnaden mätt i antalet polisanmälda beslag och anmärkningar under åren successivt minskat, vilket tas som intäkt för verksamhetens betydelse.

Lantbruk

Tillsyn bedrivs enligt fastställd tillsynsplan för bin, flyghavre och potatiskräfta samt enligt bulvanlagen. Tillsynen inriktas till stor del på vägledning. Samtliga kända företag med potatiskräfta har fått skriftlig information. Några lantbrukare som sedan tidigare är kända för flyghavreförekomst har vi kontaktat och påmint om lagkraven. Vi har dessutom gett råd om hur de ska komma till rätta med problemet. Verksamheten är annars till stor del händelsestyrd.

Civilt försvar och räddningstjänst m.m.

Samtliga kommuner samarbetar helt eller delvis inom fem räddningstjänstorganisationer. Nio av tolv kommuner samarbetar inom två räddningstjänstförbund. Resterande tre kommuner har civilrättsliga avtal i två organisationer.

LSO (lagen om skydd mot olyckor) trädde i kraft under året.

Tillsyn med temat *Implementering av LSO per den 30 april* (initierad av Räddningsverket) har genomförts hos samtliga räddningstjänstorganisationer under våren. Länsstyrelsens bedömning av dessa tillsyner är att räddningstjänstorganisationerna vid tidpunkten 30 april inte hade några svårigheter att implementera de preciserade skyldigheterna, t.ex. övergången från brandsyn till tillsyn. Däremot hade arbetet med handlingsprogrammen och den målstyrda verksamheten vid den tidpunkten endast påbörjats till liten del eller inte alls i de flesta kommuner och räddningstjänstorganisationer. Som en följd av detta kommer endast en av fem räddningstjänstorganisationer att vara klar i tid med handlingsprogrammen enligt LSO.

Förutom vårens tematillsyn har tillsynen över den kommunala räddningstjänsten under 2004 bedrivits främst genom information, vägledning och granskning av handlingsprogram i och med att LSO trätt i kraft.

LSO har medfört att den tillsynsplan som vi har inom räddningstjänstområdet är inaktuell. En översyn av tillsynsplanen har gjorts under 2004 men vi planerar att under 2005 ta fram en helt ny tillsynsplan, som följer LSO:s intentioner att gå från detaljstyrning till målstyrning. Grunderna till planen kommer att tas fram i samarbete med andra länsstyrelser och Räddningsverket.

Kommunikationer: Yrkesmässig trafik

Minst vart femte år ska Länsstyrelsen kontrollera företag med trafiktillstånd. Antalet tillsynsobjekt framtas med Vägverkets veckovisa listor som grund. När tillsynen är klar registreras detta med datum i trafikregistret. Datumet anger när nästa tillsyn ska genomföras. Tillsyn kan även ske under löpande femårsperiod.

Av de objekt som granskats under året har inga brister eller missförhållanden upptäckts.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Länsstyrelsen har under året hållit flera möten med arbetsgruppen för djurskyddsfrågor där kommunerna och Länsstyrelsen driver frågor som är angelägna för länet. Länsstyrelsen har inbjudit länets djurskyddsinspektörer till tre länsmöten under året. Vi har inte drivit något projekt utan ägnat stor tid åt de nya tillståndskraven enligt 16 § djurskyddslagen som träder i

kraft vid årsskiftet 2004/2005. Länsstyrelsen har också på andra sätt verkat för en samsyn i länet, exempelvis genom sammanställning och distribution av kommunernas taxor, ansökningsblanketter och tolkningar av olika lagstiftningar. Länsstyrelsen har under året besökt två kommuner för systemtillsyn. Det har resulterat i en större satsning på djurskyddsfrågor i dessa kommuner. En kommun har fått allvarlig kritik av Länsstyrelsen för brister i tillsynen av djurskyddet. En åtalsanmälan har lämnats in till åklagarmyndigheten i ett djurskyddsärende. Det har fattats sju beslut om förbud att ha djur. För tolv djur har beslut om omhändertagande fattats.

Under rubriken smittskydd infaller den tillsyn som gjorts avseende insamling och transport av animaliska biprodukter. Detta är ett område med ofullständig objektsinventering. Under året har tillsyn gjorts hos livsmedelsföretag som genererar animaliska biprodukter och som har Livsmedelsverket som tillsynsmyndighet enligt livsmedelslagen. Tillsyn har gjorts över svin- och hästseminverksamhet. Ett besök har gjorts med anledning av den obligatoriska tuberkuloskontrollen för hägnad hjort. Ett ärende som initierades under 2003, angående obligatorisk hälsokontroll avseende bovin virusdiarré, har inte kunnat avslutas under 2004.

Under 2003 gjordes tillsynsbesök hos 22 av länets veterinärverksamheter. Under 2004 utfördes två kompletterande besök hos veterinärer som av olika skäl inte kunde besökas under det föregående året.

Länsstyrelsen har deltagit vid Livsmedelsverkets tillsyn av Bergslagens Miljö- och Byggförvaltning. Tillsynen har avsett livsmedelstillsynen i Lindesbergs, Nora, Hällefors och Kopparbergs kommuner, samt tillsyn av två livsmedelsindustrier och ett vattenverk. Dessa aktiviteter har inte diarieförts som egna ärenden och finns alltså inte med i tabell 2.1.

Social omvårdnad

Det angivna totala antalet tillsynsobjekt för år 2004 överstiger med marginal det antal som angavs föregående år. Detta har sin förklaring i att underlaget för uppgifterna 2004 är mer tillförlitliga och välunderbyggda än föregående år.

*Angående tillsynsplan (F) finns det för två övergripande kommuntillsyner i länet samt för en gemensam verksamhetstillsyn avseende familjehemsvård i regionen.

Övrig förvaltning

Enligt tillsynsplan av den 20 april 2004 är målsättningen för verksamhetsåren 2004 och 2005:

1. Vidta åtgärder gentemot de stiftelser som inte givit in årsredovisning
2. Formaliegranska alla inkommande årsredovisningar för år 2002
3. Fördjupad granskning med inriktning på att pröva ändamålsuppfyllelse i stiftelser som bedriver vård eller skolverksamhet
4. Stickprovsgranskning av var 10:e registrerad stiftelse årligen

Under år 2004 har ärendehandläggningen tagit alla tillgängliga resurser.

Ärenden enligt lagen om allmän kameraövervakning har under 2004 ökat med ca tjugo procent. Antalet tillsynsobjekt var vid utgången av året 336. Tillsynsbesök har gjorts hos samtliga anordnare av kameraövervakning som har inkommit med anmälan/ansökan under året. Samtidigt sker viss kontroll av andra anordnare av kameraövervakning, i första hand kontrolleras att upplysningsplikten efterlevs.

När det gäller bevakningsföretagen har vi gjort sex tillsynsbesök under 2004. Ett nytt bolag har beviljats auktorisation under året. Det nya bolaget kommer att besökas under 2005.

Antalet lotteri/bingotillstånd är konstant och några nya arrangörer av lotterier/bingospel har inte inkommit med ansökningar om tillstånd. Den direkta kontrollen av lotterier/bingospel sker genom särskilda kontrollanter som Länsstyrelsen har förordnat. Länsstyrelsens tillsyn avser granskning av redovisningar från lotterierna/bingospelen. I första hand kontrolleras att lotterierna/bingospelen uppfyller de krav på lönsamhet som krävs.

Verksamhetsgren Social tillsyn

Tabell 2.2 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Social tillsyn

Kostnader och årsarbetskrafter för VG Social tillsyn	Kostnader tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Social tillsyn (exkl. OH)	3 531	5,6
<i>varav</i> Tillsyn och rådgivning m.m. (701, 709)	2 689	4,4
<i>varav</i> Enskild vårdverksamhet (702)	222	0,5
<i>varav</i> Individärenden (703)	105	0,2
<i>varav</i> Fördelning av statsbidrag (704)	467	0,4
<i>varav</i> Alkoholärenden (705)	48	0,1
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 742	1,4
Totala kostnader VG Social tillsyn (inkl. OH)	5 273	7,0

Tabell 2.2.1 – Social tillsyn – Fördelning av tillsynsinsatser

Tillsynsinsats	Procent
Främjande/förebyggande	50
Inspektion/kontroll	45
Övrig tillsyn	5
Summa	100

Främjande/förebyggande tillsynsinsatser under året

De viktigaste främjande/förebyggande tillsynsinsatserna under året har utgjorts av anordnande av konferenser i syfte att höja medvetenheten och kompetensen i sakfrågor hos olika myndigheter och andra samhällsorgan. Även samverkan i länsgrupper med inriktning på olika målgruppers speciella problematik samt sammanträffanden med intresseorganisationer har ingått.

Exempel på sådana tillsynsinsatser är

- konferens om hedersrelaterat våld mot unga kvinnor med invandrarbakgrund
- konferens på temat ”Barn i behov av samhällets stöd” genomförd av länsgrupp under Länsstyrelsens ledning
- konferens om anmälningsskyldigheten av missförhållanden inom äldreomsorgen, ”Lex Sarah”
- informationsträffar med länets pensionärsråd om äldreomsorgsfrågor
- informationsträff med kommunstyrelse om demensvård och boendemiljö
- seminarier och utbildningar på temat förebyggande arbete inom alkohol- och narkotikaområdet

De genomförda aktiviteterna har alla berört viktiga samhällsfrågor och har enligt Länsstyrelsens uppfattning uppnått sitt ovan nämnda syfte.

Tabell 2.2.2 – Social tillsyn – Antal inspektioner/kontroller

Genomförd tillsyn		Med inriktning på barn och unga	Med inriktning på missbruk	Med inriktning på psykosociala problem
		Antal Hem för vård eller boende (HVB)	Privat	2
	Offentlig	1	0	0
		Äldre	Funktionshindrade	varav psykiskt funktionshindrade
Antal särskilda boendeformer	Privat	1	6	0
	Offentlig	77	4	0
Antal granskade kommuner/kommundelar	Missbruk	Barn och unga	Äldreomsorg	Handikappomsorg
	1	3	12	5

Tabell 2.2.3 – Social tillsyn – Avslagsbeslut m.m.

År	Antal ej verkställda				Avslagsbeslut trots bedömt behov enl. SoL, antal	Sanktionsavgift, SoL	
	Beslut enligt SoL		Domar enligt SoL			Antal ansökningar	Domar med bifall
	Särskilda boende	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser			
31/12 2002	-	-	-	-	-	-	-
31/12 2003	239	10	0	0	77	0	0
Under 2004						0	0
År	Antal ej verkställda				Avslagsbeslut trots bedömt behov enl. LSS, antal	Sanktionsavgift, LSS	
	Beslut enligt LSS		Domar enligt LSS			Antal Ansökningar	Domar med bifall
	Särskilda boenden	Andra insatser	Särskilda boenden	Andra insatser			
31/12 2002	-	-	-	-	-	-	-
31/12 2003	58	47	8	0	1	0	0
Under 2004						1	1
Antalet ansökningar enligt 16 kap 1§ SoL under 2004				4			

Mål: Länsstyrelsen skall tillse att socialtjänstens arbete bedrivs målinriktat, lagenligt samt med god kvalitet och framförhållning i planeringen. För år 2004 skall särskilt gälla att brister och missförhållanden i huvudmännens verksamhet skall åtgärdas i enlighet med en av länsstyrelserna och huvudmännen överenskommen tidsram.

Har brister och missförhållanden åtgärdats enligt den överenskomna tidsramen?

Strategin i verksamhetstillsynen har varit att se till helheten och resultaten och inte i första hand till formella brister. Uppmärksamheten har riktats mot återkommande systemfel. Mindre brister som inte påverkat det totala resultatet i negativ riktning har prioriterats ner. Fokus har legat på kvalitet och resultat i verksamheterna. Länsstyrelsens bedömningar av brister i kommunens sociala verksamheter har vi uttryckt i termen ”förbättringsområden”, istället för att använda uttrycket kritik. Vår målsättning har varit att på detta sätt peka på systemfel för att senare genom uppföljning kunna konstatera om förbättringar skett och därmed om bristerna undanröjts.

Orsaker till att påpekade brister inte åtgärdats

I de genomförda verksamhetstillsynerna har i allt väsentligt påpekade brister och missförhållanden åtgärdats inom överenskommen tidsram. I de fall där Länsstyrelsen påpekat brister och riktat kritik kan det finnas olika orsaker till att bristerna uppstått. Exempelvis har tillsyn skett av kommuners omstrukturering av gruppboende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), där orsaken till omstruktureringen varit ekonomiska motiv. Även om Länsstyrelsen kritiserar en kommun för att ha vidtagit åtgärder, som Länsstyrelsen anser strider mot intentionerna i lagen, så kan kommunen låta ekonomiska hänsyn styra. Länsstyrelsen har kritiserat kommuner för att gruppboende har fått en institutionell prägel. Kommunerna har inte rättat sig efter kritiken och Länsstyrelsen har då inga ytterligare styrmedel att använda.

En verksamhetstillsyn inom äldreomsorgsområdet har genomförts tillsammans med Socialstyrelsen och har omfattat ett särskilt boende, samt en hemtjänstgrupp. Vid tillsynen har Länsstyrelsen påpekat brister av den så kallade ”kön” till särskilda boenden, dvs. de fall där individen har ett behov och beviljas ett boende men kommunen inte kan verkställa sina egna beslut på grund av att det inte finns boendeplatser.

Vid tillsyn av enskilda verksamheter har Länsstyrelsen påpekat brister när det gäller kvalitetsarbetet, bland annat utvecklings- och utvärderingsarbete samt rutiner för klagomålshantering. Vid uppföljningen har rutiner fortfarande saknats alternativt har man upprättat men ännu inte tillämpat rutiner för kvalitetsarbetet. Som orsak anges tidsbrist.

De viktigaste tillsynsinsatserna

De viktigaste tillsynsinsatserna som genomförts under året har gjorts med anledning av anmälningar om missförhållanden eller enligt uppdrag i regleringsbrevet.

I den verksamhetstillsyn inom IFO-området, (Individ- och familjeomsorg) som Länsstyrelsen genomfört i två av länets kommuner har ett viktigt granskningsområde varit handläggningen av anmälningar om barn som far illa, framför allt ur perspektivet att kommunen skyndsamt måste ta ställning till om utredning ska inledas eller inte. Vi har i vissa fall konstaterat brister i form av oacceptabelt långa handläggningstider. Länsstyrelsens granskning och bedömning har sannolikt bidragit till en ökad medvetenhet om vikten av skyndsamt ur ett rättssäkerhets- och barnperspektiv.

Länsstyrelsen har prioriterat uppmärksamhet kring stödet till funktionshindrade genom att vid sammanträffanden med arbetsledare och handläggare i länets samtliga kommuner ta upp frågan om individuella planer enligt LSS. Vårt perspektiv har varit att alla kommuninnevånare med

beviljade LSS-insatser har rätt till begriplig information om innebörden av individuell plan och rätten att begära att en sådan plan kommer till stånd. Länsstyrelsen har på så sätt ökat medvetenheten hos länets kommuner om vikten av information till målgruppen och innebörden av individuell plan enligt LSS i jämförelse med andra typer av planer för funktionshindrade. Länsstyrelsen har också genomfört uppföljande kommunbesök.

Inrättandet av äldreskyddsombud på Länsstyrelsen har inneburit att uppmärksamheten på de äldres behov i samhället fokuserats ytterligare. Antalet tillsynsinsatser inom området har under året ökat väsentligt. Tillsynen har bedrivits dels utifrån inkomna klagomål och dels i form av egeninitierad tillsyn i syfte att få bättre kunskap om äldreomsorgen i länet. Äldreskyddsombudens rådgivande funktion har varit efterfrågad både av de äldre, deras anhöriga och personal inom den kommunala äldreomsorgen. Värdefulla kontakter har under året etablerats med intresseorganisationer.

Hur har den viktigaste verksamhetstillsynen bedrivits?

I den genomförda verksamhetstillsynen av äldre-, individ- och familjeomsorg i Örebro kommun, som bedömts vara den viktigaste under året, har granskningsmetoden i allt väsentligt utgått från det system som Socialstyrelsens och länsstyrelsernas utvecklingsgrupp (SLUG) utarbetade för enhetliga mål, mått och metoder. Länsstyrelsens bedömningar av brister i kommunens sociala verksamheter har vi uttryckt i termen ”förbättringsområden”, istället för att använda uttrycket kritik. Vår målsättning har varit att på detta sätt peka på systemfel för att senare genom uppföljning kunna konstatera om förbättring skett och därmed om bristerna undanröjts.

Länsstyrelsens bedömning har, innan vi fattat formellt beslut i tillsynsärendet, muntligen presenterats vid ett sammanträffande med företrädare för kommunen, som därefter fått möjlighet att komma in med synpunkter, invändningar och övriga kommentarer innan vi fattat slutligt beslut i ärendet. Underlag för Länsstyrelsens bedömning har hämtats in i form av övergripande dokument om t.ex. politisk målsättning, organisationsplaner, riktlinjer och delegationsordning, intervjuer med ansvariga chefer och arbetsledare, enkäter till personalgrupper/nyckelpersoner, personaktsgranskning och tillsynsbesök hos verksamheter i form av särskilda boenden och hem för vård och boende (HVB). Den granskade kommunen får i efterhand möjlighet att framföra synpunkter på Länsstyrelsens upplägg och hur verksamhetstillsynen genomförts genom att besvara en utvärderingsenkät.

Viktiga insatser som påverkat kommuner att planera för behovstäckning

Länsstyrelsen följer sedan 2003 upp domar, med undantag av domar om ekonomiskt bistånd, som ger den klagande rätt till begärd insats enligt socialtjänstlagen eller LSS. Uppföljningen består av att vi begär in uppgifter om genomförd eller planerad verkställighet av den ansvariga sociala nämnden. Vi bedömer att uppföljningen medverkar till att kommunerna ytterligare uppmärksammar behovet av planering för behovstäckning på olika områden.

Har lagändringen i 16 kap. 1 § socialtjänstlagen lett till att ansvarstvister lättare löses i samförstånd?

Länsstyrelsen har ställt frågan till länets kommuner om lagändringen i 16 kap. 1 § socialtjänstlagen har lett till avsedda effekter. Hälften av kommunerna uppger att bestämmelserna underlättat överflyttning av ärenden. Flertalet kommuner anser att antalet ärenden ökat. Länsstyrelsen har sedan lagen infördes handlagt sju ärenden, varav fyra under 2004. Samtliga ansökningar om överflyttning som hittills kommit in till Länsstyrelsen har bifallits.

Mål: För att förbättra helhetssynen i socialtjänstens arbete skall länsstyrelsen i tillsynsarbetet beakta jämställdhets-, barn- och tillgänglighetsperspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Jämställdhetsperspektivet har beaktats genom att Länsstyrelsen i en kommuntillsyn ställt frågor om jämställdhet finns med i riktlinjer eller prioriteringar i socialtjänstens arbete. I samband med tillsyn av enskilda verksamheter har frågor som rör jämställdhet förts in som en del av tillsynen. I kontakter med socialtjänsten har Länsstyrelsen lämnat information om Socialstyrelsens material ”Jämställd socialtjänst” samt det meddelandeblad som publicerats. Vid verksamhetstillsyn av äldreomsorgen i två av länets kommuner har Länsstyrelsen granskat akter, social dokumentation av verkställighet av beslut om bistånd i form av särskilt boende. Vid aktgranskningen har urvalet varit hälften män och hälften kvinnor.

Barnperspektivet

I den tillsyn som Länsstyrelsen gjort i Örebro kommun ägnades speciell uppmärksamhet åt att granska ärenden där kvinnan varit utsatt för våld av den man hon levtt med. En av aspekterna som granskades var hur man i dessa ärenden uppmärksammat barnen, dels avseende utredningar och dels avseende insatser. Vid granskningen tog vi del av övergripande dokument, via intervjuer av företrädare för socialnämnden, och granskade akter.

Länsstyrelsen har i två större kommuntillsyner under året bland annat granskat hur socialtjänsten handskas med barnavårdsanmälningar. En granskning av familjehemsvård har genomförts i fyra nämnder i länet, och den har belyst familjehemsutredningar, vård- och behandlingsplaner samt uppföljning av familjehemsplaceringar där kontakter och samtal med barn varit en av frågorna. Granskningen har omfattat placeringar i kommunens egen regi samt placeringar där en så kallad paraplyorganisation har anlåtts.

Tillgänglighetsperspektivet

Under 2004 har Länsstyrelsen, äldreskyddsombuden, genomfört 91 egeninitierade tillsynsbesök i länets samtliga särskilda boenden inom äldreomsorgen. Syftet med tillsynen har varit att få kunskap om hur boendemiljön och tillgängligheten är inom länets samtliga särskilda boenden. Resultatet visar att länets äldreboenden har god boendemiljö och bra tillgänglighet. Endast inom en kommun behöver boendemiljön förbättras, eftersom det där finns boende där fyra personer delar rum och saknar egna hygienutrymmen.

Mål: I syfte att förbättra kvalitet och säkerhet inom äldreomsorgen skall de samlade tillsynsinsatserna öka väsentligt jämfört med år 2003. Det skall åstadkommas genom äldreskyddsombuden och övriga tillsynsresurser inom området.

Mål: Länsstyrelsen skall tillse att kommunernas användning av individuella planer för funktionshindrade, som syftar till att bättre samordna insatser och att samverka, ökar i varje län under år 2004 jämfört med resultatet i Socialstyrelsens kartläggning år 2003.

De insatser som Länsstyrelsen genomfört för att aktivt påverka kommuner och andra att samordna insatser och samverka genom individuella planer

Äldreskyddsombud på Länsstyrelsen har inneburit att uppmärksamheten på de äldres behov i samhället har fokuserats ytterligare. Äldreskyddsombuden bevakar rätten till en god äldreomsorg. Under år 2004 har tillsynsinsatserna ökat väsentligt jämfört med år 2003. Förfrågningar om äldreomsorg har ökat i och med att äldreskyddsombuden har gjort sig kända i länet.

Förutom tillsynsinsatserna har äldreskyddsombuden en rådgivande funktion, liksom den övriga sociala enheten. Det har förekommit samtal från både anhöriga, brukare och personal ute i verksamheterna.

Äldreskyddsombuden har mottagits väl ute i länet, och vi kan uppfatta att verksamhetsledare kan se äldreskyddsombuden som en resurs i det gemensamma arbetet för en god och säker äldreomsorg. Äldreskyddsombuden har även deltagit vid utbildningsinsatser, bland annat i frågor gällande Lex Sarah (anmälningsskyldighet enligt 14 kap. 2 § socialtjänstlagen).

Under hösten 2004 har kontakt tagits med pensionärs- och intresseorganisationer för att starta fokusgrupper. Syftet med fokusgrupperna är att utveckla metoder och se andra möjligheter i tillsynsarbetet.

Under året har länets samtliga kommuner fått personligt besök angående användningen av individuella planer. Vid träffarna har handläggare, utförare och chefer deltagit. Information har getts och diskussion har förts omkring individuell plan och dess syfte. Vid besöken har det kommit fram att det i länets kommuner inte saknas planering för funktionshindrade. Det finns i stort sett en planering för varje beviljad insats, vilket gör att många funktionshindrade tackar nej till ytterligare en plan. Fokus vid besöken har legat på att varje funktionshindrad med beviljad LSS-insats har rätt att få en tydlig information om möjligheten att begära individuell plan. Detta har lett till att de flesta kommuner skickat ut information om detta till personer med LSS-insatser. Länsstyrelsen har också gjort uppföljningsbesök i kommunerna för att se vilket resultat som nåtts.

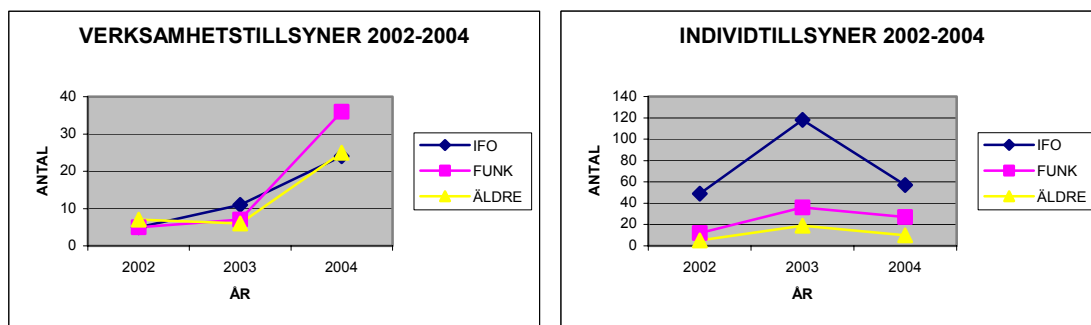
Mål: Samverkan mellan länsstyrelserna och Socialstyrelsen skall vidareutvecklas i syfte att uppnå:

- ökad samordning såväl mellan länsstyrelserna som mellan den regionala och nationella tillsynen inom socialtjänstområdet samt
- ökad samordning när det gäller tillsynen över socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Samverkan som gett samordningsvinster och samverkan som bidragit till att tillsynen fått ökat genomslag

I den mellansvenska regionen har Länsstyrelsen i samverkan med ytterligare fyra länsstyrelser genomfört en granskning av familjehemsvård enligt en gemensam tillsynsplan och med en gemensam granskningsmall. Den har berört hur kommuner arbetar med familjehemsplasseringar i egen regi jämfört med placeringar där en så kallad paraplyorganisation har anlitats. Arbetet har inneburit möjlighet att genom samverkan i tillsynen ge en bred bild av hur situationen ser ut. Granskningen redovisas i en gemensam rapport i slutet av 2004 eller början av 2005.

Vid Länsstyrelsernas regionkonferens 2003 tillsattes en arbetsgrupp med uppdrag att presentera förslag till förenklad tillsyn. Syftet var att förenkla hanteringen av individtillsynen så att tid frigörs för ökad verksamhetstillsyn. Målet var en effektivare handläggning med bibehållen rättssäkerhet för den enskilda. En utgångspunkt i arbetet har varit att ökad verksamhetstillsyn som uppmärksammar systemfel på sikt leder till ökad rättssäkerhet, nöjda medborgare och därmed färre klagomål. Arbetet har för Länsstyrelsens del inneburit att vi initialt i enskilda tillsynsärenden skickar klagomålen till kommunen för hantering inom ramen för deras klagomålshantering samtidigt som vi begär in kommunens yttrande. Inkomna klagomål utgör sedan ett väsentligt underlag för verksamhetstillsyner i respektive kommuner. Utvecklingen av antalet verksamhetstillsyner respektive individtillsyner under perioden 2002–2004 framgår av nedanstående diagram.

Inom äldreomsorgsområdet har Länsstyrelsen genomfört en verksamhetstillsyn tillsammans med Socialstyrelsens regionala tillsynsenhet för hälso- och sjukvård enligt NoBB-metoden (Normering-Bedömning-Besök). Denna samverkan har bidragit till ett helhetsperspektiv utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Samverkan sker sedan år 2002 mellan Länsstyrelsen och Socialstyrelsen i det nationella så kallade psykiatriprojektet. Projektet, som pågår t.o.m. år 2004, styrs genom den samverkansgrupp, där länsstyrelserna och Socialstyrelsen ingår. Projektet som innebär granskning och uppföljning av kommunernas stöd till psykiskt funktionshindrade, innehåller en del som rör socialt stöd och en del som rör hälso- och sjukvårdsinsatser. Samverkan bedöms ge tillsynen ökad genomslagskraft.

Samverkan sker också i stödet till psykiskt funktionshindrade när det gäller så kallade personligt ombud, där Socialstyrelsen och länsstyrelserna samverkar utifrån regeringsuppdraget att administrera statsbidrag till kommunerna och medverka till utveckling av detta stöd till målgruppen. Länsstyrelsen samverkar också regionalt med berörda länsstyrelser i utvärdering av det stöd som personliga ombud innebär för psykiskt funktionshindrade. Vi bedömer att denna samverkan medför goda förutsättningar att uppnå samsyn om värdet av verksamheten med personligt ombud och hur den ska stödjas för att bli ett hållbart stöd även långsiktigt för psykiskt funktionshindrade.

Hur har jämställdhetsperspektivet beaktats i de gemensamma bedömningskriterierna för tillsyn?

Jämställdhetsperspektivet har inte specifikt beaktats när vi tar fram gemensamma bedömningskriterier för tillsyn inom äldre- och handikappomsorg respektive individ- och familjeomsorg.

Hur många gemensamma nämnder mellan kommuner och landsting finns det i länet?

I länet saknas gemensamma nämnder mellan kommuner och landsting.

Mål: Länsstyrelserna skall se till att den kommunala tillsynen på alkohol- och tobaksområdet skärps.

Hur länsstyrelsen har bidragit till att den kommunala tillsynen har skärpts.

I Örebro läns tolv kommuner sköts den kommunala tillsynen inom alkoholområdet av handläggare som så gott som uteslutande arbetar med ärenden enligt alkohollagen. I Degerfors kommun hanteras dessa ärenden av en fältassistent. Sammanlagt arbetar sex personer i länets kommuner med ärenden enligt alkohollagen. Länsstyrelsen anordnar ungefär en gång i kvartalet handläggartäffar för dessa handläggare. Även andra samverkande myndigheter deltar – Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och ibland Polismyndigheten. Vid dessa träffar sker genomgång av aktuella rättsfall, nyheter i alkohollagstiftningen m.m. De samverkande myndigheterna överlägger med kommunerna om lämpliga objekt för intensifierad tillsyn.

Eftersom de kommunala handläggarna arbetar så gott som uteslutande med ärenden enligt alkohollagen, utförs hela tiden ett effektivt tillsynsarbete i länets kommuner.

I samarbete mellan länsstyrelserna i Uppsala, Västmanlands, Gävleborgs och Örebro län anordnades en särskild tillsynskonferens för kommunala handläggare i oktober månad med syfte att förbättra den kommunala tillsynen. Då diskuterades bl.a. tillsynsarbetets kvalitet, förebyggande arbete och tillsyn, folkölsfrågor och det stora problemet med kassaregister – en stor källa till fusk. Några av de kommunala handläggarna utövar även tillsyn enligt tobakslagen, och vissa tobaksfrågor har också lyfts fram vid Länsstyrelsens handläggartäffar.

Mål: Stödet och skyddet till kvinnor som är utsatta för våld eller andra övergrepp skall uppmärksammas i tillsynen.

Hur och i vilken utsträckning frågan om våld mot kvinnor uppmärksammats i tillsynen samt hur barnens förhållande uppmärksammats i tillsynen i de fall deras mödrar utsatts för våld

Under 2004 har Länsstyrelsen genomfört verksamhetstillsyn i Örebro kommun. Tillsynen har omfattat äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Ett av de områden som varit föremål för tillsyn är ärenden där kvinnor varit utsatta för våld i nära relationer. Vi har genomfört tillsynen genom att ta del av övergripande dokument, intervjua företrädare för socialnämnden och granska akter.

Vid aktgranskningen har vi använt en granskningsmall där frågorna koncentrerats kring anmälan/ansökan och vad denna lett till i form av utredning, förhandsbedömning, beslut om insatser eller dylikt. Barnens förhållande har särskilt uppmärksammats i tillsynen på så sätt att Länsstyrelsen granskat om

- ansökan/anmälan lett till förhandsbedömning, utredning och eventuell insats
- nämnden tagit ställning till skyddsbehovet
- nämnden erbjudit barnen några speciellt riktade insatser utifrån det våld de bevittnat eller varit utsatta för.

Verksamhetsgren Miljötillsyn

Tabell 2.3 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Miljötillsyn

Kostnader för VG Miljötillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Miljötillsyn (exkl. OH)	6 666	13,1
<i>varav</i> Tillsyn av plan- och byggfrågor m.m.(404)	201	0,4
<i>varav</i> Fornminnen (431)	848	1,9
<i>varav</i> Byggnadsminnen (432)	180	0,3
<i>varav</i> Kyrkliga kulturminnen (433)	222	0,4
<i>varav</i> Byggnadsvård (434)	971	2,2
<i>varav</i> Fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	463	0,7
<i>varav</i> Tillsynsvägledning inom naturvård och miljöskydd (503, 504)	198	0,4
<i>varav</i> Skyddade områden (515, 516)	75	0,2
<i>varav</i> Tillsyn avseende naturskydd m.m. (525-528)	521	1,3
<i>varav</i> Tillsyn över vattenverksamhet och täkter (535,537,545,546)	388	0,9
<i>varav</i> Tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden (555, 575)	1 444	3,1
<i>varav</i> Övrig miljö- och hälsotillsyn (565-567)	0	0
<i>varav</i> Tillsyn över lantbruk (605)	605	0,8
<i>varav</i> Tillsyn över fiske (623)	550	0,5
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	3 290	2,7
Total kostnad VG Miljötillsyn (inkl. OH)	9 956	15,8

Mål: Länsstyrelsernas tillsyn av naturmiljön, kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. skall bidra till att nå miljö kvalitetsmålen och bevarandet av naturmiljön och kulturarvet samt att miljöskador inte uppkommer.

Länsstyrelsen har via TV-programmet "Sommartorpet" informerat allmänheten kring bestämmelserna om strandskydd och bryggor.

Vid fem tillfällen har Länsstyrelsen arrangerat miljöbalksutbildningar för lantbrukare där vi informerat om biotopskyddet, två kurser och tre fältvandringar. Ett av kurstillfällena samt alla tre fältvandringarna har endast riktat sig till kvinnor. Information sprids även vid kontakt med lantbrukare i samband med t.ex. KULM-verksamhet (kompetensutveckling för lantbrukare inom miljöområdet).

En broschyr om det generella biotopskyddet i jordbruksmark har tagits fram, "Småmiljöer i odlingslandskapet – livsviktiga för många växter och djur" (publ.nr 2004:16). Den innehåller förutom redovisningar av de biotoper som omfattas av skyddet och gällande lagstiftning även beskrivningar av de biologiska värden som är knutna till dessa miljöer. Broschyren har, utöver att den finns tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats, spridits på flera sätt. Den har skickats ut till landets länsstyrelser, Naturvårdsverket, kommunerna i Örebro län, miljöpolisen i Mälardalsregionen, LRF och SNF-kretsar i Örebro län samt även till vissa verksamhetsutövare i samband med samrådsärenden som berört jordbruksmark. Den har även delats ut vid tillsynsbesök och vid rådgivning och möten med lantbruksenhetens personal.

I vägledande syfte har Länsstyrelsen ordnat en seminariedag för ägare och förvaltare av länets byggnadsminnen. Vidare har vi, genom anslaget 28:26 Bidrag till kulturmiljövård, upprättat byggnadsvårdsplaner för ett byggnadsminne och även för byggnader i kulturresevatet Pershyttans bergsmansby. Genom vårdplanerna är förutsättningarna väsentligt förbättrade för en systematisk och långsiktig förvaltning av byggnaderna ifråga.

Verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn

Tabell 2.4 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Djur- och livsmedelstillsyn

Kostnader för VG Djur- och livsmedelstillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (exkl. OH)	1 505	2,2
varav Livsmedelskontroll (281)	161	0,2
varav Djurskydd (282)	669	1,0
varav Smittskydd (283)	503	0,8
varav Veterinära frågor (284)	172	0,2
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	743	0,6
Totala kostnader VG Djur- och livsmedelstillsyn (inkl. OH)	2 248	2,8

Tabell 2.4.1 – Länsfakta inom Djur- och livsmedelstillsyn

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2004-12-31		2003-12-31		2002-12-31	
Antal distriktsveterinärer	9		11		11	
varav män/kvinnor	5	4	5	6	5	6
Antal övriga statligt anställda veterinärer	4		4		4	
varav män/kvinnor	3	1	3	1	4	1
Antal privat anställda veterinärer	21		24			
varav män/kvinnor	9	12	12	12		
Antal veterinärstationer med distriktsveterinär	3		3		3	
varav antal distriktveterinärstationer där statliga uppgifter fullgörs av privata veterinärer						
Antal inspektörer inom livsmedelstillsynen, st/åa	20	12,3	19	11,7	20	9,9
varav män/kvinnor	6	14	9	10	10	10
Antal inspektörer inom djurskyddstillsynen, st/åa	14	3,93	17	2,5	15	2,6
varav män/kvinnor	6	8	9	8	9	6

Mål: Djurskyddstillsynen skall bedrivas effektivt och likvärdigt i hela landet. Målet med länsstyrelsernas arbete inom verksamhetsgrenen är att uppnå en god djurhälsosituation, en fungerande veterinär samverkan och ett gott djur- och smittskydd. Brister och missförhållanden skall uppmärksammas och åtgärdas. Länsstyrelsen skall särskilt verka för att:

- den veterinära verksamheten är ändamålsenlig med bl.a. en väl fungerande samverkan mellan olika veterinära kategorier,
- djurhälsosituationen och djurskyddet bevakas och hålls på en hög nivå genom uppföljning av - ställda smitt- och djurskyddskrav,
- djursjukdata rapporteras fullständigt och korrekt och
- insamling och transport av animaliska biprodukter sker på ett säkert sätt.

Mål: En effektiv och likvärdig livsmedelstillsyn i hela landet genom:

- aktivt deltagande från länsstyrelsen i Livsmedelsverkets normerande inspektioner m.m. hos länets kommuner,
- att verka för ökad resurseffektivitet i tillsynen i syfte att optimera konsumentskyddet i förhållande till inspektionskapaciteten.

En bedömning av utvecklingen av livsmedelstillsynen i länet jämfört med föregående år, samt på vilket sätt Länsstyrelsen bidragit till denna.

Länets fyra nordligaste kommuner har från och med detta år inlett ett samarbete när det gäller myndighetsfunktionerna. Bergslagens Miljö- och Byggnadsförvaltning svarar tillsammans med en nämnd för bl.a. livsmedelsfrågorna. Samarbetet är inte bara ett sätt att spara administrationskostnader utan ses mer som en möjlighet att uppnå förbättrad kvalitet i tillsynsarbetet genom att inspektörerna får möjlighet att fördjupa sig inom sina intresseområden. Genom en större förvaltning får man även en minskad sårbarhet vid sjukdomsfall och liknande.

Den kommun som under fjolåret fick allvarlig kritik för sin livsmedelstillsyn har under året fortsatt den förbättringsinsats som inleddes i slutet av förra året.

Med sikte på att de nya EU-förordningarna träder i kraft den 1 januari 2006 har kommunerna, och även Länsstyrelsen, inlett en utbildningssatsning via Livsmedelsverkets kurser i HACCP (Hazard Analyses Critical Control Point) och systemtillsyn.

Under året har Länsstyrelsen bjudit in till möten med arbetsgruppen för livsmedelstillsyn i länet. Detta har resulterat i två länsmöten för livsmedelsinspektörer där bl.a. representanter för Livsmedelsverket och Smittskyddsläkaren i länet har medverkat. Länsstyrelsen deltar vid alla Livsmedelsverkets inspektioner hos kommuner och företag som vi har möjlighet till.

I övrigt löper livsmedelstillsynen huvudsakligen efter samma linjer som föregående år.

Mål: En förstärkt och förbättrad lokal livsmedelstillsyn. Länsstyrelserna skall aktivt medverka i och ta initiativ till utbildningsinsatser för kommunernas inspektörer och annan personal, inklusive den egna, som verkar inom den offentliga livsmedelstillsynen.

Åtta kommuner har upprättat tillsynsplaner för livsmedelstillsynen. De fyra nordligaste kommunerna har, genom att de under 2004 bildat en gemensam myndighetsförvaltning, inte kunnat upprätta någon tillsynsplan över livsmedelsområdet.

Två fortbildningstillfällen, med 15 respektive 20 inspektörer, har anordnats i länet.

Verksamhetsgren Övrig tillsyn

Tabell 2.5 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Övrig tillsyn

Kostnader för VG Övrig tillsyn	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (exkl. OH)	2 190	3,5
varav stiftelser (206)	216	0,4
varav Kameraövervakning (211)	87	0,2
varav Bevakningsföretag (212)	164	0,4
varav Lotterier (215)	45	0,1
varav Jakt och viltvård (218)	1 500	1,9
varav Yrkesmässig trafik (243, 244)	178	0,5
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	1 080	0,9
Totala kostnader VG Övrig tillsyn (inkl. OH)	3 270	4,4

Mål: För tillsyn som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Länsstyrelsens tillsynsarbete har utövats enligt upprättade tillsynsplaner och checklistor. Alla platser för vilka ansökan eller anmälan kommit in om kameraövervakning har varit föremål för tillsyn. Vi har också gjort tillsynsbesök hos sex bevakningsföretag i länet. Vidare har vi granskat om samtliga lotterier uppfyller de krav på lönsamhet som anges i lotterilagen. Arbetet med tillsynen av de yrkestrafikföretag som haft trafiktillstånd längre tid än fem år har fortsatt. Ytterligare en person kommer inom kort att börja handlägga yrkestrafikärenden, bl.a. för att förkorta handläggningstiderna. Arbetet med den del av stiftelsehandläggningen som omfattar tillsyn har dock varit summarisk. Stiftelsehandläggaren handlägger nämligen även ärenden om bidrag till bostäder, och under året har dessa ärenden prioriterats.

Mål: Länsstyrelsernas tillsynsverksamhet över kommunerna skall främja en effektiv tillämpning av regelverk på byggområdet i syfte att tillgodose god kvalitet i byggande och förvaltning av byggnader och anläggningar.

Mål: Länsstyrelserna skall genom sin tillsynsverksamhet verka för att den kommunala räddningstjänsten tillförsäkras allmänheten en god säkerhetsnivå i förhållande till den lokala och regionala riskbilden.

Tillsynen över den kommunala räddningstjänsten har under 2004 bedrivits främst genom information, vägledning och granskning av handlingsprogram i och med att lagen om skydd mot olyckor (LSO) trätt ikraft.

Tillsynsbesök med temat *Implementering av LSO per den 30 april* har genomförts hos samtliga räddningstjänstorganisationer under våren. Länsstyrelsens bedömning av dessa tillsyner är att räddningstjänstorganisationerna vid tidpunkten 30 april inte hade några svårigheter att implementera de preciserade skyldigheterna, t.ex. övergången från brandsyn till tillsyn. Däremot hade arbetet med handlingsprogrammen och den målstyrda verksamheten vid den tidpunkten endast påbörjats till liten del eller inte alls i de flesta kommuner och räddningstjänstorganisationer. Som en följd av detta kommer endast en av fem räddningstjänstorganisationer vara klar i tid med handlingsprogrammen enligt LSO.

Länsstyrelsen har under året börjat fatta de beslut om farlig verksamhet enligt LSO som lagts på oss genom lagen. Inventering och samråd med verksamheter och kommuner har lett fram till att omkring 35 verksamheter i Örebro län omfattas av bestämmelserna.

Informationsinsatser om LSO har genomförts under året, bl.a. ett seminarium tillsammans med Länsstyrelsen i Värmland med båda länens samtliga kommuner som målgrupp.

Samarbetet med länets räddningstjänster fungerar bra. En del i detta är att räddningstjänstorganisationerna är få och kommunikationen mellan oss enkel.

Andra samarbetsinsatser, utöver de som nämnts ovan, är:

- Träffar med räddningscheferna och Regionala Samverkansrådet.
- Rollen som sammankallande i samordningen av Rikspolisstyrelsens, Socialstyrelsens och Räddningsverkets projekt NBCE-utbildning i samverkan. Årets arbete med detta projekt har utvidgats från att inte bara handla om utbildningens genomförande, och under 2005 kommer bland annat en gemensam syn i länet på frågan om sanering på skadeplats att tas fram.
- Genomförande av Regional Samverkanskurs.
- Översyn av tillsynsplanen.
- Träff mellan räddningstjänstorganisationerna om utökad operativ samverkan inom länet, Räddsam T.

VO Ärendehandläggning

Mål: Länsstyrelsernas verksamhet skall kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt en snabb och korrekt handläggning.

Övrig förvaltning (202-219)

Ökning av antal ärenden som är äldre än ett år härrör främst från ärendegrupp 207, lönegarantier, och 2182, viltskador. När det gäller grupp 207 kan dessa ärenden inte avslutas förrän konkursen är avslutad. Länsstyrelsen är i det här fallet beroende av kronofogdemyndighetens handläggning. För grupp 2182 beror ökningen på att ett flertal av dessa ärenden är klara handläggningsmässigt men inte avslutade i diariet.

Kommunikationer (24-25)

Den stora mängd ärenden som förekom under 2003 har att göra med den sk puckeln inom ärendegruppen förlängning av högre behörigheter.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)

En ökning av det totala antalet ärenden kan registreras under de senaste åren. Under en treårsperiod är ökningen 44 %. En sänkning av genomsnittlig genomströmningstid kan noteras för 2004 jämfört med 2003. Ett ärende har inte kunnat avslutas inom ettårsgränsen. Ärendet utgörs av ett nationellt djurskyddsprojekt initierat av Jordbruksverket. Projektet har fått förlängd tid och ska vara avslutat för Länsstyrelsens del i juni 2005.

Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)

Antalet inkomna ärenden ökade från 391 till 450 från 2003 till 2004, samtidigt som den genomsnittliga genomströmningstiden sjönk från 88 till 74. Störst förbättring syns inom företagsstöden som ökar från 179 till 228 inkomna ärenden med en genomloppstid som gått från 106 till 76 dagar.

Hållbar samhällsplanering och boende

Investeringsbidrag till bostäder

Den långa handläggningstiden beror på komplicerad handläggning med många villkor och förhandlingar som följd.

Bidrag till energiåtgärder

Handläggningstiden styrs av tillgång på medel (rambegränsning).

Radon

Ett gammalt ärende har avslutats under året varför genomloppstiden kraftigt har ökat.

Lantbruk (60)

De ärenden som är öppna hör till exstensifieringsbidrag. De har på grund av övergångsbestämmelser till följd av ny jordbrukspolitik inte kunnat avslutas.

Social omvårdnad (702-709)

Differensen mellan år 2003 och år 2004 beror på att ärendegrupp 701 har medräknats år 2003.

Tabell 3.1 – Redovisning av ärenden

A	B	C1	C2	D			E	F	G		H	I	
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans 2004-01-01	Antal inkomna ärenden under 2004 (1) (exkl initiativärenden)	Antal initiativärenden under 2004	Antal avgjorda ärenden under 2004 (2)	Antal kvinnor (10)	Antal män (10)	Utgående balans 2004-12-31 (E= B+C-D)	Antal överklagade ärenden under 2004 (3)	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans (4)	varav antal ändrade (5)	Genomsnittlig genomströmningstid (dagar) (6)	Variation i genomströmningstid (7)	Antal ej avgjorda ärenden äldre än ett år
Övrig förvaltning (202-219)	190	828	64	856	-	-	226	9	13	1	63	62	46
Kommunikationer (24-25, 34) (8)	1917	6379	300	7190	1387	5384	1406	228	221	18	96	136	225
varav yrkesmässig trafik (24)	55	416	133	504	31	260	100	1	1	0	45	40	20
varav körkortstillstånd (251)	408	2001	0	2101	405	1694	308	27	27	1	69	73	47
varav villkor och körkortsingripanden (252, 253)	1396	3732	159	4338	935	3403	949	191	187	15	116	180	149
varav trafikföreskrifter (258, 259)	43	144	6	161	16	27	32	9	6	2	98	104	4
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	12	262	20	281	-	-	13	4	6	0	16	14	1
varav livsmedelskontroll (281)	1	2	5	8	-	-	0	0	0	0	26	51	0
varav djurskydd (282)	6	87	8	89	-	-	12	4	6	0	33	40	1
Regional utvecklingspolitik och konkurrens (30)	78	450	40	459	11	9	109	2	1	0	74	65	9
varav företagsstöd (302)	34	228	0	198	6	5	64	0	0	0	76	67	4
varav regional projektverksamhet (303)	11	66	6	67	0	0	16	0	0	0	88	117	1
varav EG:s strukturfonder (304)	16	112	19	132	0	0	15	2	1	0	59	53	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40, 41)	153	572	2	622	-	-	105	43	35	2	99	84	9
varav överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen (4031)	3	16	0	10	-	-	9	13	3	0	108	110	0
varav överklagande av kommuns övriga beslut enligt plan- och bygglagen (4032)	24	50	0	57	-	-	17	29	31	2	138	182	0
varav bostadsbyggnads-subventioner (411)	14	30	0	31	-	-	13	0	0	0	144	82	0
varav investeringsbidrag till bostäder (412)	7	26	0	15	-	-	18	0	0	0	221	118	0
varav bidrag till energiåtgärder (413)	66	67	0	130	-	-	3	1	1	0	235	386	2
varav investeringsstimulans till mindre hyresbostäder och studentbostäder	3	10	0	6	-	-	7	0	0	0	122	101	0
varav bidrag till åtgärder mot radon (414)	5	44	0	46	-	-	3	0	0	0	93	46	0
Kulturmiljö (43)	75	411	97	477	-	-	106	0	0	0	67	53	14
varav fornminnen (431)	30	185	60	223	-	-	52	0	0	0	50	52	2
varav byggnadsminnen (432)	17	17	9	29	-	-	14	0	0	0	149	102	9
varav kyrkliga kulturminnen (433)	6	117	9	117	-	-	15	0	0	0	17	12	0
varav byggnadsvård (434)	17	56	7	61	-	-	19	0	0	0	191	223	2

varav fornminnes- och kulturlandskapsvård (435)	2	16	10	25	-	-	3	0	0	0	51	82	1
varav kulturhistoriskt värdefulla miljöer (436)	1	12	1	13	-	-	1	0	0	0	58	16	0
Civilt försvar och räddningstjänst (45)	37	119	64	198	-	-	22	1	0	0	47	53	3
Naturvård och miljöskydd (5)	378	1141	234	1275	-	-	478	22	26	3	100	88	161
varav gemensamt för naturvård och miljöskydd samt övrigt miljö- och hälsoskydd (50, 56)	60	296	34	321	-	-	69	10	17	1	71	54	17
varav skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	62	41	51	70	-	-	84	0	1	0	171	61	47
varav prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	48	278	10	281	-	-	55	1	1	0	80	47	16
varav vattenverksamhet och täkter (53, 54)	60	140	37	140	-	-	97	0	1	1	121	138	30
varav prövning av miljöfarlig verksamhet, förorenade områden och restaurering (55, 57, 58)	148	386	102	463	-	-	173	11	6	1	115	129	51
Lantbruk (60) (9)	1710	8829	105	9890	-	-	754	10	23	2	93	121	11
Rennäring (61)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fiske (62)	93	310	21	396	-	-	28	0	1	0	33	42	5
Social omvårdnad (702-709)	11	98	12	108	5	4	13	2	1	0	50	80	0
Jämställdhet och integration (8)	5	0	1	4			2	0	0	0	234	-	1
Summa	4659	19645	960	21756	1403	5397	3508	321	327	26	87	94	485
Körkortstillstånd (gröna ärenden) (8)	-	6570	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden (5511)	24	31	0	36	-	-	19	6	3	0	171	196	7

¹ Med *ärende* avses fråga som av länsstyrelsen handläggs enligt fastställt regelverk.

² Med *avgjorda ärenden* avses expedierade ärenden eller ärenden som har avslutats på annat sätt, t.ex. genom att läggas ad acta.

³ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

⁴ Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar inkommit till länsstyrelsen under 2004.

⁵ Avser ärenden som är ändrade i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁶ Med genomsnittlig genomströmningstid avses tid från diariefört till **beslutat ärende**.

⁷ Avser skillnaden mellan övre och nedre kvartil i genomströmningstiden.

⁸ Antal inkomna ansökningar om körkortstillstånd som inte föranleder någon utredning, s.k. gröna ärenden, registrerade hos Vägverket.

⁹ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

¹⁰ Avser avslutade ärenden där avsändare/mottagare av ärendet är en man eller en kvinna. Ej ärenden där mer än en person står som avsändare, ej heller om avsändare/mottagare är företag eller andra juridiska personer.

Verksamhetsgren Trafikärenden

Tabell 3.2 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Trafikärenden

Kostnader för VG Trafikärenden	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG Trafikärenden (exkl. OH)	4 508	11,3
varav Yrkesmässig trafik (241, 242, 249)	211	0,5
varav Körkortstillstånd m.m. (251)	1 202	3,2
varav Villkor och körkortsingripanden (252, 253)	2 860	7,1
varav Trafikföreskrifter m.m. (258, 259)	235	0,5
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	2 224	1,8
Totala kostnader VG Trafikärenden (inkl. OH)	6 732	13,1

Tabell 3.2.1- 3.2.2 – Länsfakta inom Trafikområdet

Tabell 3.2.1

Länsfakta för verksamhetsgrenen	2004-12-31	2003-12-31	2002-12-31
Antal fordon i trafik (enligt bilregistret)	191 664	188 939	186 947
Antal körkortsinnehavare	177 469	177 844	176 993
Antal innehavare av taxiförarlegitimation	1 368	1 336	1 246
Antal taxitillstånd	161	162	164
Antal busstillstånd	57	57	62
Antal godstillstånd	600	605	628

Tabell 3.2.2

Ärendetyp (avser endast de ärenden som finansieras via Vägverket)	Antal avgjorda ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende	
					inkl. OH	exkl. OH
Taxiförarlegitimation, 244	109	30	59	-29	537	340
Körkortstillstånd i annat fall, 25100, 25101	6 313	1 042	1 037	5	164	104
Körkortstillstånd efter återkallelse, 25102	286	285	416	-131	1 456	920
Förlängning enl. 3 kap. 12 § kkl (1998:488), 2513	504	98	280	-182	556	351
Utbyte av utländska körkort, 2512	82	16	141	-125	1 717	1 084
Summa	7 294	1 471	1 933	-462		

Tabell 3.2.3

Försöksverksamhet med villkorlig körkortsåterkallelse	Antal avgjorda ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr	Kostnad per ärende (inkl. OH)	Kostnad per ärende (exkl. OH)
Sökande	12	13,0	14,2	-1,2	1 180	747
Deltagande	10	31,8	9,4	22,4	944	597
Summa		44,8	23,6	21,2		

Mål: Kostnaden per ärende skall minska. Uppmärksamhet skall i första hand läggas på ärendetyperna taxiförläggning, andra körkortstillstånd, förlängning enligt 3 kap. 12 § körkortslagen (1998:488), utbyte av utländskt körkort samt försöksverksamheten med villkorlig körkortsåterkallelse.

Under året har insatser genomförts för att öka exaktheten i vårt interna tidredovisningssystem. Denna omständighet kan förklara den stora ökningen av kostnader när det gäller taxiförläggningar. Tidigare har många av dessa ärenden felaktigt redovisats som körkortsärenden under gruppnummer 25. Detta har lett till att en för hög kostnad kommit att redovisas. Förändring i tidredovisningen kan även förklara mindre förändringar av kostnaden per ärende som till exempelvis för ärendegrupperna 25100 och 25101 (körkortstillstånd i annat fall än efter återkallelse).

När det gäller ärendegruppen förlängning enligt 3 kap 12 § körkortslagen har kostnaden ökat. Detta kan ha sin förklaring i att många av de mer utredningskrävande ärenden som inkom under år 2003 har avslutats år 2004.

Verksamhetsgren EU-stöd

Tabell 3.3 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren EG/EU-stöd

Kostnader för VG EG-/EU-stöd	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (exkl. OH)	15 749	30,7
varav EG:s strukturfonder (304)*	6 702	12,7
varav Stöd till jordbruket (601)**	4 725	11,9
varav Stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder exklusive kompetensutveckling (602)	1 152	2,6
varav Stöd till kompetensutvecklingsåtgärder inom lantbruket (603)	3 154	3,5
varav Stöd till fisket (622)	16	0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	7 772	6,4
Totala kostnader VG EG-/EU-stöd (inkl. OH)	23 521	37,1

*Nästan två årsarbetskrafters ökning, vilket beror på ökat arbete inför kommande strukturfondsperiod samt att samtliga program som rör Länsstyrelsen i Örebro län är mitt i genomförandet.

**Antalet årsarbetskrafter för Stöd till jordbruket är oförändrat jämfört med föregående år. Inför införandet av det nya gårdsstödet har Länsstyrelsen lagt ökade resurser på information och på utvecklingsprojekt som Jordbruksverket drivit. Tiden för ärendehandläggning och fältkontroller har fortsatt att minska.

Tabell 3.3.1 – Kostnader för strukturfondsadministrationen

Strukturfonds-administration (tkr)	Ramanslag (32:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
- beredningssekretariat	552,2	497,3	2,5
- förvaltningsmyndighet	1 128,4	757,6	2,88
- utbetalande myndighet	1 482,2	1 481,8	7,32
- urvalskontroll	286,3	282,1	0

Tabell 3.3.2 – Länsfakta inom EG/EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2004	2003	2002
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	16	5	0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	268 483	247 803	275 590
<i>varav</i> Mål 1	0	0	0
<i>varav</i> Leader +	0	0	0
<i>varav</i> miljöersättningar	64 747*	48 346	60 352
<i>varav</i> kompensationsbidrag	9 678	10 938	10 802
<i>varav</i> startstöd	1 041	750	800
<i>varav</i> investeringsstöd	3 683	2 524	3 170
<i>varav</i> arealstöd	184 325	182 539	183 615
<i>varav</i> djurbidrag (tackor)	1 014	969	951

* De projektstöd som utgörs av miljöersättningar ingår inte i denna post.

Mål: Länsstyrelsen skall i egenskap av förvaltningsmyndighet, utbetalande myndighet, beredningssekretariat och inom övrig handläggning förbättra effektiviteten vad gäller genomförandet av EU-stöden.

Åtgärder som har vidtagits i syfte att förbättra effektiviteten i genomförandet av EU-stöd

Länsstyrelsen i Örebro län är förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet för Mål 2 Västra samt URBAN II Göteborg. Dessutom är Länsstyrelsen utbetalande myndighet för två innovativa åtgärdsprogram, DUTEK och INDIGO. Beredningssekretariat finns för Mål 2 Västra samt Innovativa Åtgärder Östra Mellansverige (DUTEK). DUTEK avslutas vid årsskiftet 2004/2005. Under 2004 har utvärdering av programmets genomförande och organisation redovisats vid två seminarier. Utvärderingen har gett viktiga erfarenheter för arbetet med framtida projekt och program.

För att förbättra arbetet med de horisontella målen har Länsstyrelsen under hösten genomfört tre heldagsutbildningar i jämställdhet, integration och miljö. Vi har också tagit fram och spridit en broschyr, riktad till projektägare, om hur arbetet med de horisontella målen kan förbättras. Tre handläggarrträffar med utbetalande myndighet och samtliga beredningssekretariat har genomförts under året då det gemensamma arbetet diskuterats. Rutiner har samordnats och riktlinjer har tagits fram. Alla dessa insatser har riktats till Mål 2 Västra men också tillämpats inom URBAN II Göteborg.

Under året började den handlingsplan tillämpas som strukturfondsdelegationen för URBAN-programmet beslutade om i slutet av 2003. Aktiviteterna i handlingsplanen utgår från de rekommendationer som halvtidsutvärderingen av URBAN-initiativet utmynnade i och ska förbättra måluppfyllelsen i programmet.

I oktober började arbetet med den uppföljning av programmets halvtidsutvärdering som ska genomföras fram till 31 december 2005. En plan för genomförandet har tagits fram. Analysarbetet startar under 2005.

En projektmässa genomfördes i Mariestad den 30 september för Mål 2 Västra, då pågående projekt fick möjlighet att presentera sig och sina verksamheter. Under mässan genomfördes

seminarier om de horisontella målen. Syftet med projektet var också att skapa en mötesplats för projekten. Parallellt med mässan genomfördes ett partnerskapsmöte.

URBAN-initiativet genomförde en projektmässa den 22 november. Temat var "Göteborg – europeisk storstad i förändring". Vid ett antal parallella seminarier fick projekten tillfälle att presentera sig och beskriva på vilket sätt de bidrar till programmets mål. Som avslutning på mässan genomfördes en paneldebatt med diskussionsämnet "Staden som tillväxtmotor – segregation som hot".

Under 2003 genomfördes en halvtidsutvärdering av Mål 2 Västra, och med dess slutsatser som grund har Länsstyrelsen under 2004 utvärderat avslutade projekt i Mål 2 Västra.

Under året har en medarbetare från Länsstyrelsen medverkat i en projektgrupp ledd av NUTEK, som syftar till att förbättra arbetet med integreringen av horisontella mål i svenska strukturfondsprogram. Gruppen har besökt strukturfondsregioner i Storbritannien, Tyskland och Nederländerna för att studera hur man arbetar med horisontella mål i dessa länder.

I vilka fall finansiella korrigeringar/skadestånd enligt artikel 39 i EU:s förordning 1260/99 förekommer

Länsstyrelsen har fattat fyra beslut om återkrav av EU-medel under 2004 till ett sammanlagt belopp av 378 065 kronor.

Anledningen till besluten om återkrav har bland annat varit att projektintäkter inte har redovisats, att statsstödsreglerna inte har följts samt att det har bedrivits utbildningsinsatser i projekt finansierade av regionalfonden.

Åtgärder som genomförts inom respektive strukturfondsprogram för att uppfylla EU:s krav på kontroll och uppföljning

I slutet av 2003 började utbetalande myndighet ändra sitt arbetssätt vid granskning av rekvisitioner. Ändringen har genomförts fullt ut under 2004 och innebär att vi arbetar med stickprovskontroller utifrån en bedömd risk i varje projekt. Inför varje rekvisition gör vi en genomgång, med hjälp av en checklista/granskningsplan, för att kunna bedöma i vilket kostnadsslag risken för felaktigheter är störst. Det ändrade arbetssättet har inneburit en högre kvalitet på granskningen i och med att resurserna kan läggas där riskerna bedöms vara störst.

Den löpande uppföljningen genomför vi i form av del- och slutbesök hos projekten. Besöken görs av beredningshandläggare och utbetalningshandläggare. Dessutom genomförs en telefonuppföljning i samband med att projekten startas.

Under året har så kallade 5-procentskontroller (kontroll enligt art 10, 438:2001) genomförts hos fyra projekt inom Mål 2 Västra och ett projekt inom URBAN II Göteborg. Kontrollerna genomförs av Länsstyrelsen i Jämtlands län, som ansvarar för urvalskontroller inom Mål 2 Västra och URBAN II Göteborg.

Mål: Utbetalande myndighets utbetalningar av medel från EU:s strukturfonder skall göras inom en månad efter det att fullständig rekvisition inlämnats till utbetalande myndighet.

Antal utbetalningar, storleken på dessa samt väsentliga avvikelser från målet att betala ut stöd inom en månad, för respektive strukturfondsprogram

Tabell - Utbetalningar och förskott inom regional utvecklings EU-stöd

	Antal utbetalningar	Summa	Antal förskott	Summa
Mål 2 Västra	435 st	183 534 647 kr	1 st	100 000 kr
URBAN II	87 st	10 171 561 kr	3 st	120 000 kr
IÅ DUTEC	60 st	11 414 511 kr	-	-
IÅ INDIGO	8 st	4 913 553 kr	-	-

Samtliga utbetalningar har gjorts inom en månad från inkommen komplett rekvisition. Prognoser gjorda i början av året indikerade att anslaget för socialfonden inte skulle räcka till. Under våren äskades därför ytterligare tio miljoner kronor i anslag för socialfonden. Av dessa har endast tre miljoner kronor utnyttjats, vilket beror på att projektägarna inte har rekvirerat medel i den takt som låg till grund för prognoserna.

Verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning

Tabell 3.4 – Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter 2004 för verksamhetsgren Övrig ärendehandläggning

Kostnader för VG Övrig handläggning	Kostnader (tkr)	Års- arbetskrafter
Totala kostnader VG Övrig handläggning (exkl. OH)	4 477	9,3
varav Medborgarskap (202)	12	0
varav Överförmyndare (203)	62	0,1
varav Begravningsfrågor(204)	75	0,2
varav Näringsrättsliga frågor och konkurrens (205)	113	0,2
varav Lönegaranti, deponeringar m.m. (207, 208)	497	1,1
varav Ärenden enligt ordningslagen, delgivning, m.m. (213,214, 219)	126	0,2
varav Överklaganden av kommuns beslut enligt PBL (403)	341	0,6
varav Markanvändningsfrågor m.m. (405-407, 409)	301	0,7
varav Stöd till boende (41)	276	0,6
varav Kulturmiljö (436, 439)	134	0,3
varav Ärenden inom naturvård och miljöskydd (505, 509, 521-523, 529, 531, 539, 541, 543, 549, 551, 559, 561-563, 569, 571, 579)	2 095	4,3
varav Jordbruksfastigheter m.m. (606, 609)	445	1,0
Verksamhetsgrenens andel av myndighetsövergripande kostnader (10 + 11)	2 209	1,8
Totala kostnader VG Övrig handläggning (inkl. OH)	6 686	11,1

Tabell 3.4.1 – 3.4.2 Länsfakta Stöd till boende

Tabell 3.4.1

Genomsnittlig genomloppstid för första beslutet	2004	2003
Kompleta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	68	82
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	60	60
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	134	139
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	100	100
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/studentbostäder (dgr)	2	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	0	0

Icke kompletta		
Nybeviljade bidrag för ny- och ombyggnader enl. 1993 års regelsystem (dgr)	135	158
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	88	73
Nybeviljade investeringsbidrag till hyresbostäder (dgr)	69	187
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	33	100
Andel icke kompletta ärenden (%)	75	75
Nybeviljade investeringsstimulans till hyres-/ studentbostäder (dgr)	89	0
Andel ärenden med genomloppstid > 60 kalenderdagar* (%)	50	0
Andel icke kompletta ärenden (%)	80	0

Tabell 3.4.2

Beslut om stöd (antal första beslut)	2004	2003
Reguljära stöd		
Räntebidrag nybyggnad, 1993 års regelsystem	10	6
Räntebidrag ombyggnad, 1993 års regelsystem	16	20
Radonbidrag egnahem	40	49
Tillfälliga stöd		
Anslutning till fjärrvärme	0	8
Minskad elanvändning i bostäder m.m.	45	421
Hissbidrag	1	0
Bidrag till solvärme	65	58
Investeringsstimulans till studentbostäder	2	0
Investeringsbidrag till hyresbostäder	4	4
Investeringsstimulans till hyresbostäder	3	0

	2004	2003
Avskrivningsbeslut	25	23
Avslagsbeslut	20	137
Omprövningsbeslut	43	62
Återkallade beslut	52	94
Utbetalningsbeslut	232	569
Totalt	372	885

Mål: För ärendehandläggning som ej omfattas av någon av de övriga verksamhetsgrenarna inom verksamhetsområdet gäller det övergripande målet för verksamhetsområdet.

Till ärendegruppen näringsrättsliga frågor och konkurrens hör bland annat bilskrotningsärenden. Dessa ärenden har under året ökat kraftigt i antal vilket har föranlett de ökade kostnaderna.

Intäkterna för lönegarantierna täcker inte de kostnader Länsstyrelsen har för att hantera denna ärendegrupp. Antalet företag som har försatts i konkurs har varit relativt konstant under perioden år 2002 till år 2004. Antalet personer som är berättigade till lönegaranti har emellertid i princip fördubblats. Den ökade kostnaden härrör till den ökade mängden personer i dessa ärenden.

När det gäller minskningen av kostnader för boendefrågor beror detta huvudsakligen på att det finns ärendebalanser inom ärendegruppen. Balanserna har uppkommit genom att andra ärendegrupper har prioriterats under året.

Övrig rapportering

Mål: Länsstyrelserna skall verka för att skapa en mer *Attraktiv Arbetsplats* samt en långsiktig och god personalförsörjning med för verksamheten ändamålsenlig kompetens.

Personalstrukturen 2002-2004

Antalet anställda den 31 december fördelade på kön, åldersgrupper och anställningsformer

Kön	Ålder	Antal anställda 2002-12-31				Antal anställda 2003-12-31				Antal anställda 2004-12-31			
		Fast	Tidsb.	Summa	Andel	Fast	Tidsb.	Summa	Andel	Fast	Tidsb.	Summa	Andel
Män	-34	13	9	22	29%	15	10	25	30%	16	8	24	28%
	35-44	10	2	12	16%	17	-	17	20%	15	4	19	22%
	45-54	25	2	27	36%	26	-	26	32%	22	2	24	27%
	55-64	13	1	14	18%	12	2	14	17%	18	2	20	23%
	65-	-	1	1	1%	-	1	1	1%	-	-	-	-
	Alla	61	15	76	100%	70	13	83	100%	71	16	87	100%
Kvinnor	-34	22	11	33	30%	27	5	32	27%	24	7	31	27%
	35-44	16	4	20	18%	22	5	27	23%	26	5	31	27%
	45-54	25	4	29	27%	23	6	29	25%	22	2	24	20%
	55-64	23	4	27	25%	27	3	30	25%	27	3	30	26%
	65-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Alla	86	23	109	100%	99	19	118	100%	99	17	116	100%
Samtliga	-34	35	20	55	30%	42	15	57	28%	40	15	54	27%
	35-44	26	6	32	17%	39	5	44	22%	41	9	49	24%
	45-54	50	6	56	30%	49	6	55	27%	44	4	48	24%
	55-64	36	5	41	22%	39	5	44	22%	45	5	50	25%
	65-	-	1	1	1%	-	1	1	1%	-	-	-	-
	Alla	147	38	185	100%	169	32	201	100%	170	33	203	100%

Personalsituationen 2004

Personalomsättning september 2003 till september 2004 fördelad på kompetens kategorier, kön och åldersgrupper.

Kompetenskategori: Ledningskompetens

Kön	Ålder	Antal -03	Antal -04	Netto	Id 03 - 04	Nya -04	Avg -03	Omsättning
Män	-34	0	0	0	0	0	0	0%
	35-44	2	2	0	2	0	0	0%
	45-54	3	1	-2	1	0	0	0%
	55-	1	4	3	3	1	0	0%
	Alla	6	7	1	6	1	0	0%
Kvinnor	-34	0	0	0	0	0	0	0%
	35-44	0	2	2	0	2	0	0%
	45-54	1	1	0	1	0	0	0%
	55-	1	1	0	1	0	0	0%
	Alla	2	4	2	2	2	0	0%
Samtliga	-34	0	0	0	0	0	0	0%
	35-44	2	4	2	2	2	0	0%
	45-54	4	2	-2	2	0	0	0%
	55-	2	5	3	4	1	0	0%
	Alla	8	11	3	8	3	0	0%

Kompetenskategori: Kärnkompetens

Kön	Ålder	Antal -03	Antal -04	Netto	Id 03 - 04	Nya- 04	Avg -03	Omsättning
Män	-34	20	18	-2	15	3	2	11%
	35-44	14	12	-2	10	2	1	8%
	45-54	21	15	-6	15	0	1	0%
	55-	14	17	3	16	1	1	6%
	Alla	69	62	-7	56	6	5	8%
Kvinnor	-34	31	20	-11	18	2	2	8%
	35-44	24	21	-3	19	2	1	4%
	45-54	20	17	-3	17	0	3	0%
	55-	7	11	4	11	0	1	0%
	Alla	82	69	-13	65	4	7	5%
Samtliga	-34	51	38	-13	33	5	4	9%
	35-44	38	33	-5	29	4	2	6%
	45-54	41	32	-9	32	0	4	0%
	55-	21	28	7	27	1	2	4%
	Alla	151	131	-20	121	10	12	7%

Kompetenskategori: Stödkompetens

Kön	Ålder	Antal -03	Antal -04	Netto	Id 03 - 04	Nya -04	Avg -03	Omsättning
Män	-34	2	3	1	2	1	1	40%
	35-44	1	2	1	2	0	0	0%
	45-54	2	5	3	5	0	0	0%
	55-	1	1	0	1	0	1	0%
	Alla	6	11	5	10	1	1	12%
kvinnor	-34	1	6	5	4	2	1	29%
	35-44	0	4	4	3	1	0	0%
	45-54	8	5	-3	5	0	0	0%
	55-	23	16	-7	16	0	3	0%
	Alla	32	31	-1	28	3	4	10%
Samtliga	-34	3	9	6	6	3	2	33%
	35-44	1	6	5	5	1	0	0%
	45-54	10	10	0	10	0	0	0%
	55-	24	17	-7	17	0	3	0%
	Alla	38	42	0	38	4	5	10%

Kompetenskategori: Samtliga oavsett kompetenskategori

Kön	Ålder	Antal -03	Antal -04	Netto	Id 03 - 04	Nya 04	Avg -03	Omsättning
Män	-34	22	25	3	19	6	3	13%
	35-44	17	18	1	14	4	1	6%
	45-54	26	24	-2	22	2	1	4%
	55-	17	23	6	21	2	1	5%
	Alla	82	90	8	76	14	6	7%
Kvinnor	-34	32	32	0	26	6	3	9%
	35-44	24	31	7	24	7	1	4%
	45-54	29	25	-4	25	0	3	0%
	55-	32	30	-2	30	0	5	0%
	Alla	117	118	1	105	13	12	10%
Samtliga	-34	54	57	3	45	12	6	11%
	35-44	41	49	8	38	11	2	4%
	45-54	55	49	-6	47	2	4	4%
	55-	49	53	4	51	2	6	4%
	Alla	199	208	9	181	27	18	9%

Personalomsättningen på hela Länsstyrelsen har sjunkit från 10 procent (september 2002 till september 2003) till 9 procent (september 2003 till september 2004). Personalomsättningen för männen har sjunkit från 14 procent till 7 procent och för kvinnorna har personalomsättningen ökat från 7 procent till 10 procent.

Utbildningsnivå på fast anställd personal fördelad på kompetenskategorier och kön

Kompetenskategori: Ledningskompetens

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	0	6	6	0
Kvinnor	0	0	3	3	0
Samtliga	0	0	9	9	0

Kompetenskategori: Kärnkompetens*

Kön	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	0	7	49	44	5
Kvinnor	2	9	55	53	2
Samtliga	2	16	104	98	6

Kompetenskategori: Stödkompetens*

	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
Kön			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	3	1	5	5	0
Kvinnor	4	16	10	10	0
Samtliga	7	17	15	15	0

Kompetenskategori: Samtliga oavsett kompetenskategori*

	Förgymnasial	Gymnasial	Eftergymnasial		
Kön			alla	varav 1-4 år	varav 5- år
Män	3	8	60	55	5
Kvinnor	6	25	68	66	2
Samtliga	9	33	128	121	7

* Kodningen av kompetenskategorierna har ändrats utifrån den fastställda definitionen. Detta har påverkat antal medarbetare inom de olika kompetenskategorierna. Strukturen som sådan inom Länsstyrelsen har inte förändrats.

Kompetensförsörjning

För att Länsstyrelsen ska kunna genomföra sina uppdrag är det en förutsättning att det finns kompetent personal. Målsättningen är därför att inom den fastställda ekonomiska ramen ha det antal anställda med den personalstruktur och kompetensnivå som krävs för att nå verksamhetsmålen både på kort och på lång sikt.

Målsättningen för kompetensförsörjningen inom Länsstyrelsen för 2004

- Vi ska skapa mångfald när det gäller ålder, kön och etnisk bakgrund.
- När det gäller den etniska mångfalden ska vi nå upp till nivån 7 procent, som är nivån inom den statliga sektorn.
- Vad gäller könsfördelningen är målet under denna tid att fördelningen mellan kvinnor och män ska vara minst 60/40 eller jämnare, inom enheterna, myndigheten som helhet, åldersgrupperna och inom kompetenskategorierna.
- Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för vår långsiktiga kunskapsutveckling och ett viktigt mål är att arbeta systematiskt med detta. En idé ska tas fram för hur vi ska arbeta strategiskt med kompetensförsörjning.
- Vi ska fortsätta vårt förbättringsarbete för att Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsplats, ett arbete som inkluderar arbetsformer, medarbetarskap, ledarskap, motivation och lärandeprocesser. Självutvärdering enligt CAF-metoden har tidigare genomförts.

Resultat

Personalstrukturen

Inom Länsstyrelsen som helhet överstiger inte någon av andelarna män och kvinnor 60 procent. Däremot har vi inte lyckats uppnå detta inom samtliga enheter. På sikt kan vi förändra personalstrukturen i samband med rekrytering.

Någon markant förändring i åldersstrukturen har inte skett. Av våra anställda är 27 procent under 34 år. Antalet medarbetare inom åldersgruppen 45–54 år har minskat med 3 procent, medan åldersgruppen över 55 år har ökat något.

Under året har vi rekryterat 7 procent med annan etnisk bakgrund. En stor del av de sökande med annan etnisk bakgrund har relevant utbildning men saknar ofta nödvändig arbetslivserfarenhet.

Vi har i dagsläget inte svårt att rekrytera personal. Vi har många sökande till tjänsterna inom vissa grupper kan det dock vara en viss svårighet att rekrytera personal med arbetslivserfarenhet. Löner, utvecklingsmöjligheter och delaktighet är bland annat faktorer som har avgörande betydelse i konkurrensen om personal.

Strategisk kompetensförsörjning

Under 2004 har en PM om systematisk kompetensplanering tagits fram. Vid enheten miljöskydd har arbetet med att kartlägga kompetensområden genomförts, och det förs individuella samtal mellan chef och medarbetare utifrån kompetensområdena. Som hjälpmedel i processen har man använt handledningsmaterial från Statens Kompetens- och kvalitetsråd (KKR).

Att arbeta med att kartlägga individens och gruppens kompetensområden ger kunskap om både nyckelkompetenser och brister i kompetens. Denna kunskap är viktig vid planering av rekrytering, utbildningsinsatser med mera. Svårigheten är att avgränsa de olika kompetensområdena, så att kunskapen blir hanterbar vid samtal och sammanställning.

Länsstyrelserna i Mälardalen har samverkat i att genomföra utbildningar i introduktions- och förvaltningsutbildning och projektledning.

Förbättringsarbete 2004

Som en del i kvalitetsarbetet har vi genomfört en självutvärdering enligt CAF-metoden, och under 2004 har ett förbättringsprogram pågått.

Ett program för förbättringar inom nio områden har tagits fram. Som en del i detta har vi skapat nya arbetsformer inom enheterna, som innebär att vi bildat produktionsgrupper med gruppleddare. Syftet har varit att skapa tydligare ledning och också ge bättre möjlighet att följa upp verksamheten. Ett viktigt syfte har också varit att medarbetarna ska bli mer synliga i organisationen. Rollen som gruppleddare ger också möjlighet till utveckling i organisationen.

Utbildning för gruppleddare har genomförts under hösten och kommer att fortsätta under våren 2005.

Mål för kompetensförsörjningen 2005 – 2008

Under denna period kommer vi att sträva efter en personalstruktur som visar på mångfald vad gäller kön, ålder och etnisk bakgrund, inte bara på Länsstyrelsen som helhet utan också inom våra respektive enheter. Vi ska ha den kompetensnivå inom Länsstyrelsen som krävs för att nå verksamhetsmålen på kort och lång sikt.

- Vår målsättning de närmaste åren är att mångfalden ska öka vad gäller kön, ålder och etnisk bakgrund.
- Vi kommer att fortsätta utveckla ledarskapet i organisationen. Det gäller både chefer och gruppleddare.
- Vi ska successivt genomföra strukturerad kompetensplanering på samtliga enheter.
- Länsstyrelsen ska vara en attraktiv arbetsplats för dels våra medarbetare som redan är anställda men också för sökande med relevant utbildning och erfarenhet.

Prognos pensionsavgångar 2004

Antalet beviljade delpensioner, antalet ålderspensionsavgångar och antalet kvarstående ålderspensionärer i tjänst 2004 samt antalet 65-åringar 2005-2010

Kön	2004			Antalet 65-åringar					
	Delpensioner	Ålderspensionsavgångar	Ålderspensionärer i tjänst	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Män	1	0	1	0	0	1	2	3	1
Kvinnor	1	1	0	0	1	3	1	2	3
Samtliga	--2	1	1	0	1	4	3	5	4

Vi har få pensioneringar de närmaste åren, men fr o m 2007 ökar antalet medarbetare som går i pension.

Sjukfrånvaron 2003 - 2004

Sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid, fördelad på kön, åldersgrupper och sjukfrånvarons längd

Kön	Ålder	2003			2004		
		Antal anställda	Total andel sjukfrånvaro	Andel sjukfrånvaro 60 dagar och längre*	Antal anställda	Total andel sjukfrånvaro	Andel sjukfrånvaro 60 dagar och längre
Män	-29	19	4,6	91,5	13	1,4	0,0
	30-49	38	3,7	78,7	39	3,9	63,0
	50 -	36	3,9	66,3	49	3,3	48,0
	Alla	93	3,9	76,1	101	3,4	54,0
Kvinnor	-29	14	1,2	0,0	14	0,7	0,0
	30-49	64	4,7	54,9	69	3,1	31,0
	50 -	47	5,6	73,6	47	5,2	57,0
	Alla	125	4,7	62,6	130	3,7	44,0
Samtliga	-29	33	3	75,3	27	1	0,0
	30-49	102	4,3	63,2	86	3,4	46,0
	50 -	83	4,9	71,1	118	4,3	54,0
	Alla	218	4,4	67,8	231	3,5	48,8

*En justering av sjukfrånvaron över 60 dagar har gjorts i 2003 års redovisning.

Sjukfrånvaron har även under 2004 fortsatt att minska. Under 2004 har den minskat från 4,4 procent till 3,5 procent. Framförallt är det sjukfrånvaron för kvinnor som minskat. Kvinnor över 50 år svarar för den högsta frånvaron. Sjukfrånvaron över 60 dagar har minskat från 67,8 procent till 48,8 procent.

Orsakerna till sjukfrånvaro är komplexa. Vi har som arbetsgivare stort ansvar att se arbetsmiljön som en integrerad del av verksamheten och på olika sätt minska sjukfrånvaron. Men möjligheten att påverka sjukfrånvaron är också beroende av levnadsvillkor, familjesituation och livsstil, som tillhör det privata. Åldersstrukturen är också en viktig faktor.

Mål och resultat av hälsoarbetet och utvecklingen av en attraktiv arbetsplats

Vår ambition är att vi ska vara en attraktiv arbetsplats som kännetecknas av delaktighet, bra ledarskap och medarbetarskap, utvecklingsmöjligheter samt god och hälsofrämjande arbetsmiljö.

För att nå framgång i att vara en attraktiv arbetsplats ur hälsosynpunkt måste insatserna inrikta sig på flera nivåer, på individ-, grupp- och organisationsnivå.

I vårt systematiska arbetsmiljöarbete har fokus legat på att se till att vi har ergonomiskt bra arbetsplatser. Vi har genomfört en ergonomisk genomgång av arbetsplatserna, liksom utbildningsinsatser inom ergonomiområdet. Vi har införskaffat en hel del ergonomiskt lämplig utrustning.

Vi har ett väl utvecklat samarbete med vår företagshälsovård. Vi använder oss av deras tjänster i ett tidigt skede när det gäller stödsamtal, sjukgymnastik, mental träning och liknande.

Under året har cheferna fått utbildning i arbetsmiljö med inriktning mot psykosociala arbetsmiljöfaktorer och också med fokus på chefens egen stress.

Vi har under året fortsatt att stimulera till friskvårdsaktiviteter. Vi erbjuder 1000 kr som stimulans till egen friskvård, och vi har också hyrt in ytterligare lokaler för gemensamma motionsaktiviteter. Vi har en aktiv kamratförening som får medel för att anordna gemensamma aktiviteter med stor bredd. Detta fyller en stor funktion för den sociala gemenskapen, inte minst för dem som nyanställs.

Under 2004 har det pågått ett förbättringsarbete, utifrån bland annat en självvärdering enligt CAF-metoden. Vårt förbättringsarbete under året har varit en del i att göra Länsstyrelsen till en attraktiv arbetsplats. Vi har infört produktionsgrupper med gruppleddare och vår avsikt är dels att lättare kunna sätta upp mål för verksamheten och dels att lättare kunna göra uppföljningar. Ett annat syfte är också att medarbetarna ska bli mer sedda, vilket efterfrågats i vår organisation. Produktionsgrupper med gruppleddare skapar också utvecklingsmöjligheter i den i övrigt platta organisationen.

För att nya medarbetare ska få en bra start har vi sedan ca två år kompletterat det individuella introduktionsprogrammet med en länsstyrelseövergripande introduktion som sträcker sig över ett halvår. Vi har under året genomfört en del förbättringar i den interna informationen till medarbetarna, bland annat genom regelbundna informationsträffar för all personal och genom medarbetarbrev som skickas via e-post.

Tabell 3.4.3 – Avgifter och andra inkomster

Avgifter m.m., resultatområde/ärendegrupp	Antal avgjorda ärenden	Intäkter, tkr	Kostnader, tkr (inkl. OH)	Netto, tkr
Ärenden enligt stiftelseförordningen				
- tillsyn	210	86	68	18
- registrering	45	105	273	-168
Ärenden enligt förordning om bevakningsföretag	192	37	259	-222
Kameraövervakning	65	88	137	-49
Försäljning tjänster (resurssamverkan)				
- lokalvård	-	-	-	-
- övrigt	-	-	-	-
Pantbanksärenden	0	0	0	0
Lönegarantiärenden	26	530	668	-138

Utgående balans – 8

Ingående balans - 7

Tabell 3.4.4 – Representation

Kostnader för representation (tkr)	2004	2003	2002
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	151	124	108
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	369	428	348

Kostnaderna för intern och extern representation varierar något mellan åren. Länsstyrelsen har strikta interna regler för representationen och nivån bedöms som rimlig

Tabell 3.4.5 – Lokaler

Lokaler	2004	2003
Lokalkostnader residens (tkr) 103	1 091	988
Lokalyta residens (m ²) *	1 232	1 232
Lokalkostnad per m ² i residenset	886	802
Lokalkostnad exkl. residenset 113	9 402	8 820
varav lokalkostnader för kontorslokaler inkl. biytor	9 156	8 605
Lokalyta exkl. residens (m ²)	6 142	6 142
varav lokalyta för kontorslokaler inkl. biytor	5 173	5 173
Lokalkostnad per m ² exkl. residens	1 531	1 436
Lokalkostnad per m ² för kontorslokaler inkl. biytor	1 770	1 663
Lokalkostnad per årsarbetskraft exkl. residenset (tkr) **	53	51
Lokalkostnad per årsarbetskraft för kontorslokaler inkl. biytor	51	49
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²) för kontorslokaler inkl. biytor	29	30

* Uppgifterna om lokalyta avser förhållandena den 31 december respektive år.

** För beräkning av årsarbetskrafter hänvisas till FÅB (2000:605), ESV:s allmänna råd till 2 kap. 4 §.

Kostnader för lokalvård exkl. residens samt i vilken regi lokalvården bedrivs (egen eller entreprenad)

Kostnaden för lokalvården uppgick till 593 tkr. Lokalvårdstjänsterna upphandlas externt.

Driftskostnader för larm och bevakning samt säkerhetsåtgärder i Länsstyrelsen lokaler

Kostnaderna för larm och bevakning uppgick under 2004 till 141 tkr.

I Länshuset finns automatiskt brandlarm samt ett inbrottslarm kopplat till en bemannad larmcentral (skalskydd). Dessutom finns avtal om ronderande vakt. Kontinuerligt sker översyn av brandskyddsutrustning. Motsvarande säkerhetsåtgärder finns i Örebro slott, residenset. Dessutom finns där kamerabevakning. Fastighetsägaren, SFV, kommer att under 2005 att komplettera brandlarmet. Skalskyddet och larmet är reviderat och utökat under 2004.

Investeringskostnader under året för förbättring på annans fastighet

Under året har Länsstyrelsen gjort investeringar med 479 tkr avseende förbättringar på annans fastighet.

Kommentera ev. större avvikelser/förändringar jämfört med tidigare år.

Det finns inga väsentliga skillnader mellan åren.

Planerade större lokalförändringar

Inga lokalförändringar planeras i nuläget.

Kostnader på ramanslaget

Kostnader på ramanslaget 32:1 (%)	2004	2003	2002
Personalkostnadernas andel	76,0	76,8	75,9
Lokalkostnadernas andel	10,7	11,6	11,8
Övriga kostnaders andel	13,3	11,6	12,3
Totalt	100 %	100 %	100 %

Uppdrag som skall redovisas i årsredovisningen 2004

Länsstyrelserna skall redovisa internationella insatser. Härvid skall även kostnader och finansiering redovisas

Regional utveckling: Inom samarbetet Östra Mellansverige (DUTEC) har en Interreg III C-ansökan om ramprogram arbetats fram med namnet TOWER – Towards Sustainable Excellence by Innovating Regions. I TOWER-samarbetet ingår fem regioner: Östra Mellansverige (DUTEC), North West England (Storbritannien) Gelderland (Nederländerna), South Great Plain (Ungern) och Rhône-Alpes (Frankrike). Syftet med programmet är att skapa och förbättra regionala strategier, metoder och verktyg för hållbar ekonomisk utveckling genom interregional samverkan och utbyte. Programmet avser erfarenhetsutbyte och gemensamt utvecklingsarbete av strategier och metoder inom ramen för det regionala tillväxtarbetet, med tonvikt på teknikutveckling i SME, entreprenörskap och miljödriven affärsutveckling. Ansökan avser perioden 2005-2007 och det är Länsstyrelsen i Östergötland som är så kallad lead partner och ansvarig för ansökan. Beslut meddelas i januari 2005..

Miljö: Länsstyrelsen deltar via en miljöhandläggare i ett IMPEL-projekt, som syftar till att öka samsynen inom EU på nyttiggörande av restprodukter. Restproduktanvändning rymmer ett stort antal strategiska och svåravvägda frågor, som har stor betydelse både miljömässigt och ekonomiskt. En samsyn kring de komplexa avfallsfrågorna är önskvärd inte bara mellan län och kommuner utan även mellan EU:s medlemsstater. IMPEL bekostar resor och deltagande i det seminarium som ingår i projektet. Länsstyrelsen svarar för övriga kostnader.

Länsstyrelserna skall redovisa om, och i så fall hur, beroendet av el, telekommunikationer och samhällsviktiga IT-system utgör en begränsning för myndigheten att kunna bibehålla en godtagbar fredstida förmåga även vid svåra påfrestningar på samhället i fred eller en godtagbar förmåga vid höjd beredskap. Innebörd av begreppen el, telekommunikationer och samhällsviktiga IT-system framgår av prop. 2001/02:158, Samhällets säkerhet och beredskap. Myndigheten skall också redovisa om ett angrepp med NBC-stridsmedel utgör en begränsning för ovan nämnda förmågor.

Tolkning

Länsstyrelsen tolkar att huvudsyftet med uppdraget är att hänvisa till *myndighetens verksamhet*, och därmed krishanteringsförmåga, när det gäller de situationer som anges i förordningen om åtgärder för fredstida krishantering och höjd beredskap, enligt SFS 2002:472, 3 §.

Beskrivning

Reservkraft finns för hela Länsstyrelsens hus, Länshuset, samt ledningscentralen. Ledningscentralen har renoverats under år 2004 och håller nu hög standard när det gäller tele-, IT- och elinstallationer. Miljön är också trivsam. El- och IT-utrustning är skalskyddad och driftsäkerheten har ökat. Redundans finns i tele- och IT-system till och från myndigheten. Under året har den interna IT-säkerheten förbättrats och en ny säkerhetsplan för IT antagits. IT-säkerhetsarbetet följer Krisberedskapsmyndighetens rekommendationer, 2003:3, Basnivå IT-säkerhet (BITS), tidigare FA 22-standard.

Länsstyrelsen bedömer, med de åtgärder som genomförts under 2004, att en godtagbar nivå uppnåtts när det gäller styrande teknisksystem.

Den krishanteringsorganisation som etablerades under 2003 har utvecklats under 2004 och prövats vid övningen SAMÖ 04 den 29 och 30 september. Länsstyrelsen nådde godtagbart resultat. Vid krishantering ökar länsstyrelsen sin ledningsförmåga i olika steg. Länsstyrelsens krishantering bygger på likhetsprincipen. Sker en kris under tjänstetid sker krishantering med ordinarie ledningsstruktur och ordinarie organisation. Länsstyrelsen har ständigt vakthavande beslutsfattare, VB, som nås via SOS Alarm. På icke tjänstetid larmas vid behov VB som i sin tur larmar beredningsgruppen. Beredningsgruppen fastställer krishanterningsnivå för Länsstyrelsen. Krisledning sker inledningsvis i ordinarie lokaler med ordinarie organisation (eller vald del av ordinarie organisation) och ordinarie utrustning. Om länsstyrelsens ledning bedömer att det finns ett hot mot huset eller myndigheten kan ledningen flytta till den teknikförstärkta och skalskyddade ledningscentralen. Ledningscentralens relativt begränsade utrymmen kan begränsa ledningskapaciteten rent personellt. Ledningsplatsen färdigställdes 1995 och har renoverats under 2004. Den har NBC-skydd och håller god standard. När det gäller personliga skyddsmasker för personalen är antalet masker och dess kvalitet fortfarande oklart.

Bedömning

Länsstyrelsen bedömer att den tekniska förutsättningen för krishantering, med hänsyn till de renoveringar som gjorts av ledningscentralen under året, är godtagbar. Ett direkt angrepp med NBC-stridsmedel, utan förvarning, kommer dock att kraftigt reducera länsstyrelsens krishanterningsförmåga.

Länsstyrelsen bedömer också, efter att ha genomfört övning SAMÖ 04, med efterföljande utvärderingar och genomgångar, att krishanterningsförmågan är godtagbar.

Länsstyrelserna skall kartlägga i vilken omfattning myndighetens verksamheter rör barn och redovisa de åtgärder som behövs för att utveckla och förbättra barnperspektivet i verksamheterna. Uppdraget baseras på den nationella strategin för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (prop. 1997/98:182) som anger att barnkonventionen och dess intentioner skall finnas med i allt beslutsfattande som rör barn. Med barn avses personer under 18 år.

Inom det sociala verksamhetsområdet fokuseras i tillsynen på barnperspektivet. Länsstyrelsen är genom sin tillsyn en viktig aktör för framgång i arbetet med att få genomslag för barnperspektivet inom socialtjänstens område. Någon myndighetsomfattande kartläggning har inte genomförts. Dock har en representant för myndigheten deltagit i Barnombudsmannens idékonferens för att framöver kunna förbättra det myndighetsövergripande arbetet med frågan.

Länsstyrelserna skall redovisa en kommenterad sammanställning över ansökningar och beslut avseende tillstånd enligt 2 kap. lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag sedan föregående redogörelse (den 15 juni 2003). Redogör kortfattat för de bedömningar som legat till grund för länsstyrelsens beslut.

Ansökningar och beslut avseende tillstånd enligt 2 kap. lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag under perioden 2003-06-16–2004-11-29.

Företag	Kommun	Ansökan	Beslut	Kommentar
Kumlabostäder AB	Kumla	2004-08-10	Beviljad 2004-09-10	Företaget säljer 4 fastigheter med totalt 55 lgh för att enligt kommunens önskan inte öka sin marknadsandel vid en planerad nyproduktion på 300 lgh under en femårsperiod. Länsstyrelsens bedömning är att bruksvärdeshyran inte påverkas av försäljningen.
Örebrobostäder AB	Örebro	2004-09-09	Beviljad 2004-10-01	Företaget säljer del av fastighet innehållande 18 lgh, 1 lokal på 225 kvm samt garage med 23 bilplatser. 76 lgh i kvarteret och 143 lgh i intilliggande kvarter finns kvar i företagets ägo. Länsstyrelsens bedömning är att bruksvärdeshyran inte påverkas av försäljningen.

Länsstyrelserna skall redovisa en sammanställning över de uppgifter om utdelningar från allmännyttiga bostadsföretag som lämnats till länsstyrelsen i enlighet med 1 kap. lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag. Länsstyrelserna skall också lämna en redogörelse för hur lämnad utdelning överensstämmer med bestämmelserna om högsta tillåtna utdelning samt redovisa vilka allmännyttiga bostadsföretag som ej lämnat uppgifter om utdelning.

Från länets allmännyttiga bostadsföretag har inga uppgifter om utdelningar kommit in till Länsstyrelsen.

Utöver den normala ärendehanteringens skall länsstyrelserna redovisa och bedöma resultatet av de viktigaste insatserna för att främja bostadsförsörjningen, varvid också åtgärder för att hantera bostadsöverskott skall beaktas. Länsstyrelserna skall också redovisa i vilken utsträckning arbetet med att främja bostadsförsörjningen integrerats med det övergripande miljömålsarbetet samt redogöra för eventuella målkonflikter.

Handlingsprogrammet för Livskvalitet, som planenheten utarbetat inom det regionala tillväxtprogrammet, utgör ett dokument för att främja ett ökat bostadsbyggande i länets kommuner samt för att öka samarbetet dem emellan och att marknadsföra och samordna boendemiljöer med viss karaktär.

Länsstyrelserna skall delta i arbetet med att genomföra EG:s direktiv för handel med utsläppsrätter (2003/87/EG) i Sverige enligt riktlinjerna i proposition 2003/04:31 samt ytterligare riktlinjer från Naturvårdsverket. Länsstyrelserna ska ansvara för att meddela tillstånd för att släppa ut växthusgaser. Länsstyrelserna kan ansöka om medel för detta arbete hos Energimyndigheten.

Arbetet har bedrivits under stor tidspress, vilket främst beror på att regelverket fastställdes sent och att någon sista tidpunkt inte föreskrivits för när ansökan måste lämnas in till Länsstyrelsen. Många företag lämnade inte in sin ansökan förrän i december trots att tillstånd till utsläpp av koldioxid måste finnas senast den 1 januari 2005.

Arbetet har dock underlättats av att Energimyndigheten utarbetat ett omfattande stöd i form av vägledning, ansökningsblanketter och beslutsmallar.

Länsstyrelserna skall medverka i NUTEK:s arbete med att anpassa och utveckla datasystemet STINS/NYPS

Länsstyrelsen lägger ner mycket tid framför allt på arbetet med NYPS. Tre medarbetare har deltagit i olika projektgrupper, och totalt har minst 250 timmar lagts ner på medverkan i grupper. Till detta kommer den tid som Länsstyrelsens medarbetare lägger på förberedelsearbete.

Länsstyrelserna skall kommentera andelen beviljade medel under anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder som avser medfinansiering av regionala tillväxtprogram respektive geografiskt avgränsade strukturfondsprogram. Länsstyrelserna skall i förekommande fall även kommentera och motivera varför medel på anslaget 33:1 inte medfinansierat nämnda program.

Totalt beviljade Länsstyrelsen 61,2 miljoner kronor under 2004 (se tabell 1.2.1). Av detta avser hela 55,4 miljoner kronor medfinansiering av det regionala tillväxtprogrammet (RTP) och 26 miljoner kronor medfinansierar strukturfondsprogrammet Mål 2 Västra. Beloppen avser både företagsstöd och regionala projektmedel.

Att andelen medfinansiering till RTP är så hög som 90 procent beror på att Länsstyrelsen beslutat att alla ansökningar som beviljas ska ligga inom ramen för de insatser som omfattas av RTP. Sysselsättningsbidrag samt stöd till kommersiell service är undantagna från kravet på koppling till RTP, så dessa stödformer har lite andra syften är de rent regionalpolitiska. Länsstyrelsen håller också en mindre summa medel till sådana insatser som kan bedömas vara särskilt bra för regionen men som kanske ändå inte går att knyta till RTP:s insatser.

Andelen medfinansiering till Mål 2 Västra är 43 procent, vilket också ligger i linje med Länsstyrelsens beslut om fördelning av medel. Strukturfonderna ger god uppväxling av de nationella medlen, och det ligger i vårt intresse att få så stor del som möjligt av EU-medlen till vårt län. Medlen inom Mål 2 Västra börjar nu bli fullteknade, varför andelen är lägre än förra året.

Länsstyrelserna skall redovisa grunderna för gjorda prioriteringar inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Det avser prioriteringar mellan företagsstöd och regional projektverksamhet. Det avser vidare prioriteringar mellan olika företagsstöd och mellan insatser inom den regionala projektverksamheten. Vid redovisning av detta skall även jämställdhets-, integrations- och miljöperspektiven innefattas genom att beskriva hur och i vilken utsträckning insatser har prioriterats som bidrar till att de nationella målen för respektive perspektiv uppnås.

Länsstyrelsen prioriterar liksom tidigare år i enlighet med de nationella riktlinjerna medfinansiering av det regionala tillväxtprogrammet samt strukturfondsprogrammen. Detta innebär att samtliga beslut om projektmedel och företagsstöd (utom sysselsättningsbidrag och stöd till kommersiell service) ska kunna motiveras utifrån det regionala tillväxtprogrammet. En mindre summa hålls öppen för projekt som inte kan inrymmas i tillväxtprogrammet, men som ändå bedöms vara till stor regional nytta.

Någon särskild prioritering mellan olika insatser i den regionala projektverksamheten eller mellan olika typer av företagsstöd görs inte, utan det är syftet i ansökningarna som avgör.

Länsstyrelsen arbetar för att projekt som beviljas regionala projektmedel ska integrera de horisontella perspektiven. Länsstyrelsen är i slutskedet av ett arbete med checklistor för integrering av de horisontella målen. Checklistorna ska kunna användas av både projektägare och Länsstyrelsens handläggare. Vissa punktinsatser sker också och under 2004 har två projekt inom åtgärden miljöteknik i det regionala tillväxtprogrammet beviljats medel. I länet pågår även vissa jämställdhetsprojekt som har finansiering sedan tidigare.

I beredningen av ansökningar om företagsstöd görs ingen prioritering utifrån de horisontella målen. Målen om ekonomisk tillväxt och sysselsättning är primära och överordnade de horisontella målen.

Länsstyrelserna skall redovisa erfarenheter av arbetet med IT-infrastrukturstöden till kommunerna. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Den bredbandsutbyggnad som sker i länet med hjälp av statligt stöd har genomförts enligt planerna och kommunerna har under 2004 kommit in med slutredovisningar. Därmed har också den återstående delen av beviljade stöd betalats ut. Under året har nya stödmedel om 20,1 miljoner kronor tillförts länet i och med att förordningen SFS 2004:619 trädde i kraft den 1 augusti 2004.

Stödperioden för bredbandsutbyggnad har förlängts till den 31 december 2006.

Länsstyrelsen deltar i ett nationellt samarbetsprojekt kallat Länssamverkan Bredband, där länen och regionerna bland annat har ett erfarenhetsutbyte om hanteringen av de statliga bredbandsstöden. Projektet har även täta kontakter med Svenska kommunförbundet, Post- och telestyrelsen samt Näringsdepartementet. Länsstyrelsen och kommunerna i länet har täta och schemalagda möten för frågor som rör hanteringen av de statliga stöden.

Genom dessa aktiviteter har arbetet med ansökningar om projektstöd, utbetalningar och slutredovisningar fungerat bra och uppgjorda tidplaner kunnat hållas.

Idag har över 92 procent av hushållen och företagen i länet möjlighet att få bredbandstjänster och Örebro län tillhör de främsta länen när det gäller täckningsgrad. De extra 500 miljoner kronor som regeringen beslutade om är ett resultat av Utvecklingsrådets initiativ om mer pengar till bredbandsutbyggnad.

Under 2004 har Länsstyrelsen tillsammans med kommunerna planerat för fortsatt bredbandsutbyggnad och målet är att få full bredbandstäckning. Förväntad täckningsgrad 2006 är ca 98 procent. *Mål:* Länsstyrelserna skall redovisa hur de arbetat med att införa ett kvalitetssäkringssystem, i form av ett styrdokument för de regionala företagsstöden, där jämställdhets-, integrations- och miljöperspektivet konkretiseras. Vidare skall de redovisa hur de i samverkan med NUTEK utvecklat arbetet. Uppdraget gäller inte länsstyrelserna i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län.

Länsstyrelsen arbetar enligt de principer som ligger till grund för kvalitetssäkringssystemet, men vi har ännu inte infört ett helt färdigt system enligt den struktur som NUTEK presenterat som underlag för styrdokumentet. Under året har delar av kvalitetssäkringssystemet som togs fram under 2003 implementerats och förstärkts i beredningsprocessen. Det gäller framför allt avsnitten om de horisontella målen, strategi och uppföljning/utvärdering.

Det horisontella målet jämställdhet har styrts upp genom ett frågeformulär som används i samband med besök på företagen för att Länsstyrelsen ska få bättre information om vilka konkreta åtgärder eller aktiviteter som gjorts eller planeras för att främja jämställdheten i verksamheten. Jämställdhetsplanen och svaren på frågorna ligger sedan till grund för bedömningen av hur företaget bidrar till att uppfylla det horisontella målet jämställdhet.

Miljöperspektivet beaktas på liknande sätt med ett antal frågor som rör investeringens miljöpåverkan, företagets miljöcertifiering, miljöpolicy, miljöorganisation och miljöansvariga för att kartlägga företagets miljöarbete. I samtliga ärenden där företaget är anmälnings- eller tillståndspliktigt hämtar vi in ett utlåtande från Länsstyrelsens miljöenhet eller kommunens miljöförvaltning.

Integrationsaspekten är svårare att bedöma, men Länsstyrelsen låter företaget redogöra för vilka insatser som genomförts eller planeras för att underlätta för människor med annan etnisk bakgrund att få anställning, exempelvis hur platsannonser utformas. Vi har inte kommit lika långt med målet integration som med de övriga horisontella målen.

Kring strategiarbetet har en marknads- och utvecklingsplan tagits fram som beskriver vilka informationsinsatser och aktörer som Länsstyrelsen ska jobba med i respektive kommun för att effektivisera arbetet med företagsstöden. Under 2004 har flera insatser gjorts där information om företagsstöden och hur stöden är kopplade till det regionala tillväxtprogrammet spridits till företag, företagarföreningar, kommuner, finansiärer och andra representanter för näringslivet. Möten har hållits med intressenter i flera kommuner och insatserna kommer att fortsätta under 2005.

Uppföljning och utvärdering har fått ett ökat utrymme där en del av länets prioriteringar som legat till grund för beslut om företagsstöd följts upp och utvärderats. Utifrån resultaten har återkoppling skett och slutsatserna av rapporterna kommer att utgöra underlag för kommande prioriteringar och insatser.

De avsnitt i styrdokumentet som kommer att utvecklas ytterligare är avsnitten om mål (mätbara indikatorer) kopplade till RTP samt det horisontella målet integration. En grupp är tillsatt där en representant för NUTEK samt en för var och en av länsstyrelserna i Västerbottens, Västernorrlands och Örebro län ska ta fram ett underlag till samtliga länsstyrelser om hur de horisontella målen kan konkretiseras.

Tillsammans med andra länsstyrelser jobbar NUTEK med hur specifika mätbara regionala mål för företagsstöden kan formuleras utifrån målen i RTP. Länsstyrelsen tar del av gruppens arbete och deltar i gemensamma träffar där diskussioner förs om hur styrdokumentet kan förbättras i det här avseendet. *Mål:* Särredovisning av de medel som erhållits från anslaget 33:5 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 för medfinansiering av bidrag avseende företagsstöd i samband med utbetalning från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Därutöver den del som i detta sammanhang utbetalats från länsstyrelsen i form av stöd.

Under 2004 har 18 miljoner kronor betalats ut i företagsstöd. Mål 2 Västra finansierar sju miljoner kronor med medel från anslaget 33:5 Europeiska Regionala utvecklingsfonden. Länsstyrelsen har rekvirerat 3,5 miljoner för utbetalda stöd till och med kvartal 2 2004. Kvartal 3-4 för år 2004 redovisas under första kvartalet 2005, då utbetalningar för de resterande 3,5 miljoner kronor redovisas.

Under 2004 har vi även mottagit 2,6 miljoner kronor från anslaget 33:5 för medfinansiering av företagsstöd som utbetalades under kvartal 3-4 år 2003 och redovisades 2004.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

		2004	2003	2002	2001	2000
Låneram	beviljad	4 500	3 500	3 000	3 000	3 000
	utnyttjad	3 823	3 480	2 880	2 055	2 202
Kontokredit hos RGK	beviljad	5 300	5 200	5 200	5 200	5 200
	max. utnyttjad	0	2 705	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	0	0	0	0	0
	Ränteintäkter	199	382	497	373	233
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	3 600	4 045	3 830	3 145	1 577
	mynd. ej disponerar	198 132	222 314	268 927	84 274	5 302
Anslagsskredit	Beviljad ¹⁾	19 725	18 450	11 988	11 160	5 450
	utnyttjad	1 484	0	0	0	0
13,22:06,004 Europeiska socialfonden mm 2000-2006	Anslagssparande	7 435	52	10 039	13 088	0
	Intecknat	7 435	52	10 039	13 088	0
18,32:01,014 Länsstyrelsen m m förvaltningskostnader	Anslagssparande	13	1 993	2 222	1 929	646
19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	Anslagssparande	1 525	6 657	12 477	16 797	0
	Intecknat	1 281	1 281	1 281	16 797	0
19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000- 2006	Anslagssparande	0	53 341	9 845	39 642	0
	Intecknat	0	53 341	9 845	39 642	0
19,37:07,010,002 IT Infrastruktur: Regionala transportnät mm	Anslagssparande	595	11 935	24 909	19 809	0
	Intecknat	265	7 678	0	0	0
01,46:01,001 ²⁾ Allmänna val	Anslagssparande	0	0	320	0	80
23,42:06,001 ²⁾ Ersättningar för viltskador m m	Anslagssparande	0	0	69	18	41
19A001014, 1998 ²⁾ Allmänna regionalpolitiska åtgärder	Anslagssparande	0	0	0	12 598	2 278
	Intecknat	0	0	0	0	2 278
19A011014,2000 ²⁾ Regionalpolitiska insatser	Anslagssparande	0	0	0	0	6 576
	Intecknat	0	0	0	0	6 576
	Utgående reservationer	0	6 499	6 499	6 499	0

19A012014, 2000 ²⁾ Medel för småföretagsstöd m m	Anslagssparande	0	0	0	0	1 076
	Intecknat	0	0	0	0	1 076
	Utgående reservationer	0	1 076	1 076	1 076	0
24A008019, 2000 ²⁾ Fortsatt program för företagsutveckling, förnyelse och tillväxt	Anslagssparande	0	0	0	0	387
	Intecknat	0	0	0	0	0
	Utgående reservationer	0	387	387	387	0
Summa utg. reservationer (anslag)		0	7 962	7 962	7 962	0
Summa anslagssparande		9 568	73 978	59 881	111 844	10 358
- därav intecknat av åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		8 981	66 609	21 165	69 527	9 235
Bemyndiganden	tilldelat	565 000	579 080	612 156	563 156	70 800
	summa åtaganden	314 138	369 964	427 069	531 547	43 343
Årsarbetskrafter (åa) ³⁾		178	174	157	150	144
Medelantalet anställda		202	193	182	174	168
Driftkostnad per åa ³⁾		657	662	650	591	581
Årets kapitalförändring		-14 508	-13 061	8 552	-4 504	6 194
Balanserad kapitalförändring		-10 143	2 791	-5 888	-550	-6 744

1) Jämförelsetal ändrade – tidigare har endast beviljad anslagskredit på ramanslag angivits

2) Anslagen indragna

3) ÅA beräknad med ny metod fr o m 2004, jämförelsetal ändrade för 2001-2003. 2000 års siffra ändras ej p g a svårigheter att få fram en rättvisande siffra.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2004-01-01 --2004-12-31	2003-01-01 --2003-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	2	92 807	85 254
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	3 451	4 045
Intäkter av bidrag	4	24 291	20 949
Finansiella intäkter	5	219	407
Summa		120 768	110 655
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	6	-81 846	-78 077
Kostnader för lokaler		-10 076	-9 897
Övriga driftkostnader		-24 977	-21 634
Finansiella kostnader	7	-96	-170
Avskrivningar och nedskrivningar		-2 495	-2 076
Summa		-119 490	-111 854
Verksamhetsutfall		1 278	-1 199
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m. m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	8	198 132	222 314
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-217 358	-235 983
Saldo		-19 226	-13 669
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	9	246 385	280 117
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	10	142 401	78 695
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	25 146	4 818
Finansiella intäkter		23	0
Upplösning av fonder m. m. för transfereringsändamål	12	145	66
Lämnade bidrag	13	-410 660	-361 889
Saldo		3 440	1 807
Årets kapitalförändring	14	-14 508	-13 061

Balansräkning

(tkr)			
Tillgångar per	Not	2004-12-31	2003-12-31
Immateriella anläggningstillgångar	15		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillg.		498	272
Summa immateriella anläggningstillgångar		498	272
Materiella anläggningstillgångar	16		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		950	867
Maskiner, inventarier, installationer m. m.		2 238	2 640
Summa materiella anläggningstillgångar		3 188	3 507
Utlåning	17	150	200
Fordringar			
Kundfordringar		225	62
Fordringar hos andra myndigheter		20 727	4 939
Övriga fordringar		8 461	4 197
Summa fordringar		29 413	9 198
Periodavgränsningsposter	18		
Förutbetalda kostnader		2 733	2 961
Upplupna bidragsintäkter		8 294	663
Övriga upplupna intäkter		11 198	2 049
Summa periodavgränsningsposter		22 225	5 673
Avräkning med statsverket	19	10 817	38 675
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	19 180	8 089
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		1 444	675
Summa kassa och bank		20 624	8 764
Summa tillgångar		86 915	66 289

Kapital och skulder per	Not	2004-12-31	2003-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	21	277	403
Balanserad kapitalförändring	22	-10 143	2 791
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-14 508	-13 061
Summa myndighetskapital		-24 374	-9 867
Fonder	23	737	881
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	117	161
Skulder m. m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	3 540	3 122
Skulder till andra myndigheter		14 194	9 889
Leverantörsskulder		8 269	4 309
Övriga skulder	26	6 826	2 892
Depositioner		1 450	681
Summa skulder m. m.		34 279	20 893
Periodavgränsningsposter	27		
Upplupna kostnader		6 363	6 219
Oförbrukade bidrag		37 337	42 330
Övriga förutbetalda intäkter		32 456	5 672
Summa periodavgränsningsposter		76 156	54 221
Summa kapital och skulder		86 915	66 289
Omvänd Ansvarsförbindelse			
Utestående avskrivningslån		-20 780	-40 621
Ansvarsförbindelser			
Inkomna, ej granskade rekvisitioner Strukturfonder		18 267	

19A012014, 2000	34	1 076	0			-1 076	0	0	0
Medel f tillfälligt småföretagsstöd									
24A008019, 2000	35	387	0		-387	387	0	0	0
Fortsatt program för									
Företagsutveck- ling,									
förnyelse och tillväxt									
Summa:		81 939	269 956	10 000	0	14 619	347 276	339 192	8 084

Finansiella villkor

Anslaget 13,22:06,004 Europeiska socialfonden mm 2000-2006

Från Europeiska socialfonden inbetalda medel har redovisats mot inkomsttitel 6412, undertitel 05. Länsstyrelsen har haft tillgång till en anslagskredit på 518 tkr.

Anslaget 18,32:01,014 Länsstyrelsernas mm förvaltningskostnader

Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit på 2 437 tkr. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en kredit på räntekonto hos Riksgäldskontoret på 5 300 tkr. Länsstyrelsen har beviljats en låneram på 4 500 tkr. Låneramen har utnyttjats med 3 823 tkr.

Anslaget 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Av anslaget får högst 1 500 tkr användas för uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen har ianspråktagit 1 257 tkr för detta ändamål. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit om 4 270 tkr.

Anslaget 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Från EG inbetalda medel har redovisats mot inkomsttitel 6312, undertitel 05. Länsstyrelsen har under året haft tillgång till en anslagskredit om 12 500 tkr.

Anslaget 22,37:07,010,001 IT-infrastruktur: Regionala transportnät administrativa kostnader.

Länsstyrelsen har under året inte haft någon kredit på anslaget.

Anslaget 22,37:07,010,002 IT-infrastruktur: Regionala transportnät

Länsstyrelsen har under året inte haft någon kredit på anslaget.

Redovisning mot inkomsttitel

Titel	Not	Benämning	Inkomster
2511		Expeditions- och ansökningsavgifter	583
2536		Lotteriavgifter	31
2537		Miljöskyddsavgift	3 747
2539		Täktavgift	629
255201		Avgift för tillsyn Stiftelser	86
255202		Avgift för registerhållning Stiftelser	105
271404		Överlastavgifter	25
271410		Tilläggsavgifter och vite enligt Plan- och bygglagen	23
28119		Övriga inkomster av statens verksamhet	108
631205	36	Bidrag från EG:s Regionalfond 2000-2006 Mål 2 V och Urban	206 459
641205	36	Bidrag från EG:s Socialfond 2000-2006 Mål 2 region västra	5 562
Summa			217 358

Bemyndiganden

(tkr)

Anslagsbenämning	Not	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden per 041231	Utestående åtagandenas fördelning (infrianden) per år			
					2005	2006	2007	2008
13,22:06,004 Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006	37	40 000	24 997	12 592	6 024	3 328	3 240	0
19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	38	75 000	53 492	43 807	30 859	8 746	3 936	266
19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006	39	450 000	338 431	257 739	148 631	81 738	26 944	426
22,37:07,010,002 IT infrastruktur: regionala transportnät m.m.	40	0	7 678	0	0	0	0	0

Finansieringsanalys

(tkr)	Not		2004		2003
Drift					
<i>Kostnader</i>	41		-117 039		-109 616
Finansiering av drift					
Intäkter av anslag		92 807		85 254	
Intäkter av avgifter och ersättningar	42	3 443		3 897	
Intäkter av bidrag	43	24 291		20 932	
Övriga intäkter		219		406	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>			120 760		110 489
<i>Ökning av kortfristiga fordringar</i>			-16 505		-106
<i>Minskning av kortfristiga skulder</i>			0		-3 024
<i>Ökning av kortfristiga skulder</i>			19 117		0
Kassaflöde från/till drift			6 333		-2 257
Investeringar					
Investeringar i materiella tillgångar		-1 804		-2 339	
Investeringar i immateriella tillgångar		-630		-234	
<i>Summa investeringsutgifter</i>			-2 434		-2 573
Finansiering av investeringar					
Lån från Riksgäldskontoret		2 628		2 272	
-amorteringar		-2 210		-1 706	
Andra långfristiga lån		228		236	
-amorteringar		-271		-201	
Försäljning av anläggningstillgångar		8		205	
-därav medel som tillförts statsbudgeten		0		0	
Bidragsmedel som erhållits för investeringar		0		17	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>			383		823
<i>Förändring av kortfristiga fordringar och skulder</i>			-325		-161
Kassaflöde från/till investeringar			-2 376		-1 911

Låneverksamhet	Not		2004		2003
Amorteringar		50		50	
<i>Summa låneutgifter</i>			50		50
Kassaflöde från/till låneverksamhet			50		50
Uppbördsverksamhet			2004		2003
Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		198 132		222 315	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		26 964		16 191	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>			225 096		238 506
<i>Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet</i>			-217 358		-235 938
Kassaflöde från/till uppbördsverksamhet			7 738		2 523
Transfereringsverksamhet			2004		2003
Lämnade bidrag		-410 660		-361 889	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-31 182		16 728	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>			-441 842		-345 161
Finansiering av transfereringsverksamhet					
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		246 385		280 117	
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		142 401		78 695	
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		25 314		4 884	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>			414 100		363 696
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet			-27 742		18 535
Förändring av likvida medel			-15 997		16 940

Specifikation av förändring av likvida medel

	Not		2004		2003
Likvida medel vid årets början			47 439		30 499
Ökning(+)/minskning (-) av tillgodohavande RGK		11 860		-3 426	
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket		-27 857		20 366	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>			<i>-15 997</i>		<i>16 940</i>
Likvida medel vid årets slut			31 442		47 439

Noter

Om inget annat anges uttrycks samtliga belopp i tkr.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Kostnadsfördelningen i årsredovisningens resultatredovisningsdel baseras på kostnader. En årsarbetskraft motsvarar 1 760 timmar eller 220 arbetsdagar x 8 timmar.

För de delverksamheter/uppgifter som inte motsvaras av ett specifikt verksamhetsområde i objektplanen har Länsstyrelsen gjort en uppskattning av nedlagd tid. Kostnaden per timme är framräknad utifrån verklig lönekostnad.

Kortfristiga fordringar har efter individuell värdering tagits upp till det belopp som beräknas inflyta. Av Länsstyrelsens totala lönegarantifordran på 210 954 beräknas ca 4% bli återbetalt. Värderingeringen (96%) baseras på utdelning i förhållande till fordran de senaste tre åren.

Länsstyrelsens lånefordringar redovisas i posten Utlåning. Lånefordringarna tas upp till det belopp som efter individuell värdering beräknas inflyta.

För materiella anläggningstillgångar tillämpas följande avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Kontorsmaskiner	3 år
Datahårdvara exkl. PC med skärm	3 år
Hem-PC paket	3 år
Bilar	5 år
Inredningsinventarier	5 år
Övriga inventarier	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år

Länsstyrelsen tillämpar direkt avskrivning på persondatorer eftersom myndigheten, efter utredning, har konstaterat att en persondator i genomsnitt byts ut innan den är tre år gammal. Samma tillämpning gäller fr o m 2004 även för OH-kanoner. Denna redovisningsprincip innebär ett avsteg från Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 17 § Bokföringsförordningen (1979:1212).

Länsstyrelsen har tre avtal om finansiell leasing av hemdatorer till anställda. Datorerna har värderats till verkligt värde och ett lika stort belopp är upptaget som skuld. Datorerna skrivs av under tre år.

Avskrivningar av anläggningstillgångar baseras på anskaffningsvärde och beräknas med full avskrivningsprocent på anskaffningar gjorda under räkenskapsåret oavsett anskaffningstidpunkt.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, har satts till 2005-01-10.

Från och med 2001 disponerar länsstyrelsen som förvaltningsmyndighet del av fondanslagen Europeiska socialfonden m.m. 2000-2006 och Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006. Medfinansiering av regionalpolitiskt företagsstöd samt kostnader avseende tekniskt stöd inom Mål 2-programmet Västra bokas upp i samband med att kostnader uppkommer. Kostnaderna sammanställs kvartalsvis. Först efter att strukturfondsdelegationen fattat beslut om utbetalning, belastas fondanslagen (bokföringsmässig omföring). Samtidigt redovisas intäkt av anslag. Så länge omföring inte är gjord ingår nedlagda kostnader i årets kapitalförändring.

Immateriella anläggningstillgångar

Fr o m 2002 ska immateriella tillgångar (exempelvis licenser, programvaror), redovisas på balansräkningen (aktivering). Under tre år redovisas sedan kostnaden i form av avskrivningar. Amorteringen av upptagna lån belastar aktuellt anslag. Under 2002 har Länsstyrelsen i Örebro valt att belasta anslaget med årets inköp av immateriella anläggningstillgångar, enligt övergångsregler från ESV. Motsvarande belopp redovisas som statskapital och minskas framöver (t o m 2004) med de avskrivningar som görs.

Not 2 Intäkter av anslag

Anslag	Benämning	2004	2003
18,32:01,014	Förvaltningsanslag Länsstyrelsen	83 710	77 957
19,33:01,014	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	4 174	3 256
19,33:05,005	Europeiska regionala utvecklingsfonden	4 090	3 751
19,37:07,010,001	IT-infrastruktur, regional transport, adm. kostn	342	171
13,22:06,004	Rådet för Europeiska sociala fonden	491	119
		92 807	85 254

Not 3 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen	2004	2003
Konferenser och kurser	479	387
Konsulttjänster	453	302
Lokaler	138	68
Övriga intäkter enligt 4§	35	45
	1 105	802
Avgifter för kopior enligt 15 § Avgiftsförordningen	2	1
Uppdragsverksamhet enl. regleringsbrev		
Adm. del av intäkter Älgvårdsfonden	398	395
Konferenser och kurser	170	90
Rådgivning	32	93
Försäljning trycksaker m.m.	79	50
	679	628
Offentlighetsrättsliga avgifter	1 624	2 209
Övriga intäkter		
Reavinst vid försäljning av maskiner och inventarier	8	148
Övriga intäkter	33	257
	41	405
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	3 451	4 045

Not 4 Intäkter av bidrag

Finansiär	2004	2003
Statens Naturvårdsverk	9 763	7 912
Statens Jordbruksverk	5 439	4 800
Krisberedskapsmyndigheten	1 858	1 325
Riksantikvarieämbetet	1 302	1 363
Nutek	1 043	884
Landsting	866	557
Regeringskansliet	816	265
Andra länsstyrelser	789	734
Arbetsmarknadsverket	367	413
Kammarkollegiet	348	182
Kommunförbundet	296	238
Fiskeriverket	252	303
Statens Räddningsverk	246	362
Socialstyrelsen	223	412
Valmyndigheten	172	208
Integrationsverket	124	0
Organisationer och ideella föreningar	111	181
Utvecklingsrådet för den statliga sektorn	0	396
Kommuner	77	180
Övriga*	199	234
	24 291	20 949

*I posten Övriga redovisas de organisationer som både 2003 & 2004 lämnat bidrag understigande 100 tkr.

Not 5 Finansiella intäkter

	2004	2003
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	199	382
Ränta på övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret (deponerade medel)	19	24
Övriga finansiella intäkter	1	1
	219	407

Not 6 Kostnader för personal

	2004	2003
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter	53 184	50 431

Not 7 Finansiella kostnader

	2004	2003
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	71	103
Övriga finansiella kostnader	25	67
	96	170

Not 8 Intäkter av avgifter mm samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten

	2004	2003
Inkomster	217 359	235 982
Periodiseringsposter	-19 227	-13 668
	198 132	222 314

Not 9 Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag

Anslag	Benämning	2004	2003
19,33:05,005	155608 Europeiska regionala utvecklingsfonden	175 735	202 754
19,33:01014	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	37 001	34 068
13,22:06,004	155 203 Rådet för Europeiska soc fonden	12 478	20 220
19,37:07,010,002	IT-infrastruktur, Regionala transporter	21 171	23 075
		246 385	280 117

Not 10 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag

Finansiär	2004	2003
Kammarkollegiet (lönegaranti)*	129 770	70 037
Regeringskansliet	5 496	2 639
Naturvårdsverket	4 264	3 067
Socialstyrelsen	2 758	2 898
Övriga	113	54
	142 401	78 695

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

	2004	2003
Medel från EU-institutioner*	16 228	1 230
Utdelning i konkurser Lönegaranti	8 812	3 481
Älgvårdsfonden	106	107
	25 146	4 818

*Innovativa åtgärder

Not 12 Upplösning av fonder för transfereringsändamål

Älgvårdsfonden	2004	2003
Inbetalningar till Älgvårdsfonden	504	502
Verksamhetskostnader som har belastat fonden	-398	-395
Lämnade bidrag	-251	-173
Upplösning av fond	-145	-66

Not 13 Lämnade bidrag

	2004	2003
Kommunala sektorn	141 109	130 948
Lönegarantiutbetalningar*	134 271	71 981
Företag och organisationer	80 208	108 535
Statliga sektorn	53 281	49 560
Privatpersoner	1 791	865
	410 660	361 889

*Ett företag och en företagskoncern står tillsammans för ca hälften av lönegarantiutbetalningarna 2004.

Not 14 Specifikation av årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs huvudsakligen av en periodiseringsdifferens mellan redovisade kostnader och de inkomster som tillgodogörs genom intäkt av anslag.

	2004	2003
Årets amorteringar	2 210	1 706
Årets avskrivningar anläggningstillgångar	-2 495	-2 134
Investering finansierad m utomstatligt bidrag	0	17
Förändring semesterlöne- och löneskuld	-277	-826
Förändring upplupna/förutbetalda intäkter	1 734	363
Förändring upplupna/förutbetalda kostnader	206	-47
Upplupna intäkter avseende transfereringar	-19 227	-14 062
Upplupna kostnader avseende uppbörd	1	-1
Lönegaranti	4 310	1 537
Avgiftsfinansierad verksamhet	-495	49
EG:s strukturfonder (ej finansierat)	-475	337
Summa årets kapitalförändring	-14 508	-13 061

Not 15 Immateriella anläggningstillgångar

	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	614	380
Årets anskaffningar	630	234
<i>Utgående anskaffningsvärde</i>	<i>1 244</i>	<i>614</i>
Ingående ackumulerade avskrivningar	-342	-127
Årets avskrivningar	-404	-215
<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-746</i>	<i>-342</i>
Bokfört värde	498	272

Not 16 Materiella anläggningstillgångar

	Förbättringsutg. annans fastighet		Maskiner & inventarier		Anläggnings- tillg. finansiell leasing	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	1 503	941	7 864	6 632	1 861	1 625
Årets anskaffningar	479	562	1 097	1 541	227	236
Årets försäljning/utrangering	0	0	0	-309	-64	0
Utgående anskaffningsvärde	1 982	1 503	8 961	7 864	2 024	1 861
Ingående ackumulerade avskrivningar	-636	-335	-5 510	-4 408	-1 575	-1 368
Årets avskrivningar	-396	-301	-1 432	-1 354	-262	-207
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	0	252	32	0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 032	-636	-6 942	-5 510	-1 805	-1 575
Bokfört värde	950	867	2 019	2 354	219	286

Not 17 Utlåning

	2004	2003
Övriga jordbruksstödslån		
Utlåning ingående balans	200	250
Årets amortering	-50	-50
Utlåning utg balans	150	200

*Statens jordbruksverk har skrivit av två helt värdereglerade lån – dessa har under 2004 bokats bort.

Not 18 Periodavgränsningsposter

	2004	2003
Förutbetalda hyreskostnader	2 287	2 274
Övriga förutbetalda kostnader*	446	687
Upplupna bidragsintäkter annan statlig myndighet	466	518
Upplupna bidragsintäkter ej statlig myndighet*	7 828	145
Upplupna intäkter EU:s strukturfonder	7 706	299
Övriga periodavgränsningsposter*	3 492	1 750
	22 225	5 673

* Övriga förutbetalda kostnader & upplupna bidragsintäkter ej statlig myndighet specas från Övriga poster, ändring av 2003 års jämförelsetal

Not 19 Avräkning med statsverket

	2004	2003
Ingående balans	38 675	18 309
<i>Avräknat mot statsbudgeten:</i>		
Anslag	339 192	365 371
Inkomsttitlar	-217 358	-235 983
<i>Avräknat mot statsverkets checkräkning:</i>		
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-81 730	-77 727
Uppbördsmedel mm	402 620	391 951
Transfereringar mm	-470 582	-423 246
Utgående balans	10 817	38 675

Not 20 Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret

Räntekontots utveckling påverkas av dels årets finansiering och dels anslagssparandet på förvaltningsanslaget från föregående år.

	2004	2003
Anslagsmedel	19	1 722
Projektmedel, statligt	18 454	5 801
Projektmedel, icke statligt	707	566
	19 180	8 089
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	14 311	10 279
Tillgänglig kredit på räntekontot	5 300	5 200

Depositionerna finns på ett särskilt räntebärande konto i Riksgäldskontoret – specas fr o m 2004 ej längre i not. Jämförelsetal 2003 ändrade.

Not 21 Statskapital

	2004	2003
Ingående balans	403	530
Avskrivning immateriella anläggningstillgångar inköpta 2002	-126	-127
	277	403

Not 22 Balanserad kapitalförändring

	2004	2003
Ingående balans	2 791	-5 888
Föregående års kapitalförändring	-14 598	5 128
Föregående års kapitalförändring lönegaranti	1 537	3 424
Avskrivning -02 immateriella anläggningstillgångar inköpta 2002	127	127
	-10 143	2 791

Not 23 Fonder

	2004	2003
Älgårdsfonden	737	881
	737	881

Not 24 Avsättningar

	2004	2003
Ingående avsättning	161	0
Årets pensionskostnad	11	188
Årets pensionsutbetalningar	-55	-27
Utgående avsättning	117	161

Not 25 Lån i Riksgäldskontoret

	2004	2003
Ingående balans	3 122	2 555
Nyupptagna lån	2 628	2 273
Årets amorteringar	-2 210	-1 706
	3 540	3 122
<i>Beviljad låneram*</i>	<i>4 500</i>	<i>3 500</i>

*Den beviljade låneramen ska inrymma även skuld avseende finansiell leasing.

Not 26 Övriga skulder

Skuld leasing avtal	2004	2003
Långfristig skuld finansiell leasing*	78	149
Kortfristig skuld finansiell leasing	205	210
	283	359

* Den långfristiga skulden förfaller till betalning 2006

Not 27 Periodavgränsningsposter

	2004	2003
Upplupna löner och semesterlöner inkl avgifter*	5 969	5 691
Övriga upplupna kostnader*	394	528
Ej förbrukade bidrag från annan statlig myndighet	35 658	31 846
Ej förbrukade bidrag som erhållits från icke statliga organisationer eller privatpersoner	1 679	10 484
Övriga förutbetalda intäkter*	32 456	5 672
	76 156	54 221

*Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter specas fr om 2004, jämförelsetal 2003 har ändrats. Upplupna löner, jämförelsetal 2003 rättat.

Not 28 Anslag 13,22:06,004 Europeiska socialfonden mm 2000-2006

Länsstyrelsen tilldelades ytterligare 10.000 tkr i Ändring av regleringsbrev (regeringsbeslut III 4) 2004-06-10. Hela det ursprungliga anslaget utnyttjades och 2 565 tkr av de extra 10 000 tkr som Länsstyrelsen tilldelades. De 7 435 tkr som återstår har inte rekviderats av projekten. Eftersom Länsstyrelsen i Örebro län är förvaltningsmyndighet redovisas inbetalningar från strukturfonderna som intäkt av anslag i samband med att fonderna belastas (bokföringsmässiga omföringar).

Not 29 Anslag 18,32:01,014 Länsstyrelsens ramanslag

Enligt regleringsbrevet tilldelades Länsstyrelsen 81 223 tkr. Därutöver disponerades ett anslagssparande från 2003 på 1 993 tkr. I ändring av regleringsbrev Regeringsbeslut 37 beslutade regeringen att tillföra Länsstyrelsens ramanslag ytterligare 507 tkr. I regleringsbrev för 2005 (regeringsbeslut 33) fastslogs att anslagssparandet från 2004 ej får disponeras utan särskilt beslut av regeringen.

Not 30 Anslag 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Beslutstakten har ökat successivt vilket medför ökad utbetalningstakt jämfört med tidigare år. Den högre beslutstakten syns fullt ut under 2004. Genom Ändring av regleringsbrev (regeringsbeslut II 20) drogs hela anslagssparandet från 2003 på 6 657 tkr in.

Not 31 Anslag 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Hela anslaget utnyttjades och även 1 484 tkr av anslagskrediten på 12 500 tkr.

Eftersom Länsstyrelsen i Örebro län är förvaltningsmyndighet redovisas inbetalningar från strukturfonderna som intäkt av anslag i samband med att fonderna belastas (bokföringsmässiga omföringar).

Not 32 Anslag 22,37:07,010,002 IT-infrastruktur, regionala transportnät

Anslagssparandet för 2004 uppgår till 595 tkr. I regleringsbrevet för 2005 (Regeringsbeslut II 27) fastslogs att anslagssparandet från 2004 inte får användas 2005. Detta medför att stöd till ortssammanbindande nät inte kan utbetalas under 2005. Anslagssparandet blir, enligt brev från Näringsdepartementet av 2004-12-22 (D-nr N2004/10176/ITFoU), tillgängligt under 2006.

Not 33 Anslag 19A011014, 2000 Regionalpolitiska insatser

I enlighet med Budgetlagen (1996:1059) 5§ har anslaget dragits in.

Not 34 Anslag 19A012014, 2000 Medel för tillfälligt småföretagsstöd mm

I enlighet med Budgetlagen (1996:1059) 5§ har anslaget dragits in.

Not 35 Anslag 24A008019, 2000 Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt

I enlighet med Budgetlagen (1996:1059) 5§ har anslaget dragits in.

Not 36 Inkomsttitel 631205, 641205

Bidrag från EG:s regionala fond resp. socialfond år 2000-2006

Från och med 2001 redovisar Länsstyrelsen strukturfondsmedel från EU mot inkomsttitlar. Överföringen mellan EU och Sverige går via Riksbanken/Riksgäldskontoret.

Not 37 Anslag 13,22:06,004 Europeiska socialfonden mm 2000-2006

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 7 435 tkr, finns inte med i bemyndiganderedovisningen.

Not 38 Anslag 19,33:01,014 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 1 281 tkr, finns inte med i bemyndiganderedovisningen.

Not 39 Anslag 19,33:05,005 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2000-2006

Det finns inget anslagssparande 2004 för detta anslag.

Not 40 Anslag 19,37:07,010,002 IT-infrastruktur, regionala transportnät

Åtaganden som täcks av redan tilldelat anslag, 265 tkr, finns inte med i bemyndiganderedovisningen. I regleringsbrevet för 2005 (Regeringsbeslut II 27) fastslogs att anslagssparandet från 2004 inte får användas 2005. Anslagssparandet blir, enligt brev från Näringsdepartementet av 2004-12-22 (D-nr N2004/10176/ITFoU), tillgängligt under 2006.

Not 41 Kostnader

	2004	2003
Kostnader enligt resultaträkningen	-119 490	-111 854
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	2 495	2 077
Avsättningar	-44	161
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-117 039	-109 616

Not 42 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2004	2003
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	3 451	4 045
Justeringar:		
Reavinst maskiner och inventarier	-8	-148
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	3 443	3 897

Not 43 Intäkter av bidrag

	2004	2003
Intäkter av bidrag enligt resultaträkningen	24 291	20 949
Justeringar:		
Bidragsmedel som erhållits för hela investeringen	0	-17
Intäkter av bidrag enligt finansieringsanalysen	24 291	20 932

Styrelseledamöters ersättningar och uppdrag i andra myndigheter, aktiebolag med mera

Sören Gunnarsson (styrelseledamot t.o.m. 2004-04-20 därefter landshövding)

Arvode från Länsstyrelsen 1 450 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Landstingsstyrelsen Örebro läns landsting (ordf) t.o.m. 2004-04-20

Landstingsförbundets Förhandlingsdelegation (ordförande) t.o.m. 2004-04-20

Landstingsförbundets styrelse (ledamot) t.o.m. 2004-04-20

Kommuninvest Ekonomisk Förening (ledamot)

Kommuninvest i Sverige AB (ordförande)

Kommuninvest Fastighets AB (vice ordförande)

Örebro Innovation Center (OIC) (ledamot)

KPA Liv AB (ledamot) t.o.m. 2004-04-20

Mälardalsrådet (ledamot) t.o.m. 2004-04-20

Samverkansnämnden Uppsala-Örebroregionen, (ersättare) t.o.m. 2004-04-20

Britt-Marie Karlsson

Arvode från Länsstyrelsen 5 800 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Länstrafiken i Örebro AB (ordförande)

Mälardalstrafik AB, ledamot

Vetenskapsrådet för medicin (ersättare)

Tåg i Bergslagen AB (ersättare)

Margareta Karlsson

Arvode från Länsstyrelsen 8 700 kr

Övriga styrelseuppdrag:

AF-nämnd (ordf.)

Kommunförbundet Örebro län

Föreningssparbanken Karlskoga-Degerfors (vice ordförande)

Kommuninvest ek. förenings styrelse. (ledamot)

Länsarbets. Nämnden (ledamot)

Kommunförb. Utbildn. beredn. (ledamot)

Sören Larsson

Arvode från Länsstyrelsen 5 800 kr

Övriga styrelseuppdrag:

AF- nämnd (ordförande)

Hallsbergs Industribyggnads AB (ordförande)

Nordhall HB (ledamot)

Örebro Länstrafik AB (vice ordf.)

Föreningssparbanken Hallsberg (ledamot)

Tåg i Bergslagen AB (ledamot)

Mälardalstrafik AB (suppleant)

Stora Brännbo Konferens AB (ordförande)

Kommunförbundet Örebro län (ordförande)

Länstrafiken Mälardalen (ledamot)

SOS Alarm (ledamot)

Kommuninvest Ekonomiska förening (ledamot)

Bo Rudolfsson

Arvode från Länsstyrelsen 10 150 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Laxå Hem AB (ledamot)

Experience Laxå AB (ledamot)

Länstrafiken i Örebro AB (ledamot)

Landstingsstyrelsen Örebro Läns Landsting (ersättare)

Kommunstyrelsen Laxå kommun (2:e v. Ordf.)

Mats Sjöström

Arvode från Länsstyrelsen 8 700 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Mälarbanans Intressenter AB (MIAB) (ledamot)

Örebro Mark AB (ordförande)

OIC AB (Örebro Innovation Center AB) (ledamot)

Helena Vilhelmsson

Arvode från Länsstyrelsen 8 700 kr

Inga övriga styrelseuppdrag:

Göran Arveståhl

Arvode från länsstyrelsen: 8 700 kr

Kommunstyrelsen Kumla (ordinarie)

Kumla Fastighets AB (ordinarie)

Länstrafiken AB (ordinarie)

Utbildningsborgens AB (ordinarie)

Blue Peak AB (ordinarie)

Stadsnät I Kumla AB (ordinarie)

Anna Ågerfalk

Arvode från länsstyrelsen: 7 250 kr

Övriga styrelseuppdrag

Svenska kommunförbundets styrelse (ersättare)

Massimo Montanari

Arvode från länsstyrelsen: 7 250 kr

Försäkringskassans socialförsäkringsnämnd (ordförande)

Landstingets regionpolitiska nämnd (ledamot)

Landstingets forskningsnämnd (ersättare)

Ewa-Leena Johansson

Arvode från länsstyrelsen: 5 800 kr

AF-nämnden (ordförande)

Inger Högström-Westerling

Arvode från länsstyrelsen: 10 150 kr

Övriga styrelseuppdrag:

ÖrebroBostäder AB (ersättare)

Örebro Mark AB (ersättare)

Destination Örebro (ordinarie)

Marie-Louise Forsberg Fransson

Arvode från länsstyrelsen: 5 800 kr

Landstingsstyrelsen (ordförande)

Samverkansnämnden Uppsala-Örebroregionen (ordförande)

Landstingsförbundet, Hälso- och sjukvårdsberedningen (ledamot)

OIC (ledamot)

Styrelsen Nora Bergslags Veteran-Jernväg (ordförande)

Läkemedelsskadenämnden (ledamot)

Mårten Blomquist

Universitetsstyrelsen (ledamot)

Länsgårdens styrelse (ledamot)

Mälardalsrådet (ledamot)

Samverkansnämnden Uppsala-Örebroregionen (ersättare)

Ledande befattningshavare utsedda av Regeringen**Sören Gunnarsson**

Ordförande i Länsstyrelsens styrelse

Se styrelseledamöters engagemang

Lars Östring (tjänsteförrättande landshövding under tiden 2004-01-15---2004-04-20)

Ersättning från Länsstyrelsen 663 383 kr

Övriga styrelseuppdrag:

Boforsstiftelsen av 1990 (ordförande)

Robotdalen (ordförande)

Örebro den 17 februari 2005

Sören Gunnarsson
Ordförande

Göran Arveståhl

Mårten Blomquist

Marie-Louise Forsberg-Fransson

Inger Högström-Westerling

Ewa-Leena Johansson

Margareta Karlsson

Sören Larsson

Massimo Montanari

Bo Rudolfsson

Mats Sjöström

Helena Vilhelmsson

Anna Ågerfalk

Länsstyrelsen Örebro län